

PARTİ TÜZÜĞÜ

BİRİNCİ KISIM

GENEL ESASLAR

Madde 1 - Partinin Adı	11
Madde 2 - Kuruluşun Temel Dayanakları	
Madde 3 - Partinin Kısaltılmış Adı, Genel Merkezi ve Amblemi	
Madde 4 - Temel Amaçlar	11 - 12
Madde 5 - Görev İlkeleri	13

İKİNCİ KISIM

PARTİ ÜYELİĞİ (SPK, md. 6,11,12)

Madde 6 - Parti Üyesi Olabilme Şartları	13
Madde 7 - Üyelik Başvurusu ve Gerekli Belgeler	
Madde 8 - Üyelik Başvurusunun Karara Bağlanması ve Üye Kayıt İşlem	13
Madde 9 - Partiden Ayrılmış Olanların Yeniden Üyeliğe Kabulü	14
Madde 10 - Sürekli Yurt Dışında Bulunan Vatandaşların Üyeliği	
Madde 11 - Genel Merkezin Üye Kayıt Yetkisi	
Madde 12 - Üye Kimlik Belgesi	
Madde 13 - Üyeliğin Sona Ermesi	14
Madde 14 - Üyelerin Hakları ve Yükümlülükleri	15
Madde 15 - Genel Merkez Üye Yazım Kütüğü	

ÜÇÜNCÜ KISIM

BİRİNCİ BÖLÜM

PARTİ TEŞKİLATI (SPK, md.7)

Madde 16 – Teşkilat	
Madde 17 - Teşkilat Kademeleri (SPK, md. 7)	15
Madde 18 - Teşkilat Kademe Organlar	16

- İlçe Teşkilatı

a - İlçe Kongresi

b - İlçe Başkanı

c - İlçe Yönetim Kurulu

d - İlçe Başkanlık Divanı

- İl Teşkilatı

a - İl Kongresi

b - İl Başkanı

c - İl Yönetim Kurulu

d - İl Başkanlık Divanı

e - İl Disiplin Kurulu

- Genel Merkez Teşkilatı

a - Büyük Kongre

b - Genel Başkan

c - Genel İdare Kurulu (GİK)

d - Başkanlık Divanı (BD)

e - Merkez Karar Kurulu (MKK)

f - Yüksek Haysiyet Divanı (YHD) 16

- Yan Kuruluşlar a - Kadın Kolları

b - Gençlik Kolları

c - Diğer yan kuruluşlar

- Gruplar

a - TBMM Parti

Grubu **b** - İl

Genel Meclisi

Grupları **c** -

Belediye Meclisi

Grupları

Madde 19 - Mahalle, Köy, Sandık Bölgesi ve Seçim Çevresi Temsilci ve Kurulları

Madde 20 - Yurt Dışı Temsilcilikler (SPK, md. 7, 31) _____ 16

İKİNCİ BÖLÜM

TEŞKİLAT ORGANLARININ OLUŞUMLARI, GÖREV VE YETKİLERİ

BİRİNCİ AYIRIM

BELDE TEŞKİLATI (SPK, md. 7/1, 20)

Madde 21 - Belde Teşkilatı (SPK, md. 7/3) _____ 17

İKİNCİ AYIRIM

İLÇE TEŞKİLATI (SPK, md. 20,21)

Madde 22 - İlçe Kongresi

Madde 23 - İlçe Kongresi Delegeleri

Madde 24 - İlçe Kongresi Delege Seçimleri _____ 17

Madde 25 - İlçe Başkanı _____ 18

Madde 26 - İlçe Yönetim Kurulu _____ 18

Madde 27 - İlçe Başkanlık Divanı _____ 19

ÜÇÜNCÜ AYIRIM İL TEŞKİLATI (SPK, md. 19, 21)

Madde 28 - İl Kongresi

Madde 29 - İl Kongresi Delegeleri

Madde 30 - İl Başkanı _____ 19

Madde 31 - İl Yönetim Kurulu _____ 20

Madde 32 - İl Başkanlık Divanı

DÖRDÜNCÜ AYIRIM İLÇE VE İL KONGELERİNE İLİŞKİN ORTAK HÜKÜMLER

Madde 33 - Olağan Kongre Zamanı ve Seçilecek Delegeler

Madde 34 - Kongre Gündemlerini Belirleme Yetkisi

Madde 35 - Kongre Delege Listesinin Seçim Kurulunca Onaylanması ve İlanı (SPK, md. 21) 20

Madde 36 - İlçe ve İl Kongresinin İlanı _____ 21

Madde 37 - Kongre Toplantı ve Karar Yeter Sayısı

Madde 38 - Kongrenin Açılışı, Kongre Divanı, Divanın Yetki ve Görevleri _____ 21

Madde 39 - Kongrelerin Görev ve Yetkileri _____ 22

Madde 40 - İlçe ve İl Kongrelerinde Yapılacak Seçimler ve Adaylık _____ 22 - 23

Madde 41 - Kongrelerde Oy Hakkını Kullanma Şekli _____ 23

Madde 42 - Seçimlerle İlgili İtiraz (SPK, md. 21/10) _____ 24

Madde 43 - Kongre Sonuçları ve Tutanaklarının Üst Organa Bildirilmesi

Madde 44 - İlçe ve İl Kongrelerinin Olağanüstü Toplanması

Madde 45 - Alt Kademenin Üst Kademe Kongresinde Temsili _____ 24

BEŞİNCİ AYIRIM İLÇE VE İL YÖNETİM KURULLARINA İLİŞKİN ORTAK HÜKÜMLER

Madde 46 - Kurucu Yönetim Kurulları

Madde 47 - Yönetim Kurullarının Toplantı ve Karar Nisabı _____ 24

Madde 48 - Kademelerde Partinin Temsili _____ 25

Madde 49 - İlçe ve İl Yönetim Kurullarının Görev ve Yetkileri

Madde 50 - Kurul Üyesinin İstifa Etmiş Sayılma Hali

Madde 51 - Yönetim Kurulu Başkan ve Üyeliklerinde Boşalma _____ 25

Madde 52 - İşten El Çektirme Nedenleri _____ 26

Madde 53 - İşten El Çektirmenin Usul ve Esasları

Madde 54 - Geçici Kurullar ve Olağanüstü Kongrenin Toplanması (SPK, md. 19/5, 20/8) 26

ALTINCI AYIRIM MERKEZ TEŞKİLATI (SPK, md. 13) A – BÜYÜK KONGRE (SPK, md.14)

Madde 55 - Büyük Kongre, Görev ve Yetkileri (SPK, md.14/5) _____ 27

Madde 56 - Büyük Kongre Delegeleri

- Büyük Kongre'nin Seçilmiş Delegeleri
- Büyük Kongre'nin Tabii Delegeleri (SPK, md. 14/3)
- Büyük Kongre'nin Onur Üyeleri

Madde 57 - Büyük Kongre'yi Olağan Toplama Yetkisi ve Zamanı _____ 27

Madde 58 - Büyük Kongre Gündemi ve Delege Listesinin İlanı _____ 28

Madde 59 - Tüzüğün, Büyük Kongre Hakkında Uygulanacak Diğer Hükümleri

Madde 60 - Genel Başkan'ın Açılış Konuşması ve Komisyon Oluşturulması

Madde 61 - Gündem Maddelerinde Değişiklik ve Kongre Müzakereleri (SPK, md. 14/son) 28

Madde 62 - Büyük Kongre'de Yapılacak Seçimler (SPK, md. 21) _____ 29

Madde 63 - Büyük Kongre'de Adaylık ve Seçim Hazırlıkları

Madde 64 - Büyük Kongre'nin Olağanüstü Toplanması (SPK, md. 14/6) _____ 29

Madde 65 - Büyük Kongre Tutanakları _____ 30

Madde 66 - Büyük Kongre Seçimleri İle İlgili İtiraz

B – GENEL İDARE KURULU (GİK) (SPK, md.16)

Madde 67 - GİK'nun Oluşumu ve Çalışma Esasları

Madde 68 - GİK'nun Görev ve Yetkileri _____ 30 - 31

C – BAŞKANLIK DİVANI (BD) (SPK, md. 16)

Madde 69 - BD'nin Oluşumu ve Çalışma Esasları _____ 31

Madde 70 – BD ve MKK'nın Görev ve Yetkileri _____ 32

E – GENEL BAŞKAN (SPK, md.15)

Madde 71 - Genel Başkan Seçimi ve Adaylık Koşulları _____ 32

Madde 72 - Genel Başkan'ın Seçimi ve Görev Süresi _____ 33

Madde 73 - Genel Başkan'ın Görev ve Yetkileri _____ 33

Madde 74 - Genel Başkanlığın Boşalması (SPK, md. 15/f.son) _____ 33

F – GENEL BAŞKAN YARDIMCILARININ SEÇİMİ (SPK, md. 15)

Madde 75 - Genel Başkan Yardımcısı Üyeleri Arasında İş Bölümü _____ 34

Madde 76 – Genel Başkan Vekili Genel Başkan Yardımcıları, Genel Muhasip ve Genel Sekreterin Görev ve Yetkileri

YEDİNCİ AYIRIM YAN KURULUŞLAR A – KADIN VE GENÇLİK KOLLARI (SPK, md. 7)

Madde 77 - Kadın ve Gençlik Kollarına Üye Olmak _____ 35

- Kadın Koluna Üye Olmak

- Gençlik Koluna Üye Olmak

- Kadın ve Gençlik Kolları Üyeliğine Mahsus Defter _____ 35

Madde 78 - Kadın ve Gençlik Kollarının Teşkilat Kademe Organları

- Kadın ve Gençlik Kolu İlçe Kademesi Teşkilat Organları

a - Kadın ve Gençlik Kolu İlçe Kongresi

b - Kadın ve Gençlik Kolu İlçe Başkanı

c - Kadın ve Gençlik Kolu İlçe Yönetim Kurulu

d - Kadın ve Gençlik Kolu İlçe Başkanlık Divanı

- Kadın Kolu İl Kademesi Teşkilat Organları _____ 35 **a)** Kadın Kolu İl Kongresi **b)** Kadın Kolu İl Başkanı **c)** Kadın Kolu İl Yönetim Kurulu **d)** Kadın Kolu İl Başkanlık Divanı

- Gençlik Kolu İl Kademesi Teşkilat Organları _____ 36 **a)** Gençlik Kolu İl Kongresi **b)** Gençlik Kolu İl Başkanı **c)** Gençlik Kolu İl Yönetim Kurulu **d)** Gençlik Kolu İl Başkanlık Divanı

- Kadın Kolu Genel Merkez Teşkilat Organları _____ 36 **a)** Kadın Kolu Büyük Kongresi **b)** Kadın Kolları Genel Başkanı **c)** Kadın Kolu Genel İdare Kurulu **d)** Kadın Kolu Başkanlık Divanı

- Gençlik Kolu Genel Merkez Teşkilat Organları _____ 36 **a)** Gençlik Kolu Büyük Kongresi **b)** Gençlik Kolları Genel Başkanı **c)** Gençlik Kolu Genel İdare Kurulu **d)** Gençlik Kolu Başkanlık Divanı

Madde 79 - Kadın ve Gençlik Kolları Kademe Organlarının Oluşumu Delegeler ve Kongrelerine İlişkin Ortak Hükümler_____	36
Madde 80 - Kadın ve Gençlik Kolları Kademe Başkan ve Üyelerinin Yetki ve Görevleri _____	37
Madde 81 - Kadın ve Gençlik Kollarına İşten El Çektirme_____	37
B - DİĞER YAN KURULUŞLAR (SPK, md. 7)	
Madde 82 - Parti Teşkilatının Diğer Yan Birim ve Kuruluşları _____	37

SEKİZİNCİ AYIRIM

PARTİ GRUPLARI

A - TBMM PARTİ GRUBU (SPK, md. 22)

Madde 83 - TBMM Parti Grubunun Oluşumu	
Madde 84 - Grup Başkanı, Başkan Vekilleri ve Grup Yönetim Kurulu_____	37
Madde 85 - Grup Başkan Vekilleri ve Grup Yönetiminin Görevleri _____	38
Madde 86 - Grup Üyelerinin Görevleri	
Madde 87 - Grupta Gizli Oylama Konuları (SPK, md. 27)	
Madde 88 - TBMM Parti Grup İç Yönetmeliği (SPK, md. 23)	

B - İL GENEL MECLİSİ VE BELEDİYE MECLİSİ GRUPLARI

Madde 89 - İl Genel Meclisi Grupları	
Madde 90 - Belediye Meclisi Grupları_____	38
Madde 91 - İl Genel Meclisi Grupları İle Belediye Meclisi Gruplarına İlişkin Ortak Hükümler_	39

DÖRDÜNCÜ KISIM BİRİNCİ BÖLÜM PARTİ DİSİPLİN KURULLARI (SPK, md.17, 19/7, 25, 53 ila 59)

Madde 92 - Parti Disiplin Kurulları _____	40
- İl Disiplin Kurulları	
- Yüksek Haysiyet Divanı (YHD)	
- TBMM Parti Grup Disiplin Kurulu	
- Müşterek Disiplin Kurulu_	40

İKİNCİ BÖLÜM BİRİNCİ AYIRIM İL DİSİPLİN KURULLARI (SPK, md.19/7)

Madde 93 - İl Disiplin Kurullarının Oluşumu_____	40
Madde 94 - İl Disiplin Kurullarının Bakacağı İşler _____	40

İKİNCİ AYIRIM YÜKSEK HAYSİYET DİVANI (YHD) (SPK, md.17)

Madde 95 - Yüksek Haysiyet Divanı'nın Oluşumu

Madde 96 - Yüksek Haysiyet Divanı'nın Bakacağı İşler _____ 40

- Yüksek Haysiyet Divanı'nın Birinci Derecede Bakacağı İşler _____ 41

- Yüksek Haysiyet Divanı'nın İkinci Derecede Bakacağı İşler _____ 41 ÜÇÜNCÜ AYIRIM

GRUP DİSİPLİN KURULU (SPK, md. 25)

Madde 97 - TBMM Parti Grup Disiplin Kurulu'nun Oluşumu _____ 41

Madde 98 - TBMM Parti Grup Disiplin Kurulu'nun Bakacağı İşler _____ 41

DÖRDÜNCÜ AYIRIM

MÜŞTEREK DİSİPLİN KURULU (SPK, md. 25/2)

Madde 99 - Müşterek Disiplin Kurulu'nun Oluşumu, Görev ve Yetkileri _____ 41

BEŞİNCİ AYIRIM

MÜŞTEREK HÜKÜMLER

Madde 100 - Disiplin Kurullarına İlişkin Müşterek Hükümler (SPK, md. 56) _____ 41 - 42

Madde 101 - Disiplin Kurulu'na Sevk Yetkisi _____ 43

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BİRİNCİ AYIRIM

DİSİPLİN SUÇ VE CEZALARI (SPK, md. 53/1)

Madde 102 - Parti Disiplin Cezaları _____ 43

Madde 103 - Uyarma Cezası ve Bu Cezayı Gerektiren Haller _____ 43

Madde 104 - Kınama Cezası ve Bu Cezayı Gerektiren Haller

Madde 105 - Partiden ve Gruptan Geçici İhraç Cezası ve Bu Cezayı Gerektiren Haller _____ 43

Madde 106 - Partiden ve Gruptan Kesin İhraç Cezası ve Bu Cezayı Gerektiren Haller _____ 44

İKİNCİ AYIRIM

DİSİPLİN SUÇ VE CEZALARINA İLİŞKİN DİĞER HÜKÜMLER

Madde 107 - Disiplin Suçlarında Zamanaşımı _____ 45

Madde 108 - Tedbirli Olarak Disiplin Kuruluna Sevk etmek (SPK, md. 59)

Madde 109 - Disiplin Cezalarına Karşı Yargı Nezdinde İtiraz Hakkı (SPK, md. 57) _____ 45

Madde 110 - Disiplin Cezalarını Af Yetkisi (SPK, md. 58)

BEŞİNCİ KISIM

SEÇİMLER VE ADAYLAR (SPK, md. 36 ila 52)

BİRİNCİ BÖLÜM

SEÇİMLERE KATILMA

Madde 111 - Seçimlerle İlgili Karar Yetkisi _____ 45

İKİNCİ BÖLÜM

MİLLETVEKİLİ SEÇİMLERİNDE ADAYLIK İŞLEMLERİ

Madde 112 - Milletvekili Adaylık Başvurusu ve Ön İnceleme _____ 46

Madde 113 - Aday Tespit ve Sıralama Usulleri

- Ön Seçim Usulü İle Aday ve Liste Sıralaması Yapmak

- Teşkilat Yoklaması Usulü İle Aday ve Liste Sıralaması Yapmak 46

- Merkez Yoklaması Usulü İle Aday ve Liste Sıralaması Yapmak 47

Madde 114 - Aday Listelerinde Boşalmanın Doldurulması

Madde 115 - Milletvekili Seçiminde Kontenjan Adaylığı (SPK, md. 36/son) _____ 47

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM YEREL SEÇİMLERDE ADAYLIK İŞLEMLERİ (SPK, md. 52)

Madde 116 - Yerel Seçimlerde Adaylık ve Ön İnceleme _____ 47

Madde 117 - Yerel Seçim Aday Tespit ve Sıralama Usulü _____ 48

Madde 118 - Yerel Seçimlerde; Ön Seçim, Teşkilat ve Merkez Yoklaması _____ 48

ORTAK HÜKÜMLER

Madde 119 - Alt Kademe Teşkilat Yöneticisinin Aday Adaylığı (SPK, md.40/4) _____ 49

Madde 120 - Partide Kayıtlı Olmayanların Adaylık Başvurusu

Madde 121 - Parti Adayı Olarak Seçilmiş Olanların Yeniden Adaylığı

Madde 122 - Seçim İşleri Yönetmeliği _____ 49

ALTINCI KISIM

MALİ HÜKÜMLER

BİRİNCİ BÖLÜM

PARTİNİN GELİRLER

Madde 123 - Partinin Gelirleri (SPK, md. 61)

- Giriş ve Üyelik Aidatı (SPK, md. 62) 49
- Milletvekilliği Aidatı (SPK, md. 63) 50
- Tanıtıcı Unsur ve Yayınların Satışından Sağlanacak Gelirler (SPK, md. 65)
- Etkinliklerden Sağlanacak Gelirler
- Aday Adaylarından Alınacak Özel Aidat (SPK, md. 64)
- Mal Varlığından Elde Edilecek Gelirler 50
- Bağışlar (SPK, md. 66)
- Hazine Yardımları

Madde 124 - Gelirlerin Sağlanması Usulü (SPK, md. 69)

İKİNCİ BÖLÜM

PARTİ GİDERLERİ

Madde 125 - Harcamaların Yapılmasında Gözetilecek Usul (SPK, md. 70) 50

Madde 126 - Muhafaza ve Harcamalardan Doğan Mali Sorumluluk (SPK, md. 71) 51

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BÜTÇE VE KESİN HESAP (SPK, md. 73)

Madde 127 - Bütçe ve Kesin Hesabın Hazırlanması ve Onaylanması 51

- Bütçenin Hazırlanması ve Onaylanması
- Kesin Hesabın Hazırlanması ve Onaylanması
- Kesin Hesabın Bildirimi 51

YEDİNCİ KISIM

TEFTİŞ VE DENETİM

Madde 128 - Teftiş ve Denetimin Amacı 52

Madde 129 - Denetim Yetkisi ve Görevi 52

SEKİZİNCİ KISIM DANIŞMA MECLİSLERİ VE YARDIMCI ÜNİTELER BİRİNCİ BÖLÜM PARTİ DANIŞMA MECLİSİ, DANIŞMANLAR VE YARDIMCI ÜNİTELER

Madde 130 - Parti Danışma Meclisi 52

Madde 131 - Parti Danışma Meclisi Üyeleri

Madde 132 - İl ve İlçe Danışma Meclisleri _____ 52

- İl Danışma Meclisi Üyeleri _____ 53

- İlçe Danışma Meclisi Üyeleri _____ 53

Madde 133 - Yan Kuruluşlar Danışma Meclisleri

Madde 134 - Genel Başkan Danışmanları _____ 53

İKİNCİ BÖLÜM

YARDIMCI ÜNİTELER

Madde 135 - Araştırma Kurulları, Komisyonlar ve Çalışma Mekânları _____ 54

Madde 136 - Bürolar ve Merkezler

DOKUZUNCU KISIM

HÜKÜMET FAALİYETLERİ

Madde 137 - Hükümet Kurma Kararı Verme Yetkisi (SPK, md. 28)

Madde 138 - Partili Bakanlar Hakkında Parti İçi Güven Oylaması _____ 54

ONUNCU KISIM

PARTİ DEFTERLERİ

Madde 139 - Parti Defterleri (SPK, md. 60) _____ 55

- Üye Kayıt Defteri _____ 55

- Karar Defteri _____ 55

- Gelen ve Giden Evrak Kayıt Defteri

- Gelir ve Gider Defteri

- Demirbaş Eşya Defteri

ON BİRİNCİ KISIM

MÜTEFERRİK HÜKÜMLER

Madde 140 - Yetki ve Görev Devri _____ 55

Madde 141 - Tüzükte Yazılı Süreleri Kısaltma Yetkisi _____ 55

Madde 142 - Yetki Sınırı, Bağdaşmaz ve Birleşemez Konumlar _____ 56

Madde 143 - Parti İçi Referandum	
Madde 144 - Milletvekillerinin Halkla İrtibat Buroları	
Madde 145 - Organlarda Görev Alanların İlgili Makamlara Bildirilmesi (SPK, md. 33)	56
Madde 146 - Parti Tüzel Kişiliğinin Sona Ermesi (SPK, md. 109,110)	56
Madde 147 - Tüzük ve Program Değışikliği (SPK, md. 14)	
Madde 148 - Parti İ Yönetmelikleri	56
Madde 149 - Parti Merkez Organlarının İlk Oluşumu	57
Madde 150 - Kurucular Kurulu yeleri (SPK, md. 14/8)	
Geçici Madde 1 - Kurucular Kurulu'nun Görev ve Yetkileri	57
Geçici Madde 2 - Kademe Organlarının İlk Oluşumunda Organların ye Sayıları	57
Geçici Madde 3 - Kurucular Kurulu'nun alıřma Usulü	57
Geçici Madde 4 - Kurucu Kademe Organ yelerinin Kongre Delegeliği	
Geçici Madde 5 - Kuruluşta ye Yazım Yetkisi	57
Geçici Madde 6 - Kadın ve Gençlik Kollarının İlk Oluşumu	58
Madde 151 - Tüzükte Hüküm Bulunmayan Konularda Yapılacak Uygulama	
Madde 152 - Yürütme Madde 153 - Yürürlük	58
Madde 154 - Kurucular Kurulu Listesi	58 - 59 - 60

KISALTMALAR   **Açılımı**

Parti :   Adalet Partisi

Tüzük : _____ Adalet Partisi Tüzüğü

BKK : _____ Büyük Kongre Kararı

KKK : _____ Kurucular

_____ Kurulu Kararı

SPK : _____ Siyasi Partiler

_____ Kanunu

md : _____

_____

madde **f** fıkra

GİK Genel İdare Kurulu

BD Başkanlık Divanı

MKK Merkez Karar Kurulu

YHD : Yüksek Haysiyet Divanı

BİRİNCİ KISIM GENEL ESASLAR

Madde 1 – Partinin Adı

Bu tüzük hükümlerine göre kurulmuş olan partinin adı; **ADALET PARTİSİ** 'dir.

Madde 2 – Kuruluşun Temel Dayanakları

ADALET PARTİSİ; Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, başta “İnsan Hakları Evrensel Beyanamesi” ile “İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi” olmak üzere TBMM tarafından onaylanmış uluslararası belgeler, Siyasi Partiler Kanunu, seçim kanunları, diğer ilgili kanun ve mevzuat çerçevesinde, Tüzüğü ve Programına göre teşkilatlanmak ve faaliyette bulunmak üzere kurulmuş siyasi bir teşekküldür.

Madde 3 – Partinin Kısaltılmış Adı, Genel Merkezi ve Amblemi

Parti'nin kısaltılmış adı **AP** 'dir.

Partinin Genel Merkezi; Ata Mahallesi Lizbon Caddesi No:137 ÇANKAYA – ANKARA adresindedir.

ADALET PARTİSİ' nin Amblemi (Özel İşareti)

Parti'nin Amblemi; "kitabın içinden doğan güneşin üstünde Adalet Partisi yazısı, AP ve 1961 sembolünden oluşan" amblemdir. Amblem Kırmızının tonu vişneçürüğü renkte bir daire zemin üzerine basılmıştır.

Madde 4 – Temel Amaçlar

ADALET PARTİSİ olarak Büyük Önder Atatürk'ün hediyesi olan Türkiye Cumhuriyeti bizim en büyük hazinemizdir. Partimizin politikasında din, dil, mezhep, bölge, etnik köken ve cinsiyet farkı yoktur; bütün Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları bizim birinci sınıf vatandaşımızdır.

ADALET PARTİSİ olarak partimiz üniter devlet yapısından "Misaki Milli" sınırlarımızdan asla vazgeçemez. Türkiye Cumhuriyeti devleti lâiktir, çağdaşdır ve Atatürk devrimlerinin bekçisidir. Lâiklik, din ve devlet işlerinin birbirinden ayrı tutulmasıdır. İnanç ve vicdan hürriyetinin omurgası, toplumdaki farklı inançların barış içinde birlikte yaşamalarının ön koşulu ve güvencesidir. Devlet din ve inançlar karşısında eşit mesafededir, yani tarafsızdır. Lâiklik cumhuriyetin, demokrasinin, ulusal bütünlüğün ve iç barışın temel değeridir. Devletin ve kurumlarının, toplumun, hukukun ve eğitimin lâik olması, asla ödün veremeyeceğimiz temel kuraldır.

ADALET PARTİSİ olarak Cumhuriyet rejimi ırkçılık, dincilik, mezhepçilik ve ideolojik kimlik üzerinden yapılan siyasete izin vermez. Cumhuriyet, yönetimi ülkede yaşayan milleti esas alan bir rejimdir ve tek bayrak, tek millet, tek devlet esasına dayanır. Türkiye Cumhuriyeti' de, Mustafa Kemal Atatürk tarafından bu felsefeyle kurulmuş olan Demokratik, Lâik bir Cumhuriyet Devletidir ve öyle de kalacaktır.

ADALET PARTİSİ olarak başta basın, düşünce, ifade, inanç, eğitim, sivil ve siyasi toplum kuruluşlarının özgürlüklerini çoğulcu demokrasinin, toplumsal barış ve uzlaşmanın temel şartı olarak görüyoruz. Tüm kurum ve kuralları ile özgürlüğe ve çoğulcu demokrasidir, özgür bireydir, hukuk devletidir, insan hak ve özgürlüklerine saygıdır.

ADALET PARTİSİ olarak "adalet mülkün temelidir" ilkesi ile Türk Milletinin Türk Devletine güven duyması için ilk şart "bağımsız yargı ve hızlı ve doğru çalışan" adalet sistemidir. Adalet herkes için gereklidir. Özellikle yargı bağımsızlığı her şeyin üstündedir. Bağımsız olmayan yargıda ne demokrasi olur, ne de insan hakları.

Yasama, yürütme ve yargı organları daima birbirinden farklı – bağımsız olmalıdır. Kuvvetler Ayrılığı ilkesinin anayasada güvence altına alınmalıdır. İnsan hakları ve çevre yaşamın ayrılmaz parçaları olarak kabul ediyoruz. Eğitim, kültür ve ekonomik yoluyla kadınları özgürleştirmektir.

ADALET PARTİSİ olarak ulusal değerler konusunda hassas, global dünyada dinamiklerin farkında, **jeopolitikayı** ve **jeostratejiyi** çok iyi kavramış kadrolar tarafından hazırlanmış bir “Değişim, Gelişim ve Hasret Kaldığımız Demokratikleşme” Projesidir. İyi Devlet, güç ve yetkileri hukuk kuralları ile etkin bir şekilde sınırlandırılmış devlettir.

ADALET PARTİSİ olarak siyaset ancak belli bir ilke ve değerler üzerine yapılırsa hizmet üretilebilir. Çıkarlar üzerinden yapılan siyaset sonunda ayrışma ve çatışma doğurur. Siyasetin temel aktörü siyasetçidir, siyasetin ahlaki bir amacı olmalıdır ve uygulamalarında her zaman adalet ön planda tutulmalıdır. Siyasetçi, ülke ve milletin kalkınması doğrultusunda belli bir hedef ve vizyon – geniş görüş sahibi olmalıdır.

ADALET PARTİSİ Atatürk milliyetçiliğini benimsemektedir. Türkiye Cumhuriyeti din, dil, ırk ve etnik köken temelleri üzerinde değil, siyasal bilinç ve ideal beraberliği zemininde kurulmuştur. Atatürk milliyetçiliği, din ve ırk ayrımı gözetmeksizin, ulus tanımını dil, kültür ve siyasi birliktelik değerlerine dayandıran milliyetperverlik anlayışıdır. Bizlerde bu doğrultuda milletçi anlayışla ilerleyeceğiz. Ekonomi ve sanayi milliyetçiliği anlayışı, ırk, köken, din, mezhep, bölgecilik, kavimcilik anlayışlarının ulusal düzeyde aşılmasıdır.

ADALET PARTİSİ olarak Türkiye’de Kadının iş hayatında, siyasi hayatta ve sosyal çevresinde prestijini – saygınlığını ve Etkinliğini arttırmak hedefimizdir.

Devlet yönetiminde açıklık – şeffaflık sağlanmalıdır. Vatandaşların devlet yönetimi hakkında bilgi edinme ve bilgiye ulaşabilme haklarının anayasal ve yasal normlarla – ilkelerle güvence altına alınması gereklidir.

Devletin varlık sebebi bireylerin haklarının ve özgürlüklerinin korunmasıdır. Kutsal olan devlet değil, insandır ve onun hak ve özgürlükleridir.

ADALET PARTİSİ olarak Türkiye’nin en büyük problemi, ülkede yaşanan güven bunalımı ve işsizliktir. Gençlerimize iş imkânlarının arttırılması partimizin birinci temel hedefidir. Adalet Partisi gençlerin siyasete aktif katılımının güçlendirmesini planlamıştır.

ADALET PARTİSİ olarak en temel politikamız insana ve topluma hizmettir. İnsan hakları; tüm insanların hiçbir ayırım gözetmeksizin yalnızca insan oluşlarından dolayı eşit, özgür ve onurlu yaşama hakkına sahip olmasıdır. Hakların kategorileri doğrultusunda; kişisel ve siyasal haklar, ekonomik ve kültürel haklar, dayanışma hakları üzerinde çalışmaktır.

Partimizin öncelikli politikası “insana saygı ve insanın sahip olduğu değerleri” korunmasıdır.

ADALET PARTİSİ olarak milli sanayinin ve Türk sermayesinin güçlendirilmesi, milli sanayinin küresel – Dünya ölçüsünde geniş bir bakış açısıyla benimsenen bir güç haline gelmesi ve yeni istihdam imkânları yaratabilmesi için ucuz enerji, vergi indirimi, prim ve devlet desteği kesintisiz sağlanacaktır. Avrasya (Avrupa-Asya) coğrafyasında 2050’li yıllara doğru lider ülke konumunda olmak için üreten ve ihraç eden bir Türkiye’ye doğru yürüyüşe başlıyoruz; bu gurur büyük Türk Milletinin olacaktır. Partimiz ulusal çıkarlarımızı koruyan bağımsız enerji politikaları geliştirmeyi kendisine hedef seçmiştir.

ADALET PARTİSİ olarak AB politikalarını geliştirilip giriş süreci hızlandırılacaktır. Türkiye yeniden kendisini besleyen bir ülke haline getirilecektir. Milli bankalarımız finans açısından güçlendirilecek ve sermayeleri arttırılacaktır. Kredi konusu ile ilgili devletin genel bir politika oluşturması gerekmekte, sadece tarıma değil, üretim yapan milli katma değer sağlayan – üreten her sektöre kredi verilmesini amaçlar.

Madde 5 – Görev İlkeleri

Parti Tüzüğü ve Programı, Genel Başkan dâhil, her üyeyi ve partinin bütün organlarını bağlar. Partiye üye olmak veya görev üstlenmek; partinin amaç ve hedeflerini benimsemek, hayata geçirilebilmeleri için gücü ve becerisi ölçüsünde katkıda bulunmak demektir. Partili hiçbir görevli, partinin amaç ve hedeflerine aykırı davranış ve çalışmalar içine giremez. Partili her birey; parti içinde çalışmalara katılarak, siyasal ve toplumsal hayatla ilgili bilgi ve yeteneklerini geliştirme ve siyasete aktarma hakkına sahiptir. Partideki görevlendirmelerde ve seçimlerde; parti içi demokrasi ve üyelik hukuku kuralları gözetilerek liyakat, ehliyet ve güven, en başta aranacak belirleyici ölçütler olarak kabul edilir. Üye olan herkes, çalışmalarında bu ilkelere göre davranacağını kabul ve taahhüt etmiş sayılır.

İKİNCİ KISIM PARTİ ÜYELİĞİ

Madde 6 – Parti Üyesi Olabilme Şartları

Siyasi Partiler Kanunu ile diğer ilgili yasalarda parti üyesi olamayacakları açıkça belirtilmiş olanlar dışında:

Partinin Tüzük ve Programını kabul ettiğini, gücü, bilgi ve tecrübeleri nispetinde parti çalışmalarına katılmayı üyelik giriş beyannamesinde beyan ve taahhüt eden,

On sekiz yaşını dolduran, medeni ve siyasi hakları kullanma ehliyetine sahip olan, Başka bir siyasi partide üyelik kaydı olmayan,

Partiye belirli bir üyelik aidatı ödemeyi taahhüt eden, Türkiye Cumhuriyeti Vatandaşı herkes, **ADALET PARTİSİ** üyesi olabilir.

Madde 7 – Üyelik Başvurusu ve Gerekli Belgeler

Üyelik şartlarına sahip olan kişi, ikamet ettiği ilçe başkanlığına parti üyesi en az bir kişiyi referans gösteren “giriş beyannamesi” vermek suretiyle başvurur. Beyanname, kopyalı olarak düzenlenir. İstek halinde “alındı” belgesi verilir. İnternet ve benzeri yolla da üyelik başvurusu yapılabilir. Bu yöntemle üyelik başvurusunun usul ve esasları, üye kayıt yönetmeliği ile düzenlenir.

Madde 8 – Üyelik Başvurusunun Karara Bağlanması ve Üye Kayıt İşlemi

İlçe yönetim kurulu, üyelik başvurusunu en geç 30 gün içinde karara bağlar. Başvuru kabul edilmiş ise; üyelik kaydı, karar tarih ve sırasına göre “üye kayıt defteri” ne işlenir. Talebin reddine ilişkin kararlara karşı ilgili kişi, 15 gün içinde ilçenin bağlı olduğu il yönetim kuruluna itiraz edebilir. İl yönetim kurulu itirazı inceler ve 15 gün içinde karara bağlar. Bu karar, parti içi işlemler açısından kesindir. Aynı kişinin, partide birden fazla üyelik kaydı olamaz. İkametgâhı yasal olarak değişmedikçe, başka bir ilçeye üyelik nakli yapılamaz. Üye kayıt defteri sadece ilçelerde bulundurulur. Doğrudan Genel Merkez, il veya belde yönetim kurullarına yapılan üyelik başvurularına ilişkin beyanname ve ekleri, ilgilinin ikamet ettiği ilçe başkanlığına gönderilir. İlçe, tüzükte yazılı ayrık durumlar hariç, yukarıda yazılı olan prosedüre – yöneme göre işlem yapar. Partinin, üyeliklerle ilgili düzenleyici işlemlerine aykırı olarak yapılmış üye kayıtları, geçersizdir. Böyle kayıtlar, Genel Merkez Teşkilat Başkanlığınca üye programından çıkarılır.

Madde 9 – Partiden Ayrılmış Olanların Yeniden Üyeliğe Kabulü

Memuriyete girme gibi yasal zorunlu bir neden olmaksızın, parti üyeliğinden istifa etmiş olanların yeniden üyelik başvurusu; ikamet ettiği ilçe yönetim kurulunun görüşü alınarak, il yönetim kurulunca karara bağlanır. Bu konuda verilecek ret kararına karşı ilgili kişi; kararın kendisine bildiriminden itibaren 15 gün içinde Genel İdare Kurulu’na (GİK) itiraz edebilir. Yasal zorunlu bir neden olmaksızın Kurucular Kurulu, Genel İdare Kurulu ile Yüksek Haysiyet Divanı üyeliği, il başkanlığı ve il belediye başkanlığı yapmış olanlar ile partili milletvekillerinden istifa etmiş olanların yeniden parti üyeliği için yapacakları başvurular hakkında karar vermek, Genel Kurulu’na (GİK) aittir. Bu madde hükümleriyle ilgili GİK’ nun vereceği kararlar, parti içi işlemler açısından kesindir.

Madde 10 – Sürekli Yurt Dışında Bulunan Vatandaşların Üyeliği

Sürekli yurt dışında bulunanlar üyelik başvurularını Türkiye’ye geldiklerinde ikamet ettikleri il, ilçe veya belde başkanlığına üye giriş beyannamesi göndermek veya vermek şeklinde yazılı beyan ile yaparlar. Başvuru yazısında, ayrıca yurt dışında sürekli oturduğu ve çalıştığı yerlerin adresleri ile Türkiye’ye geldiğinde ikamet ettiği konutun açık adresi belirtilir. Sürekli yurt dışında bulunan Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları, üyelik başvurularını, varsa buldukları yerdeki parti temsilciliği aracılığı ile veya internet üzerinden de yapabilir. Bu yöntemle üyelik başvurusunun usul ve esasları Yönetmelik ile düzenlenir.

Madde 11 – Genel Merkezin Üye Kayıt Yetkisi

TBMM üyesi olanların partiye kabulleri, Genel İdare Kurulu’nca (GİK) karara bağlanır. Üyeliğe kabul kararı ile giriş beyannamesinin bir sureti, ikametinin bulunduğu ilçeye gönderilerek üyelik kaydı tamamlanır. Genel İdare Kurulu’na (GİK), partiye alınmalarında yarar gördüğü kişiler hakkında aynı şekilde işlem yapmaya yetkilidir. Genel İdare Kurulu’na (GİK) kararı ile partiye alınan kişilerin, milletvekili sıfatını taşıyanlar hariç, parti üyelikleri hakkında ilgili ilçe ve il yönetim kurulları, varsa itiraz ve görüşlerini gerekçeli olarak GİK’ na bildirebilirler. Bir ay içinde işlem yapılmayan itirazlar, GİK’ nca kabul edilmiş sayılır.

Madde 12 – Üye Kimlik Belgesi

İlçe yönetim kurulu, parti üyeliğine kabul ettiği kişiye, şekli Genel Merkez’ce belirlenmiş üye kimlik belgesi verir. Bu belge, parti üyeliğini ispat dışında bir amaçla kullanılamaz.

Yer değiştiren üye, üye kimlik belgesini iade eder. Yeni yerleşim yeri ilçe kademesine üyelik nakli yapılır ve kendisine yeni üye kimlik belgesi verilir.

Madde 13 – Üyeliğin Sona Ermesi

ADALET PARTİSİ üyeliği, durumun belgelenmiş olması şartıyla;

Ölüm,

İstifa,

Başka partiye üye olmak, üye olmasa bile başka partide görev almış olmak,

Disiplin kurulu kararı ile partiden ihraç edilmiş olmak gibi hallerde sona ermiş olur. Böyle bir durumda ilçe yönetim kurulu; başka bir işlem yapmadan sadece tespit kararı alarak ilgilinin üye kütüğündeki kaydına işler ve ilgili kademe ve makamlara bildirir.

Üyelikten istifanın belgelenmiş sayılması için istifanın ya noter aracılığıyla veya yazılı beyan ile bizzat yapılmış olması gerekir. Bizzat yapılan yazılı istifa bildirimlerinde, imzanın ilgiliye ait olduğunun tespiti yapılır.

Üye olma şartlarını sonradan kaybedenler ile üyeliğe giriş sırasında üyelik şartlarını taşımadıkları sonradan anlaşılanların üyelik kayıtları, ilçe yönetim kurulu kararıyla silinir. İlçe başkanı, kesinleşmiş disiplin kurulu kararı ile ölüm ve istifa etme halleri hariç, başka nedenlerle kaydı silinenlere durumu bildirir tebligat yapar.

İlgili kişi, kaydının silinmesi kararına karşı 15 gün içinde il yönetim kuruluna itiraz edebilir. İl yönetim kurulunun red kararına karşı ise, kararın tebliğinden itibaren 15 gün içinde Genel İdare Kurulu’na itirazda bulunabilir. GİK’nun vereceği karar, parti içi işlemler bakımından kesindir.

Madde 14 – Üyelerin Hakları ve Yükümlülükleri

Partinin bütün kademe görevleri ve temsil yerleri, tüzük kuralları içinde partili her üyeye açık ve hizmet etmek için aday olunabilecek yerlerdir. Üyeler, parti içi ve dışı ilişkilerinde üye olmanın ön şartı olan parti tüzüğü ile parti programı ve yönetmeliklerin ve bunlara uygun olarak yetkili kurum ve kurullarca oluşturulmuş ilke ve kararlar ile anayasa ve yasaların emredici hükümleri çerçevesinde çalışmalar yapar ve yapılan çalışmalara katkıda bulunurlar.

Parti üyesi; hiçbir ayırım gözetmeksizin, toplumu oluşturan her bireyin, insan olmasından kaynaklanan temel haklar ve özgürlükler önündeki engellerin kaldırılması için üzerine düşen çabayı azimle ve kararlı olarak, gücü ve becerisi nispetinde ifa eder. Türkiye Cumhuriyeti Devleti’nin Ülkesi ve Milleti ile bölünmez bir bütün olduğunu ve bu bütünlüğün; bireysel, toplumsal, ekonomik ve siyasal hak ve özgürlüklerin sağlanması ile mümkün olacağı bilinci içinde hareket eder.

Madde 15 – Genel Merkez Üye Yazım Kütüğü

Partinin üyelikle ilgili tüm işlemleri, ilçe teşkilatlarınca tutulan üye kayıt defterlerinin özetleri esas alınarak genel merkez e-teşkilat programı adıyla düzenlenen elektronik veri tabanı üzerinde il ve ilçe ölçeğinde mahalle, köy ve sandık esasına göre arşivlenir. İlçe teşkilatlarınca yapılan üyelikle ilgili kayıtların e-teşkilat programına aktarılmasına ilişkin usul ve esaslar Genel Merkez Teşkilat Başkanlığınca yönerge ile belirlenir. Üyelikle ilgili parti içi uyumsuzlukların çözümünde Genel Merkez kayıtları esas alınır.

ÜÇÜNCÜ KISIM

BİRİNCİ BÖLÜM

PARTİ TEŞKİLATI (SPK, md. 7)

Madde 16 – Teşkilat

Partinin tabandan tavana zorunlu ve ihtiyari birimlerinin tümü, parti teşkilatını oluşturur.

Madde 17 – Teşkilat Kademeleri

ADALET PARTİSİ Teşkilat Kademeleri; Belde, İlçe, İl ve Genel Merkez Teşkilatlarından, Belediye Meclisi Grupları ve İl Genel Meclisi Grupları ile Türkiye Büyük Millet Meclisi Parti Grubu'ndan ibarettir. Ayrıca Parti Teşkilat Kademelerinde, Kadın ve Gençlik Kolları ile Diğer Yan Kuruluşlar ve Yurt Dışı Temsilcilikleri oluşturulur. Teşkilatlar, idari ve yerel taksimata göre oluşturulur. Yardımcı kuruluşlar, siyasal eğitim, bilgilenme ve bilgilendirme amaçlı irtibat büroları veya lokaller ile mülki ve idari yapıya göre kurulmuş teşkilata bağlı köy, mahalle ve sandık bölgesi temsilcilikleri ve internet gibi teknolojik araçlarla donanımlı çalışma ve tanıtım yerleri oluşturulabilir.

Madde 18 – Teşkilat Kademe Organları

Parti teşkilatı, aşağıda yazılı teşkilat kademe organlarından oluşur:

İlçe Teşkilatı

- a) İlçe Kongresi
- b) İlçe Başkanı
- c) İlçe Yönetim Kurulu
- d) İlçe Başkanlık Divanı

İl Teşkilatı

- a) İl Kongresi
- b) İl Başkanı
- c) İl Yönetim Kurulu
- d) İl Başkanlık Divanı
- e) İl Disiplin Kurulu

Genel Merkez Teşkilatı

- a) Büyük Kongre
- b) Genel Başkan
- c) Genel İdare Kurulu (GİK)
- d) Başkanlık Divanı (BD)
- e) Merkez Karar Kurulu (MKK)

f) Yüksek Haysiyet Divanı (YHD)

Yan Kuruluşlar

- a) Kadın Kolları
- b) Gençlik Kolları
- c) Diğer Yan Kuruluşlar

Gruplar

- a) TBMM Parti Grubu
- b) İl Genel Meclisi Grupları
- c) Belediye Meclisi Grupları

Madde 19 – Mahalle, Köy, Sandık Bölgesi ve Seçim Çevresi Temsilci ve Kurulları

Mahalle, köy ve sandık bölgesi; parti çalışmalarının temel zeminidir. Partiyi ve parti faaliyetlerini tanıtmak, aksaklıkları ve talepleri tespit edip rapor etmek, verilecek parti görevlerini yapmak üzere, ilçe ve belde yönetim kurullarınca parti üyeleri arasından köy, mahalle ve sandık bölgesi temsilcilikleri veya üç kişiden az olmayan temsilci kurullar oluşturulabilir. Bu kurullarda Kadın ve Gençlik Kollarının, asgari birer temsilci ile temsil edilmelerine özen gösterilir. İl Yönetim Kurulları, seçim çevresi ölçeğinde, seçim dönemlerinde veya uygun görülen zamanlarda seçim çevrelerindeki her tür seçim çalışmalarını sevk ve idare edecek kurullar oluşturabilirler.

Madde 20 – Yurt Dışı Temsilcilikler

ADALET PARTİSİ; Türklerin, Türk kökenli ve Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarımızın yoğun yaşadığı ülkeler ile uluslararası kurum ve ilişkilerimizin yoğun olduğu ülkelerde, o ülkelerin mevzuat ve uygulamalarını gözeterek, hal ve vaziyetin gerektirdiği yerleşim yerlerinde, ilgili genel başkan yardımcısının teklifi üzerine; Genel İdare Kurulu'nun (GİK) kararıyla yurt dışı temsilcilikleri oluşturulur. İhtiyaç duyulan ülkelerin başkentleri ile merkezi yerlerinde ayrı ayrı birden fazla Yurt dışı temsilcilikleri oluşturulabilir.

İKİNCİ BÖLÜM

TEŞKİLAT ORGANLARININ OLUŞUMLARI, GÖREV VE YETKİLERİ BİRİNCİ AYIRIM

BELDE TEŞKİLATI (SPK, md. 7/1, 20)

Madde 21 – Belde Teşkilatı

İl ve ilçe merkezleri dışında belediye teşkilatı olan yerlerde kurulur. Belde teşkilatları ilçe başkanlığına bağlıdır. Belde başkanı ilçe yönetim kurulunun teklifi ve il yönetim kurulunun kararıyla atanır. Belde yönetim kurulu belde başkanının teklifi ve ilçe yönetim kurulunun onayıyla atanır. Belde yönetim kurulu üye sayısı üçten az, yediden fazla olamaz. Belde başkanı; Parti'nin belde düzeyindeki çalışma ve faaliyetlerinin koordinasyon ve yürütmesini sağlar, denetimini gerçekleştirir ve belde teşkilatını temsil eder. Aynı kişi, kesintisiz en fazla üç olağan dönem belde başkanı atanır.

İKİNCİ AYIRIM

İLÇE TEŞKİLATI (SPK, md. 20, 21)

Madde 22 – İlçe Kongresi

İlçe teşkilatının en üst karar ve denetim organı olan ilçe kongresi, seçilmiş ve tabii delegelerden oluşur. İlçe başkanı ile ilçe yönetim kurulunun asıl ve yedek üyelerini; ilçeyi temsil edecek il kongre delegelerini seçer, gündemindeki konuları müzakere edip karara bağlar.

Madde 23 – İlçe Kongresi Delegeleri

İlçe kongresi, seçilmiş en fazla 400 delege ile tabii delegelerden oluşur. İlçeye kayıtlı üye sayısı 400' den az ise, üyelerin tamamı ilçe kongre delegesi sayılır. İlçeye kayıtlı üye sayısı 400'den fazla ise; önce her mahalle ve köy için birer delege tahsis edilir. Tahsis toplamı, 400 sayısından düşülür. Arta kalan delege sayısı, partinin son milletvekili genel seçiminde o ilçede almış olduğu toplam oy rakamına bölünür. Bölüm sonucu çıkan kat sayının, o ilçeye bağlı her mahalle veya köyde alınmış oyla çarpımı sonucu çıkan sayı ile tahsis olunan sayının toplamı, ilgili mahalle veya köyün ilçe kongresi için seçeceği delege sayısını teşkil eder.

Delege dağılımında eksikler, küsurat büyüğüne göre yapılan sıralama ile tamamlanır. Çeşitli nedenlerle partinin almış olduğu oyun belli olmaması halinde; son yerel seçim sonuçlarına göre, onun da belli olmaması halinde, ilçenin toplam seçmen sayısı ile mahalle ve köy seçmen sayılarına göre aynı yöntem uygulanmak suretiyle delege dağılımı belirlenir. İl/ilçe teşkilatları Karar defterine Kongre kararını aldığı andan itibaren Kongrelerini yapar. Listenin ilanından itibaren 15 gün içinde yapılacak itirazları, il yönetim kurulu kesin olarak karara bağlar.

Kongresince seçilmiş ve halen görevde bulunan ilçe yönetim kurulu başkan ve asıl üyeleri ile partili ilçe belediye başkanı ve ilçeye bağlı partili belde belediye başkanları ilgili ilçenin; partili büyükşehir belediye başkanları dışındaki partili il belediye başkanları ise merkez ilçe kongresinin tabii delegesidirler. Geçici ilçe yönetim kurulu başkan ve üyelerinden delege sıfatı olmayanların kongrede oy kullanma hakkı yoktur.

Madde 24 – İlçe Kongresi Delege Seçimleri

İlçe kongresi delege seçimleri; üst kurulun kongre hazırlık talimatına göre, ilçe yönetim kurulunca hazırlanacak belli bir takvim içinde gerçekleştirilir.

24.1. Delege seçimi, köy ve mahalle ölçeğinde yapılır. İlçe yönetim kurulu; her köy ve mahallede kayıtlı parti üyelerinin listelerini, üye kayıt defterine uygun olarak ayrı ayrı hazırlayıp köy ve mahalle temsilcisi veya yönetimine gönderir. Üyelerin tanınmasını sağlayacak bilgileri

içerecek şekilde, Genel Merkez üye kayıtları esas alınarak düzenlenecek bu listeler, delege seçiminden en az 15 gün önce köy ve mahallede uygun bir yerde ve ilçede ilçe binasında askıya çıkarılmak suretiyle duyurulur. Listeler, seçim yapılan kadar askıda kalır. Listelerin askıya çıkarıldığı tarih ile indirildiği tarih, askı yapılan yerlerde birer tutanakla tespit edilir.

24.2.İlçeye bağlı belde var ise beldeye bağlı mahallelerden belde kongresi tarafından seçilecek ilçe kongresi delege sayısı belde kongresinden önce ilçe yönetim kurulunca belirlenir ve belde başkanlığına bildirilir.

Partiye kayıtlı olduğu halde listede yer verilmeyen veya üye olmadığı halde listede yazılı olan kişilerle ilgili olarak, askı tarihinden itibaren 5 gün içinde ilçe yönetim kuruluna partili her üye tarafından itiraz edilebilir.

İlçe yönetim kurulu, itirazı iki gün içinde karara bağlar. İtirazın kabulü halinde, listede gerekli düzeltmeyi yapar. İlçe yönetim kurulu iki gün içinde karar vermez veya kararı red şeklinde olursa, ilgili kişi 3 gün içinde il başkanlığına itiraz edebilir. İl yönetim kurulunca verilecek karar, parti içi işlemler açısından kesindir.

İlçe başkanlığının bu karara uyması zorunludur. İlgili kişi, il yönetim kurulunca verilmiş kararı ibraz ederek delege seçimine iştirak edebilir. İtiraz üzerine düzeltme yapılan listeler, ilan edilir.

Mahalle ve köy delege seçimlerinin nerede ve hangi saatler arasında yapılacağı, delege seçmen listesinin askısında belirtilir. Belli edilmiş gün ve saatte, delege seçimi yapabilmek için, kesinleşmiş delege seçmen listesinde yer alan üyelerin salt çoğunluğunun katılımı aranır. Yapılacak yoklamaya göre salt çoğunluk yok ise, aynı gün ve aynı yerde iki saat sonra hazır bulunan üyelerin katılımı ile delege seçimi yapılır.

Delege seçimleri, ilçe yönetiminin görevlendireceği kişi veya kişilerin gözetim ve denetiminde gizli oy, açık tasnif esasına göre liste yöntemi ile yapılır. Sonuç tutanağa bağlanır ve ilçe yönetim kuruluna teslim edilir. Tüzüğün 39. maddesinde yazılı esaslar, delege seçimleri hakkında da uygulanır.

Delege seçimlerine karşı seçimden itibaren 3 gün içinde il yönetim kuruluna itiraz edilebilir. İl yönetim kurulunun vereceği karar kesindir.

Delege seçimiyle ilgili yukarıda açıklanan her tür itirazlarda; isteği halinde, itiraz eden kişiye alındı belgesi verilir ve verilen karar kendisine bildirilir.

Madde 25 – İlçe Başkanı

İlçe başkanı, ilçe kongresi tarafından gizli oylama ile tek derecede seçilir. Partinin ilçe düzeyindeki çalışma ve faaliyetlerinin koordinasyon ve yürütümünü sağlar, denetimini gerçekleştirir ve ilçe teşkilatını temsil eder.

Madde 26 – İlçe Yönetim Kurulu

İlçe yönetim kurulu, ilçe kongresi tarafından gizli oyla seçilen başkan hariç en az beş (5) asil beş (5) yedek üyeden oluşur. Kongrede asil üye sayısı kadar yedek üye seçimi yapılır.

Madde 27 – İlçe Başkanlık Divanı

İlçe başkanlık divanı ilçe başkanının başkanlığında, ilçe düzeyinde görev yapan parti içi organdır. İlçe başkanlık divanı üyeleri; ilçe başkanı tarafından ilçe yönetim kurulu üyeleri arasından belirlenir. İlçe başkanlık divanı üyeleri ilçe başkan yardımcısı sıfatıyla görev yapar. İlçe başkanlık divanı üyeleri arasındaki görev dağılımı, Tüzüğün 76. maddesinde belirtilen iş bölümü esasına göre ilçe başkanı tarafından yapılır.

İlçe Başkanlık Divanı en az 1 ilçe başkan yardımcısı, 1 muhasip, 1 sekreter ve İlçe Yönetim Kurulu üyeleri arasından belirlenir.

İlçe başkanlık divanı ilçe başkanının başkanlığında, üye tam sayısının salt çoğunluğuyla

toplanır ve tüzükte yazılı ayrıık durumlar dışında katılanların salt çoğunluğu ile karar alır. İlçe başkanlık divanı, ilçe yönetim kurulunun gündemini hazırlar, ilçe başkanının tevdi ettiği işleri yapar, ilçe kongresi ve ilçe yönetim kurulunca alınmış kararların ve verilen görevlerin icrasını sağlar.

İlçe başkanlık divanı üyeleri, Tüzüğün 75. maddesinde belirtilen Genel Başkan Yardımcıları arasındaki işbölümü talimatına uygun biçimde ilçe düzeyinde görev yaparlar.

Tüzüğün 69 maddesi hükmü, ilçe başkanlık divanı hakkında da uygulanır.

ÜÇÜNCÜ AYIRIM

İL TEŞKİLATI (SPK, md. 19, 21)

Madde 28 – İl Kongresi

İl teşkilatının en üst karar ve denetim organı olan il kongresi, seçilmiş ve tabii delegelerden oluşur. İl başkanı, il yönetim kurulu ve il disiplin kurulu asıl ve yedek üyeleri ile ili temsil edecek büyük kongre delegelerinin seçimlerini yapar, gündemindeki konuları müzakere edip karara bağlar.

Madde 29 – İl Kongresi Delegeleri

İl kongresi, ilçe kongrelerince seçilmiş delegeler ile tabii delegelerden oluşur. En fazla 600'ü geçemez. Hangi ilçenin kaç delege ile il kongresinde temsil olunacağı şöyle belirlenir

Önce her ilçeye beşer delegelik tahsis edilir. Tahsis toplamı, 600'den düşülür. Kalan sayının, kongre öncesi yapılmış son milletvekili genel seçiminde partinin o ilde almış olduğu toplam oya bölünmesiyle kat sayı elde edilir.

Bu kat sayının, partinin ilçede almış olduğu toplam oyu ile çarpımı sonucu elde edilecek rakama beş adet tahsisin ilavesiyle ulaşılabacak rakam, o ilçenin il kongresi için seçeceği delege sayısını oluşturur.

İl bünyesinde, seçimlerden sonra üçten fazla yeni ilçe kurulmuş olması veya il kongresinin yapılacağı tarihe göre genel seçim yapılmamış veya partinin seçimlere katılmamış olması gibi hallerde; Yapılmış son yerel seçimler, bu seçimlerle ilgili birinci cümlede yer alan nedenlerin varlığı halinde ise il ve ilçe seçmen sayıları esas alınarak yukarıda yazılı yöntemle ilçelerin temsil olunacağı il kongresi delege sayıları belirlenir.

İlin partili milletvekilleri, partili il ve büyükşehir belediye başkanları ile il kongresince seçilmiş ve halen görevde bulunan il yönetim ve il disiplin kurulu başkan ve asıl üyeleri il kongresinin tabii delegeleridirler.

Geçici il yönetim,ve disiplin üyelerinin delege sıfatı olmayanların kongrede oy kullanma hakkı yoktur.

Madde 30 – İl Başkanı İl Başkanı il kongresi tarafından gizli oylama ile tek derecede seçilir.

Partinin il düzeyindeki çalışma ve faaliyetlerinin koordinasyon ve yürütümünü sağlar, denetimini gerçekleştirir ve il teşkilatını temsil eder.

Madde 31 – İl Yönetim Kurulu

İl yönetim kurulu il kongresi tarafından gizli oyla Seçilir başkan hariç en az altı (6) asil ve altı (6) yedek üyeden disiplin kurul üç (3) asil üç (3) yedek üyeden oluşur.

Madde 32 – İl Başkanlık Divanı

İl başkanlık divanı il başkanının başkanlığında, il düzeyinde görev yapan parti içi organdır. İl başkanlık divanı üyeleri; il başkanı tarafından il yönetim kurulu üyeleri arasından belirlenir. İl başkanlık divanı üyeleri il başkan yardımcısı sıfatıyla görev yapar. İl başkanlık divanı üye sayısı, Tüzüğü'nün 75. maddesinde gösterilen Genel Başkan Yardımcılarının sayısı kadardır. İl başkanlık divanı üyeleri arasındaki görev dağılımı, il başkanı tarafından yapılır.

İl başkanlık divanı il başkanının başkanlığında, üye tam sayısının salt çoğunluğuyla toplanır ve tüzükte yazılı ayrık durumlar dışında katılanların salt çoğunluğu ile karar alır. İl başkanlık divanı, il yönetim kurulunun gündemini hazırlar, il başkanının tevdi ettiği işleri yapar, il kongresi ve il yönetim kurulunca alınmış kararların ve verilen görevlerin icrasını sağlar.

İl başkanlık divanı üyeleri, Tüzüğü'nün 75 maddesinde belirtilen Genel Başkan Yardımcıları arasındaki işbölümü talimatına uygun biçimde il düzeyinde görev yaparlar. Tüzüğü'nün 69.

maddesi hükmü, il başkanlık divanı hakkında da uygulanır.

DÖRDÜNCÜ AYIRIM

İLÇE VE İL KONGRELERİNE İLİŞKİN ORTAK HÜKÜMLER
Madde 33 – Olağan Kongre Zamanı ve Seçilecek Delegeler

İlçe ve il kongrelerinin olağan kongre takvimi, üst kademe kongresinin yapılmasından önce gerçekleşecek şekilde, Genel İdare Kurulu'nca kararlaştırılır. İlk kez Kurulan İl / İlçe teşkilatların Kurucular kurulu ile İl / İlçe Kongrelerini yapar.

Bu süre iki yıldan az, üç yıldan fazla olamaz. Genel İdare Kurulu'nun yetki vermesi ve belirleyeceği kongre takvimi içinde olması şartıyla, il'e bağlı ilçelerde yapılacak ilçe kongrelerinin takvimi, ilçenin görüşü alınarak il yönetim kurulunca belirlenir.

İlçe ve il kongrelerinde, üst kademe kongresi için seçilmesi gereken sayıda delege seçimi yapılır. Kongre delegeliği, parti üyeliği devam etmek şartıyla, onu seçen kongrenin olağan toplantısına kadar devam eder.

Genel İdare Kurulu, delege seçimlerinde kanun ve tüzük hükümlerine aykırılık olmasının saptanmış olmasına münhasır (özel olarak, özellikle) olmak üzere ilçe, il ve büyük

kongre delege seçimlerini, ilçe ve il ölçeğine göre kısmen veya tamamen iptal edip yeniden yapılmasına, üye tam sayısının en az 2/3 çoğunluğunun oyu ile karar verebilir.

Madde 34 – Kongre Gündemlerini Belirleme Yetkisi

Kongre gündemleri, ilgili kademe yönetim kurulunca belirlenir. Ancak en geç kongre divanı oluşturulup gündem okunduktan hemen sonrasına kadar divan başkanlığına verilmiş ve kongrede hazır bulunan delegenin en az % 5'i tarafından yapılan ilave gündem teklifleri müzakereye açılır ve yapılacak oylama sonucuna göre karara bağlanır. Üst kademelerde belirtilen konuların, alt kademe kongre gündemine alınması zorunludur.

Madde 35 – Kongre Delege Listesinin Seçim Kurulunca Onaylanması ve İlanı (SPK, md. 21) İlçe ve il başkanlıkları, kongrelerinin seçilmiş ve tabii delegeler listesini kongreden en az 15 gün önce iki nüsha olarak yetkili seçim kurulu başkanlığına verirler.

Bu listeye kongre gündemi ile kongrenin yapılacağı yer, gün ve saati, çoğunluk olmaması halinde en fazla 7 gün sonra yapılacak ikinci toplantıya ilişkin aynı bilgileri içeren yazı eklenir. Listenin bir örneği, kademe merkezinde ilan edilir. Bağlantı var ise, ayrıca internette yayımlanır. Seçim kurulu başkanı, eksiklik yok ise listeyi ve eklerini onaylar.

Onaylanan liste ve ekleri, kongreden 7 gün önce kongresi yapılacak teşkilat kademesi binasında askıya çıkarılmak suretiyle ilan edilir.

Askı süresi 3 gündür. İlan süresi içinde yapılacak itirazlar, yetkili seçim hâkimi tarafından incelenir ve kesin olarak karara bağlanır. Bu suretle kesinleşen listelerle toplantıya ilişkin diğer hususlar, hâkim tarafından onaylanarak teşkilat kademe başkanlığına gönderilir. Böylece onaylanan liste, kademe kongresinin delege yoklama cetvelini oluşturur.

Madde 36 – İlçe ve İl Kongresinin İlanı

İlçe ve il yönetimi; kongre gününden en az 15 gün önce İnternet, varsa web sayfasında, Gsm mesaj, sosyal mecra(facebook mesaj- twitter- whatsapp vb. gibi), e-mail, vs. bir veya birkaçı aracılığı ile yer, gün, saat ve gündemi belli edecek şekilde kongre yapılacağıнын duyurusunu yapar. Ulusal bir gazetede ilan mecburiyeti yoktur. Ayrıca kongrenin gün, saat ve yeri, en az 7 gün önce, gerekli güvenlik önlemlerinin alınması amacıyla yetkili mülki amirliğe bildirilir. İlk toplantıda yeterli çoğunluk sağlanamadığı takdirde, ikinci toplantının hangi gün, yer ve saatte yapılacağı, ilanda belirtilir. İlçe ve il kongrelerinin gazete ile ilanı zorunlu değildir. Kademe başkanlığı, kongrenin sağlıklı ve demokratik olmasını sağlayacak gerekli sözlü veya yazılı duyuruda bulunmakla yetkili ve görevlidir.

Madde 37 – Kongre Toplantı ve Karar Yeter Sayısı

Kongreler, delege toplam sayısının en az dörtte birinin katılımı ile toplanır. İlk toplantıda yeterli katılım olmaması halinde, ikinci toplantı katılanlarla yapılır. Kongrede kararlar, tüzükte yazılı ayrı durumlara saklı olmak üzere, oylamaya katılanların salt çoğunluğu ile alınır.

Madde 38 – Kongrenin Açılışı, Kongre Divanı, Divanın Yetki ve Görevleri

Kongre başlamadan önce toplantı yeter sayı – nisabının varlığı, yoklama cetvelindeki imzalar sayılmak suretiyle kademe sekreteri ve en az iki delegenin imzasını taşıyan bir tutanakla tespit edilir. Kongrenin açılışı, kongresi yapılan teşkilat kademe başkanı veya onun görevlendireceği kademe yönetim kurulu üyesi tarafından yapılır.

Divan başkanlığı için tek aday var ise, oylaması açık yapılır. Divan Başkanlığı için birden fazla aday olması halinde divan başkanının nasıl seçileceğine Genel Kurul karar verir. Ancak, üye tam sayısının onda birinin yazılı istemi halinde divan başkanı gizli oyla seçilir. Böyle bir durumda, gizli oylamanın gerektirdiği tedbirler derhal alınır ve üç kişiden az olmayan sayım ve tasnif kurulu açık oylama ile oluşturulur.

Seçilen divan başkanı yönetiminde, bir divan başkan yardımcısı ile toplam sayısı tek rakamlı olmak üzere yeteri kadar katip üye seçimi açık oylama ile yapılarak divan oluşturulur.

Kongreyi, kongre başkanlık divanı adına divan başkanı yönetir. Divanda kararlar çoğunlukla alınır. Eşitlik olması halinde divan başkanının katıldığı görüş uygulanır.

Kongrenin düzen ve ahenk içinde yürütülmesi, parti tüzüğü ile ilgili yasa ve mevzuata uygun olarak gerçekleşmesini temin için gerekli önlemleri almak ve düzeni sağlamak, kongre gündemini icra etmek, tutanağı düzenlemek ve muhafaza etmek, kongre başkanı ve divanın yetki ve görevidir.

Kongre divanını divan başkanı temsil eder. Siyasi Partiler Kanunu'nun 4. Kısımında yazılı yasalara aykırı konuşma yapan veya davranışta bulunan herkese, divan başkanı derhal müdahale ederek delege olanların oy hakkı saklı kalmak kaydıyla, salondan çıkarmak gibi gerekli önlemleri alır. Gerekli olması halinde toplantıya ara verir, dinleyici yerlerinin boşaltılmasını temin ederek, düzeni sağladıktan sonra kongreye kaldığı yerden devam edilir.

Divan başkanı, divan tarafından onaylı kongre tutanak örneğinin bir nüshasını ekleri ile birlikte ilgili kademe başkanına, bir nüshasını ise üst kademe yönetimine teslim eder.

Madde 39 – Kongrelerin Görev ve Yetkileri

Kongre, ilgili teşkilat kademe yönetim organının faaliyet ve hesapları ile yeni dönem bütçelerini müzakere edilip karara bağlayan, yeni yönetim organlarını ve üst kademe delegelerini seçen kuruldur. İlgili kademelerin en üst karar ve denetim organı olan kongrelerde; parti tüzük ve programı çerçevesinde yerel, genel her türlü hizmet ve faaliyet hakkında görüşmeler yapılabilir ve kararlar alınabilir. Yönetim kurulunun ibrası, kongrede karara bağlanır. İbra oylamasına, ilgili yönetim kurulu başkan ve üyeleri katılamazlar. Görüşmelerde istek sırasına göre söz verilir. Üst kademe görevlilerine öncelik tanınır. Faaliyet ve hesap raporunda karşı oy yazısı olmayan yönetim kurulu üyesi, rapor aleyhine konuşmak için söz alamaz ve konuşamaz.

Kongrelerde aday olan özürllüer için kendilerini ifade edecek imkânlar ve ayrıca işitme özürllüer için tercümanlık gibi hizmetler, imkânlar ölçüsünde sağlanır.

Madde 40 – İlçe ve İl Kongrelerinde Yapılacak Seçimler ve Adaylık

İlçe ve il başkanları, ilçe ve il kademe organları seçimleri ile üst kademe delege seçimleri, gizli oy ve açık tasnif esasına göre, parti yönetmelikleri ile parti tüzüğü ve kanuna uygun olarak ilgili seçim kurulunun gözetim ve denetiminde yapılır.

Seçim kurulu başkanı, bir başkan ve iki üyeden oluşan yeteri kadar sandık seçim kurulu oluşturur. Kurul başkanı ile bir üye memurlardan, diğer üye ise aday olmayan üyeler arasından seçilir. Her sandık için aynı şekilde ve sayıda yedek sandık kurulu belirlenir.

Sandık kurulu başkanının yokluğunda, memur üye sandığa başkanlık eder.

Kongrede yapılacak seçimler, ara verilmeksizin sonuçlanıncaya kadar devam eder.

Seçilme yeterliliğine sahip partili, kongrede yapılacak seçimlerde aday olabilir veya aday gösterilebilir.

Kongrelerde adaylık başvurusu, divan oluştuktan sonra belli edilmiş süre dolmadan divana yapılır. Divan başkanlığı, gündemin “seçimler” maddesinde veya daha önce aday başvurularının en son ne zamana kadar yapılabileceğini ilan eder ve ilan edilmiş saat gelince aday başvuruları için sürenin dolduğunu, varsa bu başvuruların derhal yapılması gerektiğini tekrar duyurur ve daha sonra yapılacak aday başvurularını işleme koyamayacağını ilan eder.

Divan, aday başvurularını veriliş sırasına göre ayrı ayrı okumak suretiyle kongre genel kurulunun bilgisine sunar. Adaylıktan çekilme ve itirazlar varsa, karara bağlayarak adaylıkları kesinleştirir. Kesinleşmiş adaylar, okunmak suretiyle duyurulur ve ayrıca salonda uygun yerde ilan edilir. Divan tarafından onaylı liste örneği ise, hazır bulunan seçim kuruluna verilir.

Aday listelerinin kesinleşmesi için belli edilen süre içinde yapılacak yazılı çekilme beyanları, divanca kimlik tespiti ile tutanağa geçirilir ve hazırlanacak kesinleşmiş aday listesi tutanağında belirtilir. Adaylıkların kesinleşmesinin ilanından sonra ve seçim süresince yapılacak yazılı çekilme beyanları, sayım dökümde nazara alınmaz. Ancak bunlardan seçilenler olur ise, istifa etmiş sayılırlar.

Organ ve delege seçimleri liste yöntemine göre yapılır. Asıl ve yedek üye adaylarını gösterir şekilde “liste yöntemi” esasına uygun öneri yapılmamış ise, her organ ve delegelikler için yapılan ferdi adaylıklar tamamlanıp kesinleştirildikten sonra, divanca soyadı esasına göre çarşaf liste sıralaması yapılır. Sıralamanın hangi soyadından başlayacağı çekilecek kur’a ile belirlenir. Böylece her organ için yapılan adaylıklar, ayrı sütunlar halinde tek veya birden fazla sayfada sıralanır. İsimlerin yanına işaret konacak kare veya daire boşluklara yer verilir ve yeteri kadar çoğaltılır. Birer örneği divanca onaylı yeterli sayıdaki listeler, mühürlenmek ve oy

pusulası olarak kullanılmak üzere, zarflarıyla birlikte yetkili seçim kuruluna teslim edilir.

Çarşaf liste uygulamasında oylar, seçim kurulunca mühürlü listedeki isimlerin yanında yer alan kare veya daire içi işaretlenerek, mühürlü zarfa konduktan sonra sandığa atmak suretiyle kullanılır. Asıl ve yedekleri dâhil, seçilmesi gereken sayıdan fazla veya yarısından eksik işaretli oylar geçersizdir. Sayım döküm sonucu en çok oya göre yapılacak sıralama ile asıl ve yedekler belirlenir. Eşit oy halinde seçim kurulunca kur'a çekilir.

Adaylar, liste yöntemine uygun olarak önerilmiş ise, bu takdirde seçimler; listenin zarfa konup sandığa atılması suretiyle yapılır. Delege oyunu, listeyi aynen veya listedeki aday veya adayları çizerek dilediği ferdi adayları yazmak suretiyle kullanılabilir.

Oyların liste halinde kullanılması durumunda, listedeki adayların yarısından fazlasının silme veya çizme sonucu boş bırakılmış yahut organ üye sayısından fazla ilave yapılmışsa, bu oy pusulaları geçersizdir. Divan başkanınca kesinleştirilmiş aday listelerinde yer almayanlara verilecek oylar, nazara alınmaz.

Seçimlerin, liste yöntemi uygulanmak suretiyle yapılması halinde; ferdi adayların isimleri, soyada göre sıralanır ve ayrı bir kâğıda yazılarak oy kabin veya kabinlerinde asılı olmaları sağlanır.

Adaylıkların kesinleştirilmesinden önce usulüne uygun vaki – olan çekilmeler sonucu, organ üye tamsayısının salt çoğunluğundan fazla boşalma olan listeler, liste olma özelliğini kaybeder.

Belde, ilçe ve il kongrelerinde bütün seçimler birlikte yapılır.

Organ ve delege seçimleri için "liste" şartlarının varlığı halinde, aday isimlerinin baş tarafına kare veya daire oluşturulmasına gerek kalmaz. Adaylar, listede aday olarak gösterilen yere seçilmiş olurlar.

Siyasi partilere üye olmasında yasal sakınca olmayıp, bir kamu kurum ve kuruluşunda veya bunlara bağlı şirket, teşebbüs, teşekkül, iştirak veya kuruluşlarda görev veya hizmet yapan kişiler, bu görev ve hizmetlerinden ayrılmadıkça kongrece seçimi yapılan parti organlarına başkan olarak aday olamaz veya aday gösterilemezler.

Aralarında ikinci dereceye kadar kan veya sıhrî hısımlığı bulunan partili üyeler, aynı teşkilat kademesinde eş zamanlı olarak ana kademe ve yan kuruluş kademe başkanı olamazlar.

Bu hükümlere aykırı olarak görev alanların görevine GİK kararıyla son verilir.

Madde 41 – Kongrelerde Oy Hakkını Kullanma Şekli

Kesinleşmiş delege listesinde yazılı olmayan delegeler oy kullanamaz. Delege, nüfus cüzdanı, pasaport, evlenme cüzdanı, askerlik belgesi, sürücü belgesi gibi resimli ve resmi nitelikteki belgelerden biri ile veya resimli ve mühürlü üye kimlik kartı ile kimliğini ispat ettikten ve delege listesinde isminin karşısındaki yeri imzaladıktan sonra oyunu kullanılır. Oylar, oy verme sırasında sandık kurulu başkanınca verilen,

kurulca mühürlenmiş adayları gösterir listelerin zarfa konularak sandığa atılması suretiyle kullanılır. Bu işlem bittikten sonra delegenin ikinci imzası alınır ve kimlik belgesi iade edilir. Delege oyunu bizzat kendisi kullanır. Özürliüler istediği takdirde, sandık alanında bulunan akrabalarından birinin, akrabası yoksa delegelerden birinin yardımıyla oy kullanabilir. Bir delege birden fazla özürliüye yardım edemez.

Madde 42 – Seçimlerle İlgili İtiraz (SPK, md. 21/10)

Seçimin devamı sırasında yapılan işlemler ile tutanakların düzenlenmesinden itibaren 2 gün içinde seçim sonuçlarına karşı, seçim kurulu başkanına itiraz edilebilir. Bu itirazlar hâkim tarafından aynı gün incelenir ve kesin olarak karara bağlanır. Hâkimin kararı seçimlerin iptali ve yenilenmesi yönünde ise, bir aydan az ve iki aydan fazla olmayacak bir süre içerisinde, hâkimin belirleyeceği tarihte sadece seçim yapılır.

Madde 43 – Kongre Sonuçları ve Tutanaklarının Üst Organa Bildirilmesi

İlçe başkanları, kongre divan başkanı tarafından kendisine tevdi olunacak ilçe kongresi tutanak örnekleri ile kongrede yapılan seçim sonuçlarını gösteren seçim kurulu tutanak örneğini, itiraz süresi geçtikten, itiraz edilmiş ise sonuçlandıktan hemen sonra Teşkilat Başkanlığı'na gönderilmek üzere il başkanlığına verir. İl başkanlığı da il kongresiyle ilgili aynı bildirim yapılar. İl ve ilçe başkanları ana kademe ve yan kuruluş organları ile ilgili resmi bildirimleri mülki makamlara en geç 15 gün içinde yaparlar. Beldelerde tüm bildirimler, beldenin bağlı olduğu İlçe Başkanlığınca yapılır.

Madde 44 – İlçe ve İl Kongrelerinin Olağanüstü Toplanması

İlçe ve il kongrelerinin olağanüstü toplanması, Genel İdare Kurulu kararıyla veya kademe delege tam sayısının 1/5' inin parti içi demokrasi hakem kurulunda veya noterlikte tevsik edilmiş yazılı isteği ile yapılır. Şartların oluşması halinde, kademe yönetim kurulunun gerekli hazırlıkları yaparak talebin tebliğinden itibaren 45 gün içinde olağanüstü kongreyi toplaması zorunludur. Olağanüstü toplantının gündemi, toplantıyı talep edenlerce belirlenir.

Gündemin neden ibaret olduğu karar veya talep yazısında belirtilir. Olağanüstü toplantı gündemine başka gündem maddesi eklenemez. Ancak kademe başkan ve yönetim kurulu ile üst kademe delege seçimlerinin olağanüstü kongre ile yenilenebilmesi talebinin beldelerle ilgili olması halinde il yönetim kurulunun, ilçe ve il yönetim kurulları ile ilgili olması halinde ise Genel İdare Kurulu'nun onayı gereklidir.

Madde 45 – Alt Kademenin Üst Kademe Kongresinde Temsili

Üst kademe kongresinin yapıldığı tarihe göre, kongresi yapılmamış olmakla birlikte azami seçilmişlik süresi olan üç yıl dolmamış ise alt kademe, var olan delegeleriyle üst kademe kongresinde temsil olunur. Ancak, yetkili makamca kongre tarihinin belirlenmiş olmasına karşın belirlenen kongre takvim süresi içinde kendi kademesinin kongresini yapmamış olan ilçe veya il teşkilatı, üst kademe kongresinde delege ile temsil olunamaz.

BEŞİNCİ AYIRIM

İLÇE VE İL YÖNETİM KURULLARINA İLİŞKİN ORTAK HÜKÜMLER

Madde 46 – Kurucu Yönetim Kurulları

İlçe ve il kademe teşkilatlarının ilk kuruluşları Genel İdare Kurulu'nca atama ile sağlanır. Genel İdare Kurulu'nca Teşkilat Başkanlığına ve GİK deki diğer kişi veya kişilere verilen yetki ile Teşkilat Başkanlığı atama ve işten el çektirme yapabilir. Önce kademe başkanı atanan kişiye "yetki" belgesi verilir. Bu kişinin oluşturacağı listenin, merkezce onaylanması ile kurucu yönetim kurulu oluşmuş olur. Kurucu yönetim kurulları, el çektirilme nedenleri ayrık olmak üzere, kendi kademelerinin kongrelerine kadar tüzüğün kurula verdiği hak ve yetkileri kullanırlar.

Madde 47 – Yönetim Kurullarının Toplantı ve Karar Nisabı

İlçe ve il yönetim kurulları, ayda en az iki defa olmak üzere üye mevcudunun salt çoğunluğu ile olağan toplantı yapar. Kararlar, bu tüzükte aksine hüküm yoksa toplantıya katılanların

salt çoğunluğu ile alınır. Oylarda eşitlik olması halinde başkanın katıldığı görüş kabul edilmiş sayılır. Yönetim kurulları, kurul başkanının veya kurul üye tam sayısının 1/3'ünün talebi halinde olağan üstü toplanırlar. Olağanüstü toplantılarda sadece toplantı nedeni olan konular görüşülür. Yönetim kurulu kararları karar defterine yazılır veya bilgisayar çıkışı alınarak bu deftere yapıştırılır ve toplantıya katılan üyeler tarafından imzalanır. Karara muhalif kalanlar, "muhalifim" şerhi ile yetinebilecekleri gibi muhalefet nedenlerini de yazabilirler.

Madde 48 – Kademelerde Partinin Temsili

Belde, ilçe ve il başkanları, görevli oldukları kademelerde parti teşkilatını temsil ederler.

Temsil ettikleri teşkilatın hesap işlerine ait belgeleri muhasip üyesi ile birlikte imza ederler. Başkanın yokluğunda teşkilat, protokol sırasındaki başkan yardımcısı tarafından temsil olunur.

Madde 49 – İlçe ve İl Yönetim Kurullarının Görev ve Yetkileri

İlçe ve il yönetim kurulları, teşkilat kademelerinde parti faaliyetlerinin, parti tüzüğü ve yasal mevzuata uygunluğunu gözetir, denetler, koordinasyonu sağlar, tüzüğün verdiği yetki ve görevleri ifa ederler. Partinin program ve faaliyetinin tanıtım ve gelişimi için tüzüğe uygun gerekli her tür çalışma ve faaliyette bulunurlar. Yapılacak iş ve amaca göre dar veya geniş kapsamlı toplantılar düzenleyebilirler. Partinin ilkeleri doğrultusunda amaçlarını gerçekleştirmek üzere, parti içi veya dışından uzman kişilerden geçici veya sürekli çalışma grupları ve komisyonlar oluşturabilirler. Doğacak durum ve gereklere göre, bir üst yönetimin olurlarını almak kaydıyla toplantılar, miting, panel, seminer, sempozyum ve benzeri etkinlikler düzenleyebilir ve partinin program ve hedeflerini tanıtmak ve bilgilendirmek amacıyla gerekli gördükleri içe dönük veya dışı açık toplantılar yapabilirler. Kongrelerle ilgili gerekli hazırlık ve uygulama çalışmaları, ilgili tüm işlemler, seçim kurullarına veya ilgili idari birimlere ait tüm bildirimler; ilgili kademe başkanı tarafından veya onun nezareti altında gerçekleştirilir. Alt kademeler, üst kademelerin emir ve talimatlarına, parti yönetmeliği ile tüzüğüne ve yasa hükümlerine uygun iş ve işlem yapmakla yükümlüdürler.

Yazışmalarını, acil durumlar hariç, kademe silsilesine göre yaparlar.

Madde 50 – Kurul Üyesinin İstifa Etmiş Sayılma Hali

Olağan toplantılar ile gün ve zamanı bildirilmiş olağanüstü toplantılara bir yıl içinde peş peşe 3 veya bir yıl içinde 6 kez özürsüz olarak katılmayan üye, kurul üyeliğinden istifa etmiş sayılır. Ancak bu madde hükmü, üst kademece belirlenmiş kongre takvimi süresince uygulanmaz.

Madde 51 – Yönetim Kurulu Başkan ve Üyeliklerinde Boşalma

İlçe veya il yönetim kurulu asil ve yedek üyelerinin, nedeni ne olursa olsun toptan çekilmeleri halinde boşalan kurul yerine, Genel İdare Kurulu'nca atama yolu ile yeni kurul oluşturulur. Atanan kurul, seçilmiş kurulun hak ve yetkilerini kullanır. Kısmi boşalmalarda, boşalan üyelikler yedeklerin sırayla çağrılmalarıyla doldurulur. Yedeklerin katılımından sonra, kurulun üye mevcudu; üye tam sayısına göre salt sayının altına düşmüş ise, kurul boşalmış sayılır. Bu takdirde yukarıdaki fıkraya göre yeni kurul oluşturulur. Kademe başkanına işten el çektirilmesi veya herhangi bir nedenle başkanlığın boşalması hallerinde, kademe yönetim kurulu toplanır ve yönetim kurulu üyeleri arasından başkan seçimi yapılır.

Madde 52 – İşten El Çektirme Nedenleri

Kademelerde görev alanların görevden uzaklaştırılmalarını gerekli kılan haller:

Siyasi Partiler Kanunu, Parti Tüzüğü ve yönetmelikleri uyarınca tutulması gerekli defter ve kayıtların usulüne uygun olarak tutulmaması, defter ve belgelerin muhafaza edilmemesi, kayıtlar üzerinde kasıtlı olarak tahrifat yapılmış olması, muhasebe ile ilgili belgelerin zamanında Genel Merkez'e gönderilmemiş olması,

Organlara seçilenlerin kimliklerini içeren belgenin süresi içinde en büyük mülki amirliğe gönderilmemiş olması,

Ülke ve parti çıkarlarını ihlal edici davranışlar sergilenmesi veya parti üyeliğinden ihracı gerektiren bir eylem veya işlemde bulunulması, hallerinden birinin vukuunda, Genel İdare Kurulu, ilçe ve il başkanı ile yönetim kurullarına kısmen veya tamamen işten el çektirmeye yetkilidir. Belde başkan ve yönetimi hakkında aynı yetki il yönetim kurulunca kullanılır.

Madde 53 – İşten El Çektirmenin Usul ve Esasları

İşten el çektirmeyi gerektiren bir durumu tespit eden il yönetim kurulu, ilçe başkanı veya ilçe yönetim kurulunun kısmen veya tamamen işten el çektirilmelerini Genel İdare Kurulu'ndan veya Genel İdare Kurulunca yetkili: ilçe yönetim kurulu ise belde başkanı veya belde yönetim kurulunun kısmen veya tamamen işten el çektirilmelerini il yönetim kurulundan talep edebilir.

El çektirme talebini içeren kurul kararlarının, en az üye tam sayısının salt çoğunluğu ve gizli oylama ile alınmış olması gerekir. Karara, el çektirmeyi gerekli kılan olayın değerlendirmesini ve delillerini içeren gerekçeli bir rapor da eklenir.

Belde ile ilgili ilçe yönetiminin talebi üzerine il yönetim kurulu, ilçe ile ilgili il yönetiminin talebi üzerine Genel İdare Kurulu; gerek görürlerse inceleme yaptırarak talebi karara bağlarlar.

Genel İdare Kurulu aynı nedenlere bağlı olarak re'sen ilçe ve il başkanları ile yönetim kurullarına kısmen veya tamamen işten el çektirebilir.

Yönetim kurullarının asıl ve yedek üyeleri ile birlikte tamamının işten el çektirilmesi halinde, el çektirme kararı veren organ, aynı kararlar veya makul sürede geçici yönetim kurulunu oluşturur ve ilgililere tebliğini sağlar.

Sadece başkan veya yönetim kurulunun kısmen işten el çektirilmesi halinde boşalan üyelik, Tüzüğün 50. maddesine göre doldurulur.

İşten el çektirme kararı, Siyasi Partiler Kanunu'ndaki istisnalar ayrık olmak üzere, gizli oylama ile alınır. Karar yeter sayısı, kurul üye tam sayısının en az 2/3 çoğunluğudur.

Usulüne uygun olarak alınmış el çektirme kararları, parti içi işlemler açısından kesindir.

İşten el çektirme kararlarına karşı yargısal denetim yolu açıktır. Yargısal denetimde yetkili yargı mercii, işten el çektirilenin görev yaptığı yer mahkemesidir. İşten el çektirme kararına karşı yargı yoluna başvurmak, kararın yürütülmesini durdurmaz.

Madde 54 – Geçici Kurullar ve Olağanüstü Kongrenin Toplanması (SPK, md. 19/f.5, 20/f.8) Geçici kurullar, alt kademe organlarının tamamen veya organ sayılma niteliğini sona erdirecek sayıda üyenin işten el çektirilmeleri halinde oluşturulan yeni kurullardır. Geçici kurullar, seçilmiş kurulların hak ve yetkilerini kullanırlar. İşten el çektirme kararının tebliğinden itibaren 30 gün içinde ilçe kongresi, 45 gün içinde ise il kongresi toplanarak yeni yönetim kurulunu seçer.

Kongre; yeni delege seçimi yapılmış değilse, eski delegelerle toplanır. Bu şekilde seçilen yeni yönetim kurulunun görev süresi, ilgili kademenin olağan kongresine kadar devam eder. Yukarıda sözü edilen kongre, kademenin olağan kongre dönemi ve takvimine uygun zamanda ise, ona göre hazırlanılır ve normal kongre gündemine uygun olarak yapılır. **ALTINCI AYIRIM**

MERKEZ TEŞKİLATI (SPK, md. 13)

A - BÜYÜK KONGRE

Madde 55 – Büyük Kongre, Görev ve Yetkileri

Büyük Kongre, partinin en üst karar ve denetim organı olup bu sıfatla;

Parti Genel Başkanını, Genel İdare Kurulu (GİK), Merkez Karar Kurulu'nun (MKK) ile Yüksek Haysiyet Divanı (YHD), asıl ve yedek üyelerini gizli oylama ile seçmek,

Partinin tüzük ve programında değişiklik yapmak, gelir-gider ve kesin hesabını kabul veya reddetmek, Genel İdare Kurulu'nun faaliyet raporu ile gelecek dönem bütçesini müzakere edip karara bağlamak, yönetimin ibrası konusunda karar vermek,

Toplumu ve devleti ilgilendiren konular ile kamu faaliyetleri ve parti politikaları hakkında

genel nitelikte olmak kaydıyla temenni niteliğinde veya bağlayıcı kararlar almak, Partinin tüzel kişiliğinin feshine, başka parti ile birleşmesine karar vermek, fesih kararı vermesi halinde parti mallarının tasfiyesi ve intikal şekli ve yerini karara bağlamak, Kanun ve tüzükte verilen diğer görevleri ifa etmek, gündeminde yer alan konuları müzakere edip karara bağlamak, Büyük Kongre'nin yetki ve görevidir.

Madde 56 – Büyük Kongre Delegeleri

Büyük Kongre, il kongrelerince seçilmiş delegeler ile tabii delegelerden oluşur.

Seçilmiş delegeler toplamı, TBMM üye tam sayısının iki katından fazla olamaz.

Büyük Kongre'nin Seçilmiş Delegeleri. Hangi ilin kaç adet seçilmiş delege ile büyük kongrede temsil olunacağı, aşağıda yazılı usul ve esaslara göre belirlenir: Seçilmesi gereken toplam delege sayısının yarısı olan 550 delegelik, illerden seçilecek milletvekili sayısına göre illere tahsis edilir. Tahsisten sonra kalan delege sayısının, partinin son milletvekili genel seçiminde almış olduğu toplam oya bölünmesiyle kat sayı elde edilir. Kat sayının, partinin ilde almış olduğu toplam oyla çarpımı sonucu bulunacak rakam ile yapılmış tahsisin toplamı, o il kongresinde seçilecek büyük kongre delege sayısını teşkil eder. Büyük Kongre'nin yapılacağı tarihe göre, partinin katıldığı genel seçim olmamış veya partinin seçimlere katılmamış olması gibi hallerin varlığında, her il; seçmesi gereken milletvekili sayısının iki katı delege ile büyük kongrede temsil olunur. İl kongrelerinde ilin kaç adet büyük kongre delegesi seçeceği, kongre seçim takvimine karar verildiğinde;

Teşkilat Başkanlığı'nca hesaplanır ve Genel İdare Kurulu'nca onaylandıktan sonra il başkanlıklarına bildirilir. Hatalı hesaplamalar, aynı yöntemle düzeltilir.

Büyük Kongre'nin Tabii Delegeleri (SPK, md. 14/f.3) Genel Başkan, Genel İdare Kurulu üyeleri, Yüksek Haysiyet Divanı başkan ve üyeleri, üyeliği devam eden Parti Kurucuları ile Partili bakan ve milletvekilleri büyük kongrenin tabii delegeleridir.

Büyük Kongre'nin Onur Üyeleri. Görevde bulunan, Parti ile üyelik bağı devam etmek kaydıyla genel başkanlık, Başbakanlık, bakanlık, TBMM üyeliği, Genel İdare Kurulu üyeliği, Yüksek Haysiyet Divanı başkan ve üyeliği Genel Merkez Kadın ve Gençlik Kolları başkanlığı yapmış olanlar, büyük kongrenin onur üyesidirler.

Bunlar kongrede söz alabilir, fakat delegelik sıfatları olmadıkça oy kullanamazlar.

Madde 57 – Büyük Kongre'yi Olağan Toplama Yetkisi ve Zamanı

Büyük Kongre'yi olağan toplama yetkisi Genel İdare Kurulu'na aittir. Genel İdare Kurulu, iki yıldan az, üç yıldan fazla olmamak kaydıyla büyük kongreyi toplamak zorundadır.

Madde 58 – Büyük Kongre Gündemi ve Delege Listesinin İlanı

Büyük Kongre'nin gündemi, Genel İdare Kurulu'nca hazırlanır. Kongrenin tarihi, yeri ve saati, nisap – yeter sayı olmaz ise ertesi gün yapılacak ikinci toplantının tarih, yer

ve saati, en az 15 gün önce İnternet, varsa web sayfasında, Gsm mesaj, sosyal mecra(facebook mesaj- twitter- whatsapp vb. gibi), e-mail, vs. bir veya birkaçı aracılığı ile yer, gün, saat ve gündemi belli edecek şekilde kongre yapılacağıının duyurusunu yapar. Ulusal bir gazetede ilan mecburiyeti yoktur. İl başkanlıklarına yazı ile bildirilir.

Ayrıca kongrenin tarih, yer ve saati; gerekli güvenlik önlemlerinin alınması için, en az 7 gün önce yetkili mülki amirliğe bildirilir.

Genel Merkez Teşkilat Başkanlığı, seçilmiş ve tabii delegeler belli olacak şekilde, büyük kongre delege listesini ve gündemi yetkili kılınmış seçim kuruluna kongreden 15 gün önce vermek suretiyle tüzüğün 35. maddesinde belirtilen askı ve işlemleri, büyük kongre açısından aynen ikmal eder. Böylece yetkili seçim kurulunca onaylanarak kesinleşen liste, büyük kongrenin delege yoklama çizelgesini oluşturur.

Madde 59 – Tüzüğün, Büyük Kongre Hakkında Uygulanacak Diğer Hükümleri

Tüzüğün 37. ve 38. maddelerinde yer alan; kongrenin açılışı, toplantı ve karar yeter sayıları, divan başkanı seçimi, divan heyetinin oluşumu ile kongre divanının yetki ve görevlerine ilişkin hükümler, büyük kongre hakkında da aynen uygulanır.

Madde 60 – Genel Başkan'ın Açılış Konuşması ve Komisyon Oluşturulması

Büyük Kongre'de kongre divanı oluşup gündem okunduktan sonra, gündemdeki sırasına göre konuşmasını yapmak üzere Genel Başkan'a söz verilir.

İşin önem ve niteliği itibariyle gündemde komisyon kurulmasına yer verilmiş veya usulüne uygun teklifle komisyon kurulması gündeme alınmış ise divan, Genel Başkan'ın konuşmasının ardından, genel kurulda aksine bir karar alınmazsa, beşer kişiden oluşacak komisyon üyelerinin seçimini, açık oylama ile gerçekleştirir. Her komisyon, bir başkan, bir sözcü ve bir raportör seçerek çalışma yapar.

Komisyonların çalışma zamanı, gündem maddelerinin görüşülmesini aksatmayacak şekilde, divan heyeti tarafından belirlenir. Belirlenmiş sürede raporun hazırlanıp sunulmaması, tek başına kongrenin uzaması nedeni olarak öne sürülemez.

Komisyonlar, üye tam sayısı ile toplanır ve salt çoğunlukla karar alır. Her delege, çalışmaları aksatmayacak şekilde komisyon çalışmalarına katılıp görüş beyan edebilir. Komisyon belli edilmiş süre içinde raporunu hazırlar ve genel kurula sunulmak üzere kongre divan başkanlığına teslim eder. Komisyon raporları görüşülür ve oylanır. Genel kurulca kabul edilen komisyon raporları, genel kurul kararı niteliği kazanır.

Büyük Kongre çalışmalarıyla ilgili olarak Genel İdare Kurulu, belli konuların daha önce oluşturulacak komisyonlarca incelenmesini ve rapora bağlanmasını kararlaştırabilir. Bu takdirde İlçe, İl, Merkez ve Yan kuruluşları temsil edecek şekilde büyük kongre delegesi sıfatını taşıyanlar arasından GİK'nca 5 kişilik komisyon oluşturulur. Komisyonlar bu şekilde oluşturulmuş ise, genel kurulda sadece raporların müzakeresi ve oylaması yapılır.

Madde 61 – Gündem Maddelerinde Değişiklik ve Kongre Müzakereleri (SPK, md. 14 / f.son)

İlan edilmiş gündem maddeleri arasında sıra değişikliği veya başka bir konunun gündeme alınması, genel kurul kararıyla mümkündür.

Gündem değişikliği taleplerinin görüşülüp karara bağlanabilmesi için, yazılı olarak kongre açılış başkanlığına veya gündemin okunmasından hemen sonra divana verilmiş olması zorunludur.

Parti tüzük ve programında değişiklik yapılmasına ilişkin veya parti politikalarını ilgilendiren gündem maddesi tekliflerinin müzakereye açılabilmesi için, bu tekliflerin, genel başkan veya Genel İdare Kurulu yahut büyük kongre delegelerinin en az yirmide biri tarafından önerilmiş olması gerekir.

Siyasi Partiler Kanunu'nun 14. maddesinin son bendinin ikinci cümlesinde yer alan konularla ilgili müzakere şartı oluşan teklifler, Büyük Kongrenin seçeceği bir komisyonda görüşüldükten sonra komisyon raporu ile birlikte incelenir ve karara bağlanır.

Seçimler, gündemin "kapanış" şeklinde son maddesi hariç gündemin en son maddesi olarak yapılır.

Görüşmeler, gündem sırasına göre yapılır. Müzakerelere katılım, talep sırasına göre yürütülür. Parti Genel Başkanı'na, Genel İdare Kurulu adına söz isteyen kurul üyesine, komisyon başkanı ve sözcülerine, konuşma taleplerinde öncelik verilir.

Faaliyet raporuna muhalefet şerhi bulunmayan Genel İdare Kurulu üyesi, faaliyet raporu aleyhine söz alamaz ve konuşamaz.

Büyük kongre için tek bir gün öngörülmüş ise, kongre, gündem maddeleri bitinceye kadar aralıksız devam eder.

Madde 62 – Büyük Kongre'de Yapılacak Seçimler (SPK, md. 21)

Genel başkan, Genel İdare Kurulu, Yüksek Haysiyet Divanı asil ve yedek üye seçimleri, yargı gözetim ve denetimi altında gizli oy, açık tasnif esasına göre büyük kongre delegelerince seçilir. Yetkili Seçim Kurulu Başkanı, Tüzüğün 40.2 maddesinde belirtilen nitelik ve sayıda yeteri kadar sandık seçim kurulu oluşturur.

Madde 63 – Büyük Kongre'de Adaylık ve Seçim Hazırlıkları

Büyük kongre delegesi olsun veya olmasın parti organlarına aday olabilir veya aday gösterilebilir.

Genel Başkanlığa aday olabilmek için, Büyük Kongre delegelerinin tam sayısının en az yüzde yirmisinin (% 20) yazılı önerisi gerekir. Bu öneri divan başkanlığına sunulur. Aynı kişi, aynı kongrede seçimi yapılacak farklı organlara aynı anda aday olamaz ve aday gösterilemez. Böyle bir durumda, divan başkanı tarafından adaya tercih yapması gerektiği bildirilir. Tercihini belli etmeyen adayın hiçbir adaylığı işleme konmaz.

Büyük Kongrede; Genel Başkan seçimi hariç, diğer bütün seçimler aynı anda ve birlikte yapılır.

Tüzüğün, aday ve organ seçimlerine ilişkin 40. maddesinin, yukarıda yazılı olanlara aykırı olmayan hükümleri, Büyük Kongre seçimlerinde de aynen uygulanır.

Büyük Kongrede çarşaf veya blok liste ile girilmesi halinde Genel Başkan adayının GİK yönetimi için yüzde yirmi (% 20) kontenjan uygulanacaktır.

Madde 64 – Büyük Kongre'nin Olağanüstü Toplanması (SPK, md. 14 / f. 6)

Büyük Kongre, Genel Başkan'ın veya GİK' nun veya büyük kongre delegelerinin yüzde yirmi % (20) yazılı talebi üzerine olağanüstü toplantıya çağırılır. Olağan üstü toplantı gündemi çağırıcı yapan tarafından belirlenir ve gündem dışında başka konu görüşülemez. Delegeler tarafından yapılacak olağanüstü toplantı talepleri ile gündem ve delege imzalarının noter onaylı olması zorunludur. Bu taleplerin aynı konuyu içerir olması yeterli olup ayrı zamanlarda ve parçalı olmaları talebin geçerli olmasına engel olarak yorumlanamaz. Ancak, işlem görmüş ve yeterli sayıya ulaşamamış talepler, sonraki başka bir toplantı isteminde imza eksikliğini gidermek için kullanılamaz. Şartların oluşması halinde GİK, olağanüstü kongreyi bir hafta içinde ilan ederek çağrı tarihinden itibaren en geç 45 gün içinde yapmak zorundadır.

Genel Başkanlığın, Genel İdare Kurulu'nun, Yüksek Haysiyet Divanı'nın herhangi bir sebeple boşalması hali dışında seçimin olağan üstü toplantı sebebi olabilmesi için Genel Başkan'ın veya Büyük Kongre delege tamsayısının salt çoğunluğunun yazılı talebi gerekir.

Madde 65 – Büyük Kongre Tutanakları

Seçim kurulunca ilan edilen seçim sonuçları ile kongreye ait bütün tutanak ve belgeler, divan üyelerinin imzalarını taşıyan bir tutanağa bağlanarak divan başkanı tarafından dizin listesi ekinde parti genel başkanına tevdi olunur.

Madde 66 – Büyük Kongre Seçimleriyle İlgili İtiraz (SPK, md. 21 / 10, 11)

Seçimin devamı sırasında yapılan işlemler ile seçim sonuçlarına karşı, tutanakların düzenlenmesinden itibaren iki gün içinde seçim kurulu başkanına itiraz edilebilir. Bu itirazlar hâkim tarafından aynı gün incelenir ve kesin olarak karara bağlanır. Hâkimin kararı, seçimlerin iptali ve yenilenmesi yönünde ise, seçimler için belirleyeceği günde, kongrede kesinleşmiş aday listelerine göre sadece seçimler yapılır.

B - GENEL İDARE KURULU (GİK) (SPK, md. 16)

Madde 67 – GİK'nun Oluşumu ve Çalışma Esasları

Genel İdare Kurulu, Büyük Kongre'den sonra partinin en üst karar ve yönetim organı olup Büyük Kongrece gizli oyla seçilen 50 asıl üyeden oluşur. Ayrıca 25 yedek üye seçilir.

GİK'in görev süresi, seçimli olağanüstü toplantı yapılmadığı sürece, Büyük Kongre'nin normal olağan toplantısına kadar devam eder. Kurul üyeliklerinde boşalma olması halinde, sıradaki yedek Genel Başkan tarafından davet edilir.

Parti Genel Başkanı, Genel İdare Kurulu'nun başkanıdır. Genel Başkan'ın yokluğunda Genel Başkan Vekili, onun da yokluğunda parti hiyerarşisinde üstte olan Genel Başkan Yardımcısı başkanlık eder.

GİK, kanun ve tüzükte yer alan toplantı ve karar yeter sayısı ile oylama şekline ilişkin ayrıık durumlar dışında, üye tam sayısının salt çoğunluğu ile toplanır, toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile karar alır. Oylamalar, gizlilik kararı alınmamış ise, açık oylama şeklinde yapılır.

Açık oylama sonucunun eşit olması halinde, Genel Başkan'ın katıldığı görüş kabul edilmiş sayılır. Gizli oylama sonucunun eşit olması halinde, oylama iki kez daha tekrarlanır. Eşitlik bozulmaz ise, sonraki toplantıda konu bir kez daha oylanır. Eşitlik yine bozulmazsa, oylama konusu reddedilmiş sayılır.

GİK, en az ayda bir olağan toplantı yapar. Olağan toplantıların yer ve tarihleri, Genel Sekreterlik tarafından GİK üyelerine duyurulur. Kurul, Genel Başkan'ın veya Genel İdare Kurulu üye tam sayısının 1/3'ünün talep etmesi hallerinde olağanüstü toplanır. Olağanüstü toplantının tarihi ile yer ve zamanı üyelere duyurulur. Bir yıl içinde peş peşe 3 veya bir yıl içinde 6 kez özürsüz olarak toplantılara katılmayan üye, kurul üyeliğinden istifa etmiş sayılır. Bu durumun kurulca tespitinden sonra üyelik boşalmasına ilişkin tüzük hükmü uygulanır.

GİK gündem esasına göre müzakereler yapar, kararlar alır. Kurul üyelerinin her biri, gündem teklifinde bulunabilir. Karşı görüş olması halinde yapılacak oylama sonucuna göre işlem yapılır.

Madde 68 – GİK' nun Görev ve Yetkileri

- 1- Partinin seçimle görev üstlenmiş teşkilat kademe organlarının, kademe sırasına göre bağlı oldukları Genel İdare Kurulu;
- 2- Parti tüzük ve programını ve büyük kongre kararlarını uygulamak, uygulatmak, partininbütün teşkilatını uyum içinde, verim ve etkinliği sağlayıcı tedbirler alarak aktif kılmak, tabandan tavana gerekli koordinasyonu sağlamak,

Parti politikalarının gerekli kıldığı dokümanlar hazırlamak, yürürlüğe koymak, ihtisas komisyonları ve çalışma büroları oluşturmak, bunların çalışma usul ve esaslarını belirlemek veya belirleyeceği çerçeveye göre uygulama yapması için Başkanlık Divanı'na (BD) yetki vermek,

- 3 - Parti teşkilat kademeleri ve kademe organlarının demokratik kurallara göre oluşumlarını sağlamak—amacıyla yasalar çerçevesinde gerekli gördüğü her tür düzenlemeleri yapmak, tedbirler almak, Büyük Kongre takvimini ve gündemini belirlemek, il ve ilçe Kongre'lerinin disiplin ve uyum içerisinde yapılmasını sağlamak,
- 4 - Gerek görülen yerlerde teşkilat kurmak, partinin ilke ve hedeflerini tanıtip yaymak için gerekli çalışmaları planlamak, uygulamak ve uygulatmak, diğer siyasi partilerle ittifak yaparak seçime girmesine karar vermek,
- 5 - Partinin ilke ve hedefleri ışığında, Türkiye ve dünya siyaseti ölçeğinde, öncelikle parti kademelerinde görev almış olanların ve parti üyelerinin eğitim ve bilgilenmeleri ve

demokrasi kültürünün gelişmesi ve yerleşmesi amacıyla siyaset okulu veya siyaset enstitüsü oluşturmak gibi gerek göreceği her tür yasal ve siyasal çalışmalar yapmak, yaptırmak,

- 6** - Ülke ve dünyadaki belli sorunlar hakkında parti görüşünü belirlemek, bu görüşleri kamuoyuna açıklamak, bu anlamda gerekli olması halinde TBMM Parti Grubu ile ortak toplantılar yapmak,
- 7** - Partinin çalışma ve faaliyetlerinin planlamasını yapmak ve bu planlar için gerekli harcamaların bütçelerini hazırlamak, hazırlatmak,
- 8** - Kademelerden gelen görev ve yetkisi içindeki teklifleri incelemek, karara bağlamak, görevi dışında olanları takip etmek ve ilgili kademeyi bilgilendirmek,
- 9** - Bütün seçimlerle ilgili gerekli kararları almak, milletvekilliği, belediye başkanlığı, belediye ve il genel meclisleri için partiden aday olanlar hakkında yetkilerini kullanmak,
- 10** - Seçimlerle ilgili her tür seçim mekanizması ile çalışma yöntem ve stratejilerini belirlemek, partinin seçim çalışmalarını ve seçimleri sevk ve idare etmek, ettirmek,
- 11** - Partinin çalışma raporu, yıllık bütçe ve uygulanan bütçenin kesin hesap ve bilançoları ile diğer gündem maddelerini inceleyip onaylamak ve büyük kongreye sunmak,
- 12** - Partinin çalışma ve amaçlarına uygun olarak taşınır ve taşınmaz mal alımına, satımına, işletilmesine, mevcut varlıkları üzerinde lehte veya aleyhte her tür aynı veya borçlandırıcı tazyitler oluşturulmasına karar vermek,
- 13** - Zorunlu nedenler dolayısıyla büyük kongrenin toplanamadığı hallerde, partinin hukuki varlığını sona erdirmek, tüzük ve program değişiklikleri hariç, gerekli görülen bütün kararları almak,
- 14** - Partinin yasalar çerçevesinde uluslararası kuruluşlara üyeliğini ve Tüzüğün 20. maddesine göre yurt dışı temsilcilik önerilerini karara bağlamak,
- 15** - İki büyük kongre arasında, Siyasi Partiler ve Seçim kanunları ile diğer ilgili mevzuatın, parti tüzük ve programının yasaklamadığı her alanda, parti ve dolayısıyla ülke çıkarının gerekli kıldığı bütün yetkileri kullanıp kararlar almak, uygulamak veya uygulatmak, gibi görevler yapar, yetkiler kullanır.

C - BAŞKANLIK DİVANİ (BD) (SPK, md. 16)

Madde 69 – BD'nin Oluşumu ve Çalışma Esasları

Başkanlık Divanı Kongrede seçilmiş GİK üyeleri içinden Genel Başkan tarafından 17 kişiden oluşturulur. Bu kurul başkanlık divanıdır.

Genel Başkan Başkanlık Divanı'nın başkanıdır. Genel Başkanın yokluğunda genel başkan veya Genel Başkan vekili başkanlığında toplanır.

Başkanlık Divanı Genel Başkan veya başkanlığında gerekli durumlarda toplanabilir.

Madde 70 – BD ve MKK'nın Görev ve Yetkileri

1- BD'nin Görev ve Yetkileri

Partinin seçimle görev üstlenmiş teşkilat kademe organlarının, kademe sırasına göre bağlı oldukları Başkanlık Divanı;

Parti tüzük ve programını ve Büyük Kongre kararlarını uygulamak, uygulatmak, partinin bütün teşkilatını uyum içinde, verim ve etkinliği sağlayıcı tedbirler olarak aktif kılmak, tabandan tavana gerekli koordinasyonu sağlamak,

Parti teşkilat kademeleri ve kademe organlarının demokratik kurallara göre oluşumlarını sağlamak amacıyla yasalar çerçevesinde gerekli gördüğü her tür düzenlemeleri yapmak, tedbirler almak,

Partinin ilke ve hedefleri ışığında, Türkiye ve dünya siyaseti ölçeğinde, öncelikle parti kademelerinde görev almış olanların ve parti üyelerinin eğitim ve bilgilenmeleri ve demokrasi kültürünün gelişmesi ve yerleşmesi amacıyla siyaset okulu veya siyaset enstitüsü oluşturmak gibi gerek göreceği her tür yasal ve siyasal çalışmalar yapmak, yaptırmak,

Partinin çalışma ve faaliyetlerinin planlamasını yapmak ve bu planlar için gerekli harcamaların bütçelerini hazırlamak, hazırlatmak,

Kademelerden gelen görev ve yetkisi içindeki teklifleri incelemek, karara bağlamak, görevi dışında olanları takip etmek ve ilgili kademeyi bilgilendirmek,

2- Merkez Karar Kurulu (MKK)'nın Görev ve Yetkileri

Merkez Karar Kurulu, Büyük Kongre'de seçilir ve 30 asil ve 15 yedek üyeden oluşur.

Parti Genel Başkanı, Merkez Karar Kurulu'nun başkanıdır.

Merkez Karar Kurulu, Genel Başkan'ın lüzum göreceği zamanlarda ve daveti üzerine, onun başkanlığında toplanarak, tüzükte gösterilen görevlerini yerine getirir.

Merkez Karar Kurulu, gerek görülürse Genel Başkan'ın çağrısı üzerine ve Genel Başkan'ın başkanlığında, Genel İdare Kurulu ile birlikte toplam üye tam sayısının salt çoğunluğuyla toplanır. Genel İdare Kurulu'nun çalışmaları hakkında bilgi alır. Gerekli hallerde katılanların salt çoğunluğuyla tavsiyede bulunur. Müşterek toplantının başkanlık divanı, Genel İdare Kurulu Başkanlık Divanı'dır. Merkez Karar Kurulu'nda ve müşterek toplantılarda kararlar oy çokluğu ile alınır. Bir konunun gizli oyla oylanması kararlaştırılabilir. Oyların eşitliği halinde başkanın bulunduğu tarafın dediği olur.

Üst üste üç toplantıya mazeretsiz olarak katılmayan üye, müstafi sayılır. Herhangi bir sebeple boşalan üyelikler sıraya göre yedeklerden çağrılarak doldurulur.

E - GENEL BAŞKAN

Madde 71 – Genel Başkan Seçimi ve Adaylık Koşulları

Genel Başkan, Büyük Kongre tarafından gizli oyla seçilir.

Genel Başkan Adayı olabilme koşulları;

- Partinin kayıtlı üyesi olmalıdır.
- Milletvekili aday olma şartlarına haiz olmalıdır.
- En az iki (2) yıl GİK üyeliği yapmış olmalıdır.

d) Büyük kongre delegelerinin tam sayısının en az %20'si tarafından bizzat kongre esnasında divan kuruluna ortak imza ile teklif edilmelidir.

e) Partinin kurucu genel başkanı tekrar aday olmak istediğinde iş bu maddenin son iki bendindeki (c,d) şartlar aranmaz.

Madde 72 – Genel Başkan'ın Seçimi ve Görev Süresi

Genel başkan, büyük kongre tarafından gizli oyla ve üye tam sayısının salt çoğunluğu ile seçilir. İlk iki oylamada hiçbir aday salt çoğunluğa ulaşmamış ise, ikinci oylamada en çok oy alan iki adayla üçüncü tur oylama yapılır. Üçüncü tur oylamada en çok oy alan aday genel başkan seçilmiş olur. Adaylık başvuruları, kongre divan başkanlığına yapılır. Divan başkanlığı, adaylık başvurularını Tüzüğü'nün 63. maddesine göre ilan edip kesinleştirir. Birden fazla aday olması halinde her aday için ayrı oy pusulası kullanılır. Oy pusulalarının farklı renkte olmasına özen gösterilir.

Kongre gündeminin "seçimler" maddesinde, önce genel başkan seçimi yapılır. Genel başkan seçimi tamamlanmadan diğer organ seçimlerine geçilemez. Seçilen genel başkan, yerine yenisi seçilinceye kadar görevine devam eder.

Madde 73 – Genel Başkan'ın Görev ve Yetkileri

Genel başkan partinin disiplin kurulları hariç bütün parti teşkilatının tabii başkanı olup, büyük kongreye karşı şahsen sorumludur. Bu sıfatla genel başkan;

Adli, idari, mali ve benzeri her tür kamusal kurum ve kuruluşlar nezdinde davalı veya davacı olarak partiyi temsil eder veya bu alanlarda Tüzüğü'nün 78.2 ve 78.3 maddeleri hükmüne göre kendi adına yetki kullanılmasına nezaret eder.

Parti adı altında yapılan işlem ve eylemlerin Anayasa, kanun, tüzük ve yönetmelik hükümlerine göre icra edilmesini ve Büyük Kongre ile Genel İdare Kurulu kararlarının uygulanmasını sağlar.

Partililer ve parti teşkilat kademeleri arasında verimli ve etkin çalışma temposunu sağlar, parti üst organlarının müşterek çalışmalarına başkanlık ve nezaret eder.

Başkanlık Divanı üyeleri arasında iş bölümü yapar, gerek görmesi halinde iş bölümünü değiştirir.

Bilgi ve tecrübelerinden yararlanacağı kimseleri danışman olarak tayin eder.

Gelişen durum ve olaylar karşısında parti duruş ve görüşünü kamuya açıklar.

Genel merkezde hizmet birimlerinin kuruluş, kadro ve atama işlemleri ile sürekli istihdam olunacak hizmetli ve uzmanların tayin, terfi ve işten çıkarılmaları konularını, ilgili GİK üyesinin önerilerine göre karara bağlar.

Genel Başkan; Kanun, Parti Tüzüğü ve diğer mevzuatın kendisine vermiş olduğu tüm görevleri yapar ve yetkileri kullanır.

Aynı zamanda milletvekili ise ayrıca partinin TBMM Grubu Başkanlığını yapar. GİK, BD, TBMM Grubu ve teşkilat kademeleri arasında çalışma ahengini işbirliğini sağlar ve kurulların birleşik toplantılarına başkanlık eder. Genel Merkezde çalıştırılacak daimi hizmetlilerin tayin, terfi ve işten çıkartılmalarına karar verir.

Kanun, parti tüzüğü ve mevzuatın kendisine verdiği yetkileri kullanır. Genel Başkan görev ve yetkilerinden dolayı Büyük Kongreye karşı sorumludur.

Madde 74 – Genel Başkanlığın Boşalması (SPK, md. 15 / f.son)

Genel başkanlığın herhangi bir nedenle boşalması halinde Büyük Kongre toplanıncaya

kadar GİK on gün içinde partiyi temsil yetkisini kendi içinden seçeceği bir üyeye tevdi (verir) eder. Yeni Genel Başkan'ı seçmek üzere boşalma tarihinden itibaren en geç 45 gün içersinde Büyük Kongreye gidilir.

F- GENEL BAŞKAN YARDIMCILARININ SEÇİMİ

Madde 75 – Genel Başkan Yardımcısı Üyeleri Arasında İş Bölümü

Genel Başkan yardımcılıklarının arasında iş bölümü görevlendirmesi yapabilir.

Ayrıca Genel başkan yardımcılıklarının altında en fazla üç başkan yardımcılıkları oluşturulabilir

- Genel Başkan Vekili
- Genel Sekreter
- 1 - Genel Başkan Yardımcısı (Siyasi ve Parlamenter den Sorumlu)
- 2 - Genel Başkan Yardımcısı (Teşkilattan işlerinden Sorumlu)
- 3 - Genel Başkan Yardımcısı (Seçim İşlerinden Sorumlu)
- 4 - Genel Başkan Yardımcısı (Yerel Yönetimlerden Sorumlu)
- 5- Genel Başkan Yardımcısı (Tanıtım, Basın ve Medyadan Sorumlu)
- 6 - Genel Başkan Yardımcısı (Mali ve İdari İşlerinden Sorumlu)
- 7 - Genel Başkan Yardımcısı (Hukuk İlişkilerden Sorumlu)
- 8 - Genel Başkan Yardımcısı (Sivil Toplum ve demokratik kitle örgütlerinden Sorumlu)
- 9 - Genel Başkan Yardımcısı (Dış İlişkiler ve Dış Temsilciliklerden Sorumlu)
- 10 - Genel Başkan Yardımcısı (Ekonomiden Sorumlu)
- 11 - Genel Başkan Yardımcısı (Sosyal ve Halk İşlerden Sorumlu)
- 12 - Genel Başkan Yardımcısı (Araştırma ve Geliştirme den Sorumlu)
- 13 - Genel Başkan Yardımcısı (Eğitim, Bilim ve Üniversitelerden Sorumlu)
- 14 - Genel Başkan Yardımcısı (Teknoloji ve Sanayiden Sorumlu)
- 15 - Genel Başkan Yardımcısı (Kadın ve Gençlik Kollarından Sorumlu) şeklinde.

Genel başkan tarafından iş bölümü görevlendirmesi yapılır.

Hizmet ve çalışma koşulları gereği ayırmak yahut birleştirmek şeklinde yeniden biçimlendirmeye, Genel Başkanın teklifi üzerine GİK yetkilidir. GİK üyeleri mazereti nedeniyle bulunmadıkları zamanlarda kendilerine hangi üyenin vekâlet edeceğini yazılı olarak kurul üyelerine bildirirler. Bu yetki ancak oy kullanımında geçerlidir.

Madde 76 – Genel Başkan Genel Başkan Vekili Yardımcıları, Genel Muhasip ve Genel Sekreterin

Görev ve Yetkileri Genel Başkan Vekili, her durum ve sıfatla bütün yargı kurumlarında özel ya da resmi daire, kurum ve kuruluşlarda, gerçek kişiler, özel ya da resmi tüzelkişilerle olan ilişkilerde Genel Başkan adına bizzat ya da vekille partiyi

temsil eder. Genel Başkan Yardımcılarının Görev ve Yetkileri. Genel Başkan Yardımcılarının bakacakları ve yapacakları iş ve faaliyet alanları, bağlı ve ilgili kurum ve kuruluşlar ile aralarındaki çalışma düzen ve koordinasyon, Genel Başkan tarafından yapılacak iş bölümü talimatında ve tüzüğe göre çıkaracağı yönergede gösterilir.

Mali ve İdari İşlerden Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı. Mali ve idari işlerden sorumlu genel başkan yardımcısı; parti merkez teşkilatının bütün mali işlerini, harcamalarını, gelirlerin tahsilini, muhasebe esaslarına göre gerçekleştirmek ve bu işlere nezaret etmek, mali sözleşmelerin usulüne ve mevzuata uygun olarak yapılıp icra edilmesini sağlamakla yetkili, görevli ve sorumludur.

Mali ve idari işlerden sorumlu genel başkan yardımcısı Siyasi Partiler Kanunu'nun 73. ve 74. madde gereklerine uygun olarak, teşkilatın yıllık bütçesi ile bilançolarını, gelir ve gider cetvelleri ile kesin hesabını hazırlayarak GİK' na sunar. Bütçe işlemlerinin zamanında yapılmasını ve ilgili yerlere tevdi edilmesini takip eder ve gerçekleştirir.

Mali ve idari işlerden sorumlu genel başkan yardımcısı tarafından teklif edilen ve Genel Başkan tarafından atanan genel muhasip, mali ve idari işlerden sorumlu genel başkan yardımcısının haiz olduğu yetkileri ona niyabeten – vekâleten kullanır. Genel muhasip, partinin muhasebe işlerine ait harcama evraklarını, mali ve idari işlerden sorumlu genel başkan yardımcısı ile, onun yokluğunda GİK üyelerinden birisi ile birlikte imza eder.

Genel Sekreter. Genel sekreter, GİK ve BD toplantı tutanaklarını düzenler, kararları zapta geçirir, imza edilmelerini sağlar ve uygulanmalarını takip eder.

Genel merkezin gelen giden her türlü evrak işleri ile yazışmalarının düzenlenmesinden, GİK ve BD'nin gündemlerinin takibinden sorumludur.

Genel sekreter, her seferinde Genel Başkandan yazılı yetki belgesi almak şartı ile, davacı veya davalı olarak her tür yargı merciinde, özel veya resmi daire, kurum ve kuruluşlarda, gerçek kişiler ile özel veya resmi tüzel kişiliklerle olan ilişkilerde genel başkan adına bizzat veya vekille partiyi temsil eder.

Genel sekreterlik, genel evrak kaydının tutulduğu birim olarak, partinin yazışma ve haberleşme ünitesidir.

Partinin bütün resmi ve parti içi yazışmaları, genel sekreterin gözetim ve denetimi altında genel sekreterlik birimi aracılığıyla yapılır. Genel sekreter, partinin sağlam bir arşive sahip olmasından sorumludur. **YEDİNCİ AYIRIM YAN**

KURULUŞLAR

A - KADIN VE GENÇLİK KOLLARI (SPK, md. 7)

Madde 77 – Kadın ve Gençlik Kollarına Üye Olmak

Kadın Koluna Üye Olmak: Tüzüğün ikinci kısmında yazılı şartlara göre parti üyeliğini kazanmış her kadın, kadın kolu üyeliğine mahsus deftere kaydı yapılmakla kadın kolu üyeliğini kazanmış olur.

Gençlik Koluna Üye Olmak: Tüzüğün; ikinci kısmında yazılı şartlara göre parti üyeliğini kazanmış ve 29 yaşından büyük olmayan her üye, ayrıca gençlik kolu üyeliğine mahsus deftere kaydedilmekle gençlik kolu üyeliğini kazanmış olur.

Kadın ve Gençlik Kolları Üyeliğine Mahsus Defter: Tüzükteki istisnalar hariç partiye üye kaydı yapma yetkisi ve görevi, ilgili ilçe yönetim kuruluna aittir. İlçe üye kayıt defterinde üyelik kaydı olmayanların, doğrudan kadın veya gençlik kollarına üyelik kaydı yapılamaz. Parti üyelerinden yukarıda yazılı nitelikleri taşıyanların, genel merkez tarafından hazırlanmış ve il başkanlığı tarafından onaylanmış ve mühürlenmiş “Kadın Kolu Üye Defteri” ve “Gençlik Kolu Üye Defteri” adı ile tanımlanan özel deftere üyelik yazımları yapılır. Böylece kadın veya gençlik kolu üyeliği kazanılmış olur. Kayıtlar, köy veya mahalle düzeni içinde ve sıra numarası verilerek yapılır. Kaydın yanına ilgilinin parti üyelik numarası ile mahallesi de, karşılıklı kontrol yapabilmek amacıyla ayrı bir sütunda belirtilir. Gençlik kolu kademe organlarında 29 yaşından önce görev almış olanların üyelikleri görev dönemi sonuna kadar devam eder. Parti üyeliği sona eren kişinin buna bağlı olarak kadın ve gençlik kolu üyeliği de sona ermiş olur.

Madde 78 – Kadın ve Gençlik Kollarının Teşkilat Kademe Organları

Merkez ilçe teşkilat kademelerinin kuruluşu zorunlu olmamak üzere aşağıda yazılı idari taksimat yerlerinde, belirtilen isimler altında örgütlenip çalışmalar yapmak amacıyla partinin kadın ve gençlik kolları oluşturulur.

Kadın ve Gençlik Kolu İlçe Kademesi Teşkilat Organları

- a) Kadın ve Gençlik Kolu İlçe Kongresi
- b) Kadın ve Gençlik Kolu İlçe Başkanı
- c) Kadın ve Gençlik Kolu İlçe Yönetim Kurulu
- d) Kadın ve Gençlik Kolu İlçe Başkanlık Divanı

Kadın Kolu İl Kademesi Teşkilat Organları

- a) Kadın Kolu İl Kongresi
- b) Kadın Kolu İl Başkanı
- c) Kadın Kolu İl Yönetim Kurulu
- d) Kadın Kolu İl Başkanlık Divanı, yönetimden 5 başkan yardımcısı, 1 muhasip ve 1 sekreter atanabilir.

Gençlik Kolu İl Kademesi Teşkilat Organları

- a) Gençlik Kolu İl Kongresi
- b) Gençlik Kolu İl Başkanı
- c) Gençlik Kolu İl Yönetim Kurulu
- d) Gençlik Kolu İl Başkanlık Divanı, yönetimden 5 başkan yardımcısı, 1 muhasip ve 1 sekreter atanabilir.

Kadın Kolu Genel Merkez Teşkilat Organları

- a) Kadın Kolu Büyük Kongresi
- b) Kadın Kolları Genel Başkanı
- c) Kadın Kolu Genel İdare Kurulu
- d) Kadın Kolu Başkanlık Divanı

Gençlik Kolu Genel Merkez Teşkilat Organları

- a) Gençlik Kolu Büyük Kongresi
- b) Gençlik Kolları Genel Başkanı
- c) Gençlik Kolu Genel İdare Kurulu
- d) Gençlik Kolu Başkanlık Divanı

Madde 79 – Kadın ve Gençlik Kolları Kademe Organlarının Oluşumu, Delegeler ve Kongrelerine İlişkin Ortak Hükümler

Kadın ve gençlik kolları kademe organları üyelerinin asıl ve yedek sayıları ile kongre delegeliklerinin seçilmiş ve tabii delege sayıları, partide muadili teşkilat kademesi ve kongresinin aynıdır. Ancak partinin ilgili genel başkan yardımcısının oluru almak kaydıyla, ilgili kolun Genel İdare Kurulu, kademe organı üye sayıları ile kongre delege sayılarını artırmaya veya azaltmaya yetkilidir.

Kadın ve gençlik kolları olağan kongre takvimi, iki yıldan önce ve üç yıldan sonra olmamak, parti kongrelerinin yapılmasını engellemeyecek ve parti büyük kongresinden önce tamamlanmış bir zamanda olmak üzere, partinin teşkilat Kadın ve Gençlik Kollarından sorumlu genel başkan yardımcılarının oluruna göre, kolun Genel İdare Kurulu'nca kararlaştırılır. Kararlaştırılan kongre takvimine göre il kongre tarihleri kolun Genel İdare Kurulu'nca, ilçelerin kongre tarihleri, kolun il yönetim kurulunca, beldelerin kongre tarihleri ise kolun ilçe yönetim kurulunca kararlaştırılır.

Kadın ve gençlik kolları delege seçimleri ve kongreleri, partinin o yerde kurulu kademe yönetim kurulunun gözetim ve denetimi altında yapılır. Parti teşkilat kademe delege seçimleriyle ilgili seçim kuruluna atıf olunan tüm onay ve yetkiler, parti kademe yürütme kurulu tarafından kullanılır. Ancak seçim işlem ve sonuçlarıyla ilgili itirazlar, partinin bir üst kademe yönetim kurulu başkanı tarafından iki gün içinde kesin olarak karara bağlanır.

Kadın ve gençlik kollarının genel merkez kongreleri ise, parti Genel İdare Kurulu'nun olur verdiği tarihte ve onun gözetim ve denetimi altında yapılır. Merkez kongresiyle ilgili delege liste onayı, seçim işlem ve sonuçlarına dair itirazları incelemek ve sonuçlandırmak, parti Genel İdare Kurulu tarafından yapılır ve kesin olarak karara bağlanır.

Tüzüğün, parti teşkilat kademe kongreleriyle ilgili kongre hazırlıkları, divan oluşumu, adaylık, adaylıkların kesinleşmesi, aday listeleri, oy pusulaları, oy şekli, oyların sayım ve dökümü, organ üyeleri arasında iş bölümü, boşalmaların doldurulması, organın düşmüş sayılması halini düzenleyen hükümleri, eş düzey kadın ve gençlik kolları organları hakkında da uygulanır.

Kongrelerde kullanılacak oy pusula ve zarfları, seçim kurulu mührü yerine, gözetim ve denetimi yapan parti kademe organının mührü ile mühürlenir.

Kadın ve gençlik kolları, köy ve mahalle ölçeğinde parti kademe teşkilatı ile birlikte gruplar oluşturarak parti çalışması yapabilirler.

Madde 80 – Kadın ve Gençlik Kolları Kademe Başkan ve Üyelerinin Yetki ve Görevleri

Kadın ve gençlik kolları kademe başkan, yönetim ve yürütme kurulları, Partinin o yerde kurulu teşkilat kademe organlarının yetkilerini, kendileri açısından aynen kullanırlar. Bu kolların kurulu oldukları yerde Partinin temsili, Parti teşkilat kademe yönetim kurulu başkanına aittir. Kadın ve gençlik kolları, Partinin o yerde kurulu teşkilat kademesine bağlı, uyumlu ve eş güdüm içinde çalışırlar. Dış yazışmaları, Parti Yönetim Kademesi aracılığıyla yaparlar. Kadın ve gençlik kolu başkanları görevli oldukları yerdeki teşkilat kademesi yönetimi ve yürütme kurullarının doğal üyesidirler. Bu sıfatla toplantılara katılır, müzakerelere iştirak ederler, kararlar yönetim veya yürütme kurulu üyeleri tarafından alınır. Yan kuruluşlarla ilgili çalışmalar, Genel Başkan tarafından uygun görülecek Genel Başkan Yardımcılığına bağlı olarak yürütülür. Alt kademelerde yan kuruluşlarla ilgili koordinasyon çalışmaları bizzat ana kademe başkanı tarafından sağlanır.

Madde 81 – Kadın ve Gençlik Kollarına İşten El Çektirme

Tüzüğün, parti teşkilat kademeleriyle ilgili el çektirme nedenlerini düzenleyen 53., el çektirmenin usul ve esaslarını düzenleyen 54. ve geçici kurullar ile olağanüstü kongrelerini düzenleyen 55. madde hükümleri, aşağıda belirtilen koşullarla kadın ve gençlik kolları hakkında da uygulanır. Parti GİK, yan kuruluşlar alt kademe teşkilatlarıyla ilgili her tür soruna her aşamada el koymaya yetkilidir. GİK'nun bu konuda üye tam sayısının salt çoğunluğu ile vereceği kararlar parti içi işlemler açısından kesindir. Parti GİK, el çektirme nedenlerinin varlığı halinde, ilgili genel başkan yardımcısının talebi üzerine veya re'sen, kolların merkez organları dahil her kademedeki yönetim başkan ve üyelerine kısmen veya tamamen el çektirebilir. Kolların Genel Merkez organlarına işten el çektirilmesi halinde kolun merkez organı, yapılacak ilk kongreye kadar görev yapmak üzere partinin Genel İdare Kurulu'nca atama ile oluşturulur.

B – DİĞER YAN KURULUŞLAR (SPK, md. 7)

Madde 82 – Parti Teşkilatının Diğer Yan Birim ve Kuruluşları

Parti teşkilat kademelerince, yukarıda sayılanlar dışında partinin tüzük, yönetmelik, program ve kararlarında belirtilen konuları tanıtmak, hayata geçirmek, yerel, ülke veya dünya ölçeğinde var olan sorunlarla ilgili araştırma, plan, proje ve stratejiler üretmek amacıyla hal ve vaziyetin gerekli kıldığı konularda ve zamanlarda, partili veya partili olmayan uzman kişilerden, iş ve amaçlanan hizmetin niteliğine göre, ücretli veya ücretsiz, sürekli veya geçici çalışacak şekilde genel merkez bünyesinde yahut il, ilçe ve beldeler düzeyinde ve yaygın şekilde çalışma grup ve komisyonları oluşturulabilir. Süreli veya süresiz yayınlar yapılabilir.

SEKİZİNCİ AYIRIM

PARTİ GRUPLARI

A – TBMM PARTİ GRUBU (SPK, md. 22)

Madde 83 – TBMM Parti Grubunun Oluşumu

Grup oluşturabilmek için, partili en az yirmi milletvekili olması gerekir. Partili milletvekillerinin tamamının oluşturduğu topluluk, TBMM Parti Grubu olarak isimlendirilir. **Madde**

84 – Grup Başkanı, Başkanvekilleri ve Grup Yönetim Kurulu

ADALET PARTİSİ Genel Başkanı, partinin TBMM Grubunun da başkanıdır. Genel Başkan TBMM üyesi değilse, parti meclis grubu, üyeleri arasından birini üye tam sayısının salt

çoğunluğunun oyu ile grup başkanı seçer. TBMM Parti Grubu, grup başkan vekillerinin seçimleri ile grup organlarını, grup iç yönetmeliğine göre oluşturur.

Grup başkanı, grup başkan vekilleri ve grup yönetim kurulu üyeleri için bir yasama döneminde iki seçim yapılır. İlk seçilenlerin görev süresi iki yıl, ikinci devre seçilenlerin görev süreleri ise bu seçimi takip eden ilk milletvekili genel seçimlerine kadardır. Boşalma halinde grup başkanı ile başkan vekilleri için yeniden seçim yapılır. Bu şekilde ara seçimle seçilenler, yerine seçildikleri üyenin süresi kadar görev yaparlar. Yönetim kurulunda boşalma olması halinde ise, aldıkları oy sırasına göre yedekleri grup başkanı tarafından davet edilir.

Madde 85 – Grup Başkan Vekilleri ve Grup Yönetiminin Görevleri

Grup adına konuşmaya ve beyanat vermeye, Genel Başkan, Grup Başkanı, Grup Başkanvekilleri veya görevlendirecekleri grup sözcüleri yetkilidir. Diğer parti grup veya yetkilileriyle yasama ve yürütmeye ilişkin iletişim ve müzakereler, grup başkanı veya başkan vekillerince yürütülür. Yasama çalışmalarının etkin ve düzenli yürütülmesi, disiplinin sağlanması için yapılacak çalışmalar, alınacak tedbirler ile tüzük ve grup iç yönetmeliğinde belirtilen işler, grup yönetiminin görevidir.

Madde 86 - Grup Üyelerinin Görevleri

Grup üyeleri TBMM çalışmalarında partinin tüzük ve programına, temel ilkelerine, gizli oyla alınmış bağlayıcı grup kararlarına uygun davranır ve bunlara destek verirler. Meclis genel kurul çalışmaları ile komisyon ve parti grubunun çalışmalarına, genel merkez tarafından hazırlanan çalışma programlarına katılmak zorundadırlar. Yasama komisyonlarında görevli grup üyeleri, komisyon üyeliği ölçüğünde bir grup oluşturarak, aralarından birini başkan seçerler. Grup yönetimi ile gerekli temas ve koordinasyon, bu başkan aracılığıyla sağlanır.

Madde 87 – Grupta Gizli Oylama Konuları (SPK, md. 27)

Grup genel kurulunca yapılacak grup başkanı, başkan vekilleri ve grup yönetim kurulu asıl ve yedek üye seçimleri ile belli konularda bağlayıcı nitelikteki kararlar, gizli oylama ile sağlanır. Bağlayıcı grup kararlarının güven oylaması gibi istisnai olması esastır.

Bu istisnalar, grup iç yönetmeliğinde gösterilir. Grupça yapılacak seçimlerde eşit oy çıkması halinde, sonuç alınıncaya kadar oylama tekrarlanır.

Madde 88 – TBMM Parti Grup İç Yönetmeliği (SPK, md. 23)

Grubun iç yönetimi, çalışma usul ve esasları ile grup yönetiminin yukarıda sayılanlar dışındaki görev ve yetkileri, grup genel kurulu tarafından çıkarılacak “**ADALET PARTİSİ TBMM Grup İç Yönetmeliği**” nde gösterilir. Üye tam sayısının salt çoğunluğunca kabul edilmesi gereken iç yönetmeliğin bir örneği, TBMM Başkanlığı’na sunulur. **B - İL GENEL MECLİSİ VE BELEDİYE MECLİSİ GRUPLARI**

Madde 89 – İl Genel Meclisi Grupları

İl genel meclisi grubu, her ilde partili il genel meclisi üyelerinden oluşur. Gruptan söz edebilmek için partili en az üç üyenin olması gerekir. İl genel meclisi parti grupları, en az bir grup başkan vekili ile bir sekreter seçerek çalışırlar. Başkan vekili, parti teşkilatı ile grup arasındaki koordinasyonu sağlar. Konu ve sorunlar, parti tüzük ve programı çerçevesinde grupta görüşülür, varılan sonuca göre genel kurulda hareket edilir. Gizli oylama ile alınan bağlayıcı grup kararlarına partili üye uymak zorundadır.

Madde 90 – Belediye Meclisi Grupları

Belediye teşkilatı olan her belediye meclisinde, partili belediye başkanı ve partili meclis üyelerinden oluşan gruba, Belediye Meclisi Parti Grubu denir. Grubun varlığı için partili en az üç (3) üye gereklidir. Belediye meclisi parti grupları, en az bir grup başkan vekili ile bir sekreter seçerek çalışırlar. Başkan vekili, parti teşkilatı ile grup arasındaki koordinasyonu sağlar. Konu ve sorunlar, parti tüzük ve programı çerçevesinde grupta görüşülür, varılan sonuca göre genel kurulda hareket edilir. Gizli oylama ile alınan bağlayıcı grup kararlarına, partili belediye başkanı hariç, grubun üyeleri uymak zorundadırlar.

Madde 91 – İl Genel Meclisi Grupları İle Belediye Meclisi Gruplarına İlişkin Ortak Hükümler

İl, ilçe ve belde başkanları, kademelerindeki il genel meclisi ve belediye meclisi üyelerini, partinin yerel politikalarını tespit etmek, çalışmalarını gözden geçirmek ve bilgilenmeyi sağlamak amacıyla her zaman toplantıya çağırabilirler. Bu toplantılara, toplantının kapsamına göre, parti teşkilat kademe başkanı başkanlık eder.

PARTİ DİSİPLİN KURULLARI (SPK, md. 17, 19/7, 25, 53 ila 59) Madde 92 - Parti Disiplin Kurulları

Kanunlara, parti tüzük, yönetmelik ve programına, parti yetkili makam ve organlarının kararlarına aykırı davranışta bulunan partililer hakkında disiplin soruşturması yapmaya ve karar vermeye yetkili ve görevli parti disiplin kurulları şunlardır:

İl Disiplin Kurulları

Yüksek Haysiyet Divanı (YHD)

TBMM Parti Grup Disiplin Kurulu

Müşterek Disiplin Kurulu

İKİNCİ BÖLÜM

BİRİNCİ

AYIRIM

İL DİSİPLİN KURULLARI (SPK, md. 19/7)

Madde 93 – İl Disiplin Kurullarının Oluşumu

İl disiplin kurulu, her ilde il kongresi tarafından il yönetim kurulunun seçimine ilişkin usul ve esaslara göre seçilen üç (3) üyeden oluşur. asil üye kadar yedek seçilir.

Madde 94 – İl Disiplin Kurullarının Bakacağı İşler

İl disiplin kurulu, tüzükte Yüksek Haysiyet Divanı'nın ilk derecede bakacağı işler olarak belirtilenler ile TBMM Parti Grup Disiplin Kurulu'nca bakılacak işler dışında kalan ve il çevresinde partiye kayıtlı olan üyeler hakkında birinci derecede disiplin soruşturması yapar ve karar verir. İl disiplin kurulu kararlarına karşı, bildirimden itibaren 10 gün içinde ilgili kişi veya il yönetim kurulu tarafından Yüksek Haysiyet Divanı'na itiraz edilebilir. Süresi içinde itiraz edilmeyen disiplin kurulu kararı kesinleşir. Ancak il disiplin kurulunca verilmiş ihraç kararına karşı itiraz edilmemiş olsa bile, il disiplin kurulu başkanlığınca ilgili soruşturma dosyası, incelenmek üzere 15 gün içinde Yüksek Haysiyet Divanı'na gönderilir. Çıkarma kararı Yüksek Haysiyet Divanı'nın onayı ile parti içi işlemler bakımından kesinleşir.

İKİNCİ AYIRIM

YÜKSEK HAYSİYET DİVANI (YHD) (SPK, md. 17)

Madde 95 – Yüksek Haysiyet Divanı'nın Oluşumu

Yüksek Haysiyet Divanı partinin en üst disiplin kurulu olup Büyük Kongre tarafından GİK üyelerinin seçimlerine ilişkin usul ve esaslara göre seçilen yedi (7) asil ve beş (5) yedek üyeden oluşur.

Madde 96 – Yüksek Haysiyet Divanı'nın Bakacağı İşler

Yüksek Haysiyet Divanı, aşağıda yazılı işleri birinci derece disiplin kurulu, il disiplin kurulu kararlarına karşı yapılan itirazlar ile tüzük gereği intikal eden il disiplin kurullarının ihraç kararlarını ikinci derece disiplin kurulu olarak inceler ve parti içi işlemler açısından kesin olarak karara bağlar.

Yüksek Haysiyet Divanı'nın Birinci Derecede Bakacağı İşler:

- a) Partinin Kurucu Üyeleri,
- b) Partinin Genel Başkanı, Genel İdare Kurulu asil ve yedek üyeleri, partinin genel muhasibi,
- c) İl yönetim kurulları ile il disiplin kurullarının başkan ve asil üyeleri, il ve ilçe belediye başkanları, yan kuruluşların il başkanları,
- d) Kendi başkanı ile asil ve yedek üyeleri,
- e) TBMM'nin partili eski üyeleri ve eski hükümet üyeleri, hakkında birinci derecede disiplin soruşturması yapar ve parti içi işlemler açısından kesin olarak karara bağlar.

Yüksek Haysiyet Divanı'nın İkinci Derecede Bakacağı İşler: Yüksek Haysiyet Divanı, il disiplin kurullarınca verilen kararlara karşı yapılan itirazlar üzerine ve Tüzüğün ilgili madde nın son bent hükmü gereği gönderilen disiplin dosyalarını ikinci derece disiplin kurulu olarak inceleyip, lehte veya aleyhte bozulmasına, bozmanın niteliğine göre gerekli olan cezayı tayin etmeye, değiştirilmesine veya kaldırılmasına karar verebilir. İtiraz üzerine verilen kararlar, parti içi işlemler açısından kesindir.

ÜÇÜNCÜ AYIRIM GRUP DİSİPLİN KURULU (SPK, md. 25)

Madde 97 – TBMM Parti Grup Disiplin Kurulunun Oluşumu

Grup Disiplin Kurulu, partinin TBMM grubunca, Grup Yönetim Kurulu'na ilişkin usul ve esaslara göre kendi üyeleri arasından gizli oyla seçeceği beş kişiden oluşur. Aynı şekilde üç yedek üye seçimi yapılır.

Madde 98 – TBMM Parti Grup Disiplin Kurulu'nun Bakacağı İşler

Grup Disiplin Kurulu, grup üyelerinin partiden geçici veya kesin ihracını gerekli kılan eylemlerin dışında kalan, tüzükte yazılı ve TBMM Parti Grup İç Yönetmeliği'nde belirtilen disiplin suçlarıyla ilgili işlere bakar ve kesin olarak karara bağlar. Tüzükte yazılı esaslar saklı kalmak kaydıyla milletvekilleri hakkında yapılacak disiplin soruşturmasının şekli ve usulleri ile soruşturmayı gerektiren sair haller, verilecek disiplin cezaları ve kesinleşme halleri, Grup İç Yönetmeliği'nde gösterilir.

DÖRDÜNCÜ AYIRIM

MÜŞTEREK DİSİPLİN KURULU (SPK, md. 25/2)

Madde 99 – Müşterek Disiplin Kurulunun Oluşumu, Görev ve Yetkileri

Müşterek Disiplin Kurulu, Yüksek Haysiyet Divanı ile TBMM Parti Grup Disiplin Kurulu'nun birlikte toplanmasından oluşan kuruldur. Yüksek Haysiyet Divanı başkanı, başkan vekili ve sekreteri, bu kurulun başkanlık divanını oluşturur. Kurul, TBMM Parti Grubu üyelerinin partiden geçici veya kesin ihraçlarını gerektiren eylemleri dolayısıyla disiplin soruşturması yapar ve parti içi işlemler açısından kesin olarak karar verir. Yüksek Haysiyet Divanı ile Grup Disiplin Kurulu'na ilişkin çalışma usul ve esasları, Müşterek Disiplin Kurulu için de geçerlidir.

BEŞİNCİ AYIRIM

MÜŞTEREK

HÜKÜMLER

Madde 100 – Disiplin Kurullarına İlişkin Müşterek Hükümler (SPK, md. 56)

Her disiplin kurulunun görev süresi, yeni disiplin kurulunun seçilmesiyle son bulur.

Disiplin kurulları, seçilmelerini takiben en yaşlı üye başkanlığında yapacağı ilk toplantısında gizli oylama ile başkan, başkan vekili ve sekreter seçimi yaparak kurulun başkanlık divanını oluşturur.

Partili hiçbir üye, aynı zaman diliminde aynı veya farklı düzeyde başka bir disiplin kurulu üyeliği yapamaz. Partinin, kongre delegelikleri ve TBMM grup üyeliği hariç, hiçbir organında görev alamazlar. Eşler ile birinci ve ikinci derece kan ve sıhri hısımlar, aynı disiplin kurulunda birlikte görev alamaz, bunlarla ilgili soruşturma ve kararlara katılamazlar.

Disiplin kurulu üyeleri ile parti arasında hiçbir hizmet bağı kurulamaz ve partiden gelir sağlanamaz.

Kurul üyeliklerinde boşalma olması halinde, sıradaki yedek üye, kurul başkanı tarafından göreve davet edilerek kurul üyeliği tamamlanır.

Günü ve zamanı belli olan toplantılara, haklı mazeret olmaksızın ardarda üç kez veya bir yıl içinde aralıklı altı kez katılmayan üye, kurul üyeliğinden istifa etmiş sayılır ve yerine yedek üye davet edilir.

Disiplin kurulları, Kanunda belirtilen ayrı haller dışında 1 üye tam sayısının en az 2/3 si ile toplanır ve üye tam sayısının salt çoğunluğu ile karar verir.

Disiplin kurulu başkan ve üyeleri, kendi haklarında yürütülen soruşturmalara katılamazlar.

Disiplin kuruluna sevk edilen partilinin savunması alınmadan veya savunma vermekten vazgeçtiği anlaşılmadan karar verilemez. Savunma için gerekli süre, çağrının ilgiliye bildiriminden itibaren 15 gündür. Seçimlerde veya kamuoyu önünde açıkça veya yayın yolu ile işlenen disiplin suçları için bu süre 7 gündür. Savunma daveti kurul başkanınca yapılır; davet yazısında uygulanması istenen disiplin cezası ile buna neden gösterilen söz veya fiiller açıkça belirtilir.

Savunma davet yazısı, ayrı adres bildirilmemişse ilgilinin parti üye kütüğünde yazılı adresine tebliğ edilir veya gönderilir. Bulunamaz veya kabulden imtina etmiş ise, savunmadan vazgeçtiğine hükmedilerek dosyadaki bilgi ve belgelere göre gerekli karar verilir.

Disiplin kurulları, kendilerine intikal ettirilen işler hakkında, yasa ve tüzük hükümleri ile zaruret hallerinden kaynaklanan durumlar saklı kalmak kaydıyla 30 gün içinde karar verirler.

Kongrelerde ve her tür parti toplantılarında, konunun tüzük gereği gündem konusu olma hali hariç, disiplin kuruluna sevk kararları ile disiplin kurullarına intikal eden işle ilgili disiplin kurulu kararı kesinleşinceye kadar bu konular hakkında görüş, tavsiye ve telkinde bulunulamaz.

Parti teşkilat ve yönetim birimleri, disiplin kurullarının incelemelerini zorlaştırmamak ve taleplerini geciktirmeksizin yerine getirmek zorundadırlar.

Üyenin daha önce disiplin cezası almaması ve pişmanlık duyması halinde bir alt disiplin cezası verilebilir.

Disiplin kurulları, sevk kararında tanımlanarak atıf olunan eylemle bağlıdırlar. Gerek görmeleri halinde soruşturmayı genişletir ve tanık dinleyebilirler. İddia ve savunmayı kanun, tüzük ve ilgili mevzuata göre değerlendirerek vicdani kanaatlerine göre karar verirler. Ancak disiplin kurulları, sevk kararında önerilen cezadan daha ağır bir ceza veremezler.

Disiplin kurulları, gerekçeli olarak oluşturacakları kararlarını, ilgiliye ve konuyu sevk eden organa bildirirler. İlgili, parti kayıtlarında yazılı adresinden ayrılmış ve yeni adresi de belli değil ise, hüküm özeti gazete ilanı ile tebliğ edilir. İlandan itibaren 15 gün içinde itiraz edilmeyen kararlar kesinleşir.

Disiplin kararlarının sonuç doğurması için kesinleşmiş olması gereklidir. Parti yetkilileri ve organları, kesinleşmiş disiplin kurulu kararlarının uygulanmasını geciktiremezler.

Madde 101 – Disiplin Kurulu’na Sevk Yetkisi

Disiplin kurulları, re’sen soruşturma başlatamaz ve yapamazlar. İl disiplin kuruluna sevk yetkisi, il yönetim kuruluna, Yüksek Haysiyet Divanı’na sevk yetkisi, Genel İdare Kurulu ile Başkanlık Divanı’na, TBMM Parti Grup Disiplin Kurulu ile Müsterek Disiplin Kurulu’na sevk yetkisi, TBMM Parti Grup Yönetim Kurulu ile Genel İdare Kurulu’na aittir.

Disiplin kuruluna sevk kararı, yetkili kurulun üye tam sayısının salt çoğunluğu ile alınır. Karardan önce ilgisini dinleyip gerek gördüğü inceleme ve araştırmaları, görevlendireceği üye veya üyeleri vasıtasıyla yaptırabilir. İhbar veya şikayet eden, sevke yetkili kurulun üyesi ise, konuyla ilgili toplantı ve müzakerelere katılamaz, kendisine inceleme ve araştırma görevi verilemez. Disiplin kuruluna sevk kararlarının, isnat olunan fiil ile uygulanması istenen disiplin cezasını ve nedenlerini açıklar şekilde gerekçeli olması zorunludur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BİRİNCİ AYIRIM

DİSİPLİN SUÇ VE CEZALARI (SPK, md. 53/1)

Madde 102 – Parti Disiplin Cezaları

Parti disiplin kurullarınca yukarıda yazılı esas ve usule göre verilebilecek disiplin cezaları şunlardır:

Uyarma

Kınama

Partiden ve gruptan geçici ihraç

Partiden ve gruptan kesin ihraç

Madde 103 – Uyarma Cezası ve Bu Cezayı Gerektiren Haller

Uyarma, partilinin yazılı olarak dikkatinin çekilmesi olup;

Tevdi edilmiş görevin ifası konusunda gayri ciddi davranışlar sergilemek,

Parti yöneticileri ve üyeleri hakkında basın yoluyla incitici beyanlarda bulunmak, Partilinin “uyarma” cezası ile cezalandırılmasını gerektiren eylemlerdir.

Madde 104 – Kınama Cezası ve Bu Cezayı Gerektiren Haller

Kınama, partilinin “kusur” bildirimini içeren yazılı uyarılması olup;

Yetkili organlarca verilmiş parti görevini yapmamak,

Parti içinde ve parti faaliyetlerinde kişisel çıkar gözetir tutumlar sergilemek,

Parti aleyhine tazmini gerekli bir zarar doğmasa bile, tutulması gereken defter ve kayıtları kanun, tüzük ve yönetmelik hükümlerine uygun olarak tutmamak,

Kanuni sorumlulukları ile ödeme ve tazmin sorumluluğu saklı kalmak kaydıyla, partideki göreviyle bağılı hizmet gereğı kendisine teslim edilmiş eşya veya malzemenin, ihmal sonucu kaybına neden olmak,

Bir yıl içinde iki defa uyarma cezası gerektiren eylemlerinden ötürü uyarma cezası ile cezalandırılmış olmak, Partilinin kınama cezası ile cezalandırılmasını gerektiren eylemlerdir.

Madde 105 – Partiden ve Gruptan Geçici İhraç Cezası ve Bu Cezayı Gerektiren Haller

Partiden ve gruptan geçici ihraç cezası, eylemin niteliğine göre iki aydan az bir yıldan fazla olmamak üzere partilinin, parti ve grup çalışmalarına katılmaması, partideki görevinin sona ermesi, parti üyeliğinin ceza süresince askıya alınmış olması sonuçlarını doğuran disiplin cezasıdır. Geçici ihraç ceza süresi karar tarihinde başlar, süresinin dolması ile yeni bir karar ve işleme gerek olmadan kalkmış sayılır. Geçici ihraç kararı, partilinin parti tüzük

ve programına, diğere mevzuatına ve organların bağlayıcı kararlarına uyma yükümlülüğünü ortadan kaldırmaz. Parti ve gruptan geçici ihraç cezası verilmesini gerekli kılan haller :

Partinin ve parti organlarının toplantılarında saklı kalması gereken konuları ve kararları, sebebi ne olursa olsun, açıklamak,

Seçimlerde, partiden olur almadan bağımsız aday olmak, diğere partilerin veya bağımsız adayların propagandalarını yapmak yahut parti adayları aleyhine çalışmak,

Parti yöneticileri ve üyeleri hakkında gerçek dışı haber yaymak, iftira, karalama ve küçük düşürücü beyanlarda bulunmak,

Partiyi ve parti çalışmalarını alet ederek çıkar sağlamak, partili olmayı nüfuz sayarak kötüye kullanmak,

Kanuni sorumlulukları ile ödeme ve tazmin sorumluluğu saklı kalmak kaydıyla, partideki göreviyle bağılı hizmet gereğı kendisine teslim edilmiş eşya veya malzemeyi kasıtlı olarak kaybetmek veya görevden ayrılma halinde teslim etmekten kaçınmak ve bu konuda ısrarlı davranmak,

Usulüne uygun olarak alınmış grup kararlarına uymamak,

Bir yıl içinde iki defa kınama cezası gerektiren eylemleri nedeniyle yetkili disiplin kurulunca cezalandırılmış olmak,

Yan kuruluş başkanlarının, yönetim kurulu ve Başkanlık Divanı toplantılarına katılımlarını engellemek veya Tüzüğün 81. maddesinden kaynaklanan eşgüdüm ve denetim yetkisini yan kuruluşların varlığından beklenen faydayı yok edici tarzda kullanmak, Eylemleri, partiden ve gruptan geçici olarak ihraç edilmeyi gerektiren disiplin suçlarıdır.

Madde 106 – Partiden ve Gruptan Kesin İhraç Cezası ve Bu Cezayı Gerektiren Haller

Parti ve gruptan kesin ihraç cezası, partilinin parti kaydının ve parti ile olan tüm ilişkilerinin sona erdirilmesi sonucunu doğuran en ağır disiplin cezasıdır. Kişinin,

TBMM Parti Grubu'ndan ihracı, partiden ihracını, partiden ihracı gruptan ihracı sonucunu doğuran işlemlerdir.

Partiden kesin ihraç kararları kesinleştikten sonra bütün teşkilata duyurulur ve ilgilinin kayıtlı olduğu ilçedeki kütüğüne işlenir. Parti ve gruptan kesin ihraç cezası verilmesini gerekli kılan haller:

Partinin tüzük ve programına, demokrasi, insan hakları ve hukukun evrensel temel kural ve normlarına aykırı faaliyetlere katılmak, destek olmak yahut bizzat aykırı eylem ve işlemlerde bulunmak,

Milletin ülkesi ve devletiyle olan birliğine ve bölünmez bütünlüğüne zarar verici faaliyetler içinde olmak, Türkiye Cumhuriyeti'nin temel niteliklerine ve Siyasi Partiler Kanunu'nun dördüncü kısmında yer alan esaslara aykırı eylem veya işlemde bulunmak,

Siyasi Partiler Kanunu'na göre parti üyeliğine engel bir fiilden dolayı kesin mahkûmiyetine rağmen partiden istifa etmemekte direnmek,

Yetki ve görevini kötüye kullanarak partinin resmi kayıtları üzerinde tahrifat yapmak veya belgeleri yok etmek,

Parti mal ve parasını zimmetine geçirmek, özel işlerinde kullanmak,

Kongrelerde ve aday yoklamalarında menfaat karşılığı oylama sonuçlarına tesir etmek, parti içi ve dışı seçimlerde hile veya sahtecilik yapmak,

Parti Yöneticileri, Üyeleri veya parti tüzel kişiliği hakkında basın yayın araçları ile kamuoyu önünde gerçek dışı haber yaymak, iftira, hakaret, karalama veya küçük düşürücü beyanlarda bulunmak,

Geçici ihraç cezasıyla cezalandırılmış olmasına karşın, aynı cezayı gerektiren yeni bir fiil işlemiş olmak,

Parti yöneticileri ve üyelerine karşı şiddet uygulamak, Eylem ve işlemleri, partiden ve gruptan kesin olarak ihraç edilmeyi gerektiren disiplin suçlarıdır.

İKİNCİ AYIRIM

DİSİPLİN SUÇ VE CEZALARINA İLİŞKİN DİĞER HÜKÜMLER Madde 107 – Disiplin Suçlarında Zamanaşımı

Vukuundan itibaren iki yıl, öğrenildiği tarihten itibaren altı ay içinde sevk kararı alınmamış disiplin suçlarıyla ilgili soruşturma yapılamaz.

Madde 108 – Tedbirli Olarak Disiplin Kuruluna Sevk etmek (SPK, md. 59)

Tedbirli olarak disiplin kuruluna sevk, üyenin partideki görevlerinden derhal uzaklaştırılması sonucunu doğuran tedbir işlemidir. Partiden kesin veya geçici ihracı gerektiren hallerde, disiplin kuruluna sevke yetkili kurul, tedbirli olarak sevk kararı verebilir. Disipline sevk nedeni, Tüzüğün 112. maddesinin 1-2-3 bentlerinde yazılı haller dışında kalan durumlara dayalı ise, tedbir kararının sevk yetkili kurulun üye tam sayısının 2/3 çoğunluğu ile alınması gerekir.

Tedbir kararı il yönetim kurulunca verilmiş ise, hakkında tedbir kararı verilen üye, 7 gün içinde soruşturmayı yapacak disiplin kuruluna itiraz edebilir. Kurul bu itirazı 7 gün içinde karara bağlar. Taraflar, bu karara karşı 7 gün içinde Yüksek Haysiyet Divanı'na itiraz edebilirler. Yüksek Haysiyet Divanı'nın bu konuda 7 gün içinde vereceği karar kesindir. Tedbirli sevk kararları, Genel İdare Kurulu veya Başkanlık Divanı yahut TBMM Grup Yönetim Kurulu tarafından verilmiş ise, yukarıda yazılı süreler içinde soruşturmayı yapacak disiplin kuruluna itiraz edebilir. İtiraz üzerine 7 gün içinde verilecek karar kesindir. Disiplin kurulları, soruşturmanın her aşamasında tedbirin kaldırılmasına re'sen karar vermeye yetkilidirler. Kovuşturma sonunda disiplin kurulunca ceza verilmez veya uyarma yahut kınama cezasına dönüştürülür ise, başka bir karara gerek olmadan tedbir kalkmış sayılır ve ilgilinin tedbir kararı ile sona eren bütün hakları iade edilmiş olur.

Madde 109 – Disiplin Cezalarına Karşı Yargı Nezdinde İtiraz Hakkı (SPK, md.57)

Hakkında partiden veya gruptan geçici veya kesin çıkarma cezası verilen partili üye, bu cezaya karşı, disiplin kuruluna sevk eden organ ile disiplin kurulunun görev ve yetkisizliğine veya alınan kararın kanuna, parti tüzüğüne ve iç yönetmeliğe şekil ve usul bakımından aykırı bulunduğu iddiasıyla, parti itiraz yollarını kullandıktan sonra nihai karar niteliğindeki son karara karşı 30 gün içinde nihai kararı veren kurulun bulunduğu yer asliye hukuk mahkemesine itiraz edebilir. Yasaya göre mahkemenin 30 gün içinde vereceği karar kesindir.

Madde 110 – Disiplin Cezalarını Af Yetkisi (SPK, md. 58)

Genel Başkan tarafından veya GİK in önerilmiş olması şartıyla, disiplin kurullarınca verilmiş disiplin cezalarını af yetkisi, Genel İdare Kurulu'na aittir. Disiplin kuruluna sevke yetkili olan kurullar ile disiplin cezası almış olan kişinin af istemleri, Genel Başkan'ın olurlarına göre GİK gündemine alınır ve karara bağlanır. **ALTINCI KISIM**

SEÇİMLER VE ADAYLAR (SPK, md. 36 ile 52)

BİRİNCİ BÖLÜM

SEÇİMLERE KATILMA

Madde 111 – Seçimlerle İlgili Karar Yetkisi

Partinin ülkede yapılacak her türlü seçime tamamen veya kısmen tek başına katılım katılmamasına karar verme yetkisi, Genel İdare Kurulu'na aittir. Kısmi katılım kararının, üye tam sayısının en az 2/3 çoğunluğu ile alınmış olması gereklidir. Yapılacak seçimle ilgili herhangi bir kararın alınmamış olması, partinin her yerde seçime katılacak olduğu anlamına gelir.

İKİNCİ BÖLÜM

MİLLETVEKİLİ SEÇİMLERİNDE ADAYLIK İŞLEMLERİ

Madde 112 – Milletvekili Adaylık Başvurusu ve Ön İnceleme

Milletvekilliği için adaylık başvuru tarihleri, Genel İdare Kurulu'nca kararlaştırılır ve ilan edilir. Adaylık başvurusu, GİK başka türlü karar vermiş olmadıkça, doğrudan genel merkezdeki ilgili birime veya il başkanlıklarına bizzat yapılır. Adaylık başvuruları tamamlandıktan sonra Başkanlık Divanı'na, adaylar hakkında yasal nitelikler ve uygunluk açısından gerekli ön inceleme yapılarak veya oluşturulacak

bir komisyona yaptırılarak, adaylık değerlendirmesine alınacakları gösterir öneri listesi hazırlanır, Genel İdare Kurulu'na sunulur. Genel İdare Kurulu, lüzum gördüğü incelemeyi yaparak ön seçim, teşkilat yoklaması ve merkez yoklamasına katılabilecek aday adayları listelerini seçim çevresi esasına göre belirler.

Madde 113 – Aday Tespit ve Sıralama Usulleri

Genel, kısmi veya ara milletvekili seçiminde, Tüzüğün 119. maddesinin son bendinde yazılı olduğu şekilde ön inceleme sonucu belirlenen aday adayları arasından parti adayları ve bu adayların liste sıralamaları; **a) Ön Seçim**

b) Teşkilat Yoklaması

c) Merkez Yoklaması Usullerinden birinin, birkaçının veya tamamının; aynı seçimde seçim çevresi ölçeğine göre aynı anda ve bir arada veya birinin ülke ölçeğinde tam olarak uygulanması suretiyle yapılır. Gerekli hallerde Genel Başkanın % 10 kontenjan kullanma hakkı vardır. Hangi seçim çevresinde hangi usul veya usullerle ve usulün hangi ölçekte uygulanacağına Genel İdare Kurulu'nca karar verilir. Ancak milletvekili seçiminde, seçim çevrelerinin en az % 50'sinde ön seçim veya teşkilat yoklaması usullerinden birinin uygulanması ile aday belirlemesine özen gösterilir.

Ön Seçim Usulü İle Aday ve Liste Sıralaması Yapmak Ön seçim, her seçim çevresinde Siyasi Partiler Kanunu'nda yazılı usul ve esaslara göre, o seçim çevresinde partiye kayıtlı bütün üyelerin ön seçim seçmeni olarak; yargı gözetim ve denetimi altında gizli oy, açık tasnif esasına göre yapacakları seçimle parti adaylarını ve liste sıralamalarını belirlemeleridir.

Teşkilat Yoklaması Usulü İle Aday ve Liste Sıralaması Yapmak Teşkilat yoklaması, teşkilat yoklaması seçmeni olarak nitelenen partililer tarafından, Siyasi Partiler

Kanununda yazılı usul ve esaslara göre yargı gözetim ve denetimi altında gizli oy, açık

tasnif esasına göre, aday ve liste sıralamasının yapılmasıdır.

Teşkilat yoklaması seçmenleri:

Yoklamanın yapılacağı seçim çevresinde oturmakta olan ve parti üyeliği devam eden: **a) Parti kurucuları,**

b) Eski bakan ve milletvekilleri,

c) Belediye, il ve ilçe eski başkanları,

d) Yan kuruluş eski il ve ilçe başkanları ile

e) İlin partili bakan ve milletvekilleri,

f) İlin parti teşkilat kademeleri yönetim kurulları başkanları ile yönetim kurullarının asıl üyeleri,

g) İl disiplin kurulu başkanı ile asıl üyeleri,

h) Partili belediye başkanları ve belediye meclisi üyeleri,

ı) Partili il genel meclisi üyeleri,

- i) Parti yan kuruluşlarının il ve ilçe yönetim kurulları başkanları ile yönetim kurullarının asıl üyeleri,
- j) Parti üyeliği devam eden köy ve mahalle muhtarları,
- k) İlçe ve il kongresi asıl delegeleri,
- l) İlin büyük kongre asıl delegeleri,
- m) Partinin teşkilat yoklaması tarihinden en az bir yıl önce belirlenmiş ve görevi devam etmekte olan mahalle ve köy temsilcileri ile
- n) Ayrıca Seçim İşleri Yönetmeliğinde teşkilat yoklama seçmeni olarak belirtilenler.

İl içinde birden fazla seçim çevresi olması halinde, yukarıda yazılı teşkilat yoklama seçmeni, üye olarak kayıtlı olduğu ilçenin yer aldığı seçim çevresinde ve sadece bir oy kullanabilir. Partili bakan ve milletvekilleri ise, tek olan oylarını il içinde dilediği seçim çevresinde kullanabilir.

Merkez Yoklaması usulü ile aday ve liste sıralaması yapmak merkez yoklaması usulü, Tüzüğün 119. maddesine göre aday adaylıkları kabul edilenlerin, seçim çevrelerine göre aday ve liste sıralamalarının, doğrudan Genel İdare Kurulu tarafından yapılmasıdır.

Madde 114 – Aday Listelerinde Boşalmanın Doldurulması

İstifa, ölüm ve kısmi iptal gibi nedenlerle aday listelerinde boşalma olması halinde, sıralama ön seçim veya teşkilat yoklaması usullerinden biri ile yapılmış ise, boşluk liste sonuna kaydırılarak en çok oy almış liste dışı adayın listeye dahil edilmesiyle doldurulur. Ön seçim veya teşkilat yoklaması, tümünden veya seçim çevresi ölçeğinde en az 1/3 oranında iptal edilmiş ise, boşalan adaylıkları tamamlamaya Genel İdare Kurulu yetkilidir. Merkez yoklaması usulü ile yapılan listelerde meydana gelebilecek boşalmalarda liste kaydırması yapılmaz. Boşalan sıra, Genel İdare Kurulu'nun belirlediği ismin bildirilmesiyle doldurulur.

Madde 115 – Milletvekili Seçiminde Kontenjan Adaylığı (SPK, md. 36/son)

Aday tespit ve sıralama işleminin, ön seçim veya teşkilat yoklaması usullerinden biri ile yapılmasına karar verilmiş olması hallerinde, TBMM toplam üye sayısının % 5'ini aşmamak üzere ilini, seçim çevresini ve liste sırasını ön seçim veya teşkilat yoklamasından önce Yüksek Seçim Kurulu'na bildirmek koşuluyla merkez aday göstermeye Genel Başkan ve gık yetkilidir.

Ön seçim veya teşkilat yoklamasının kısmi uygulanması halinde Genel Başkan'ın göstereceği kontenjan aday sayısı, ön seçim veya teşkilat yoklaması yapılan seçim çevrelerinden seçilecek milletvekili sayısı toplamının % 5'ini aşamaz. Bir seçim çevresinde birden fazla ve iki milletvekili seçilecek seçim çevrelerinde Genel Başkan kontenjanı kullanılamaz. Seçimin yapılacağı tarihte milletvekili olanlar ile belediye başkanı olanlar, kontenjan yöntemi ile aday gösterilemezler. Kontenjan aday gösterilecek olanlar, ön seçim veya teşkilat yoklamasına katılmazlar.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YEREL SEÇİMLERDE ADAYLIK İŞLEMLERİ (SPK, md. 52)

Madde 116 – Yerel Seçimlerde Adaylık ve Ön İnceleme

Adaylık başvuruları, seçim takvimine göre Genel İdare Kurulu'nca belirlenecek tarihler arasında büyükşehir ve il belediye başkan adaylığı için genel başkanlığa, ilçe ve belde belediye başkan adaylığı için ilgili il yönetim kurulu başkanlığına, belediye ve il genel meclisi adaylığı için ilgili ilçe yönetim kurulu başkanlığına bizzat yazılı olarak yapılır.

Büyükşehir ve il belediye başkan aday adaylarıyla ilgili ön seçim veya teşkilat yoklamasına katılacakları belirleme işlemi olan ön inceleme yapma ve karar alma yetkisi, Genel İdare Kurulu'na aittir. İlçe ve belde belediye başkan aday adaylarıyla ilgili ön inceleme işlemi, ilgili il yönetim kurulunca yapılır. İl Yönetimince yapılacak ön inceleme işlemi, Genel İdare Kurulu onayı ile, ilçe yönetiminin yapacağı ön inceleme işlemi ise il yönetim kurulu onayı ile kesinleşir. Bu şekilde onay yetkisi olan kurullar, gerek gördükleri değişiklikleri yapabilirler.

Madde 117 – Yerel Seçim Aday Tespit ve Sıralama Usulü

Ön inceleme sonucu oluşacak aday adayları arasından, belediye başkan adayları ile belediye ve il genel meclisleri adayları ve sıralamaları, Tüzüğü'nün 118. maddesinde yazılı usullerden birinin, birkaçının veya tamamının, aynı seçimde seçim çevresi ölçeğine göre aynı anda ve bir arada yahut ayrı ayrı kısmi veya tam olarak uygulanması suretiyle hangi yöntemle yapılacağı, Genel İdare Kurulu'nca kararlaştırılır.

Madde 118 – Yerel Seçimlerde Ön Seçim, Teşkilat ve Merkez Yoklaması

Yerel yönetim ön seçiminde ön seçim çevresi;

Belde belediye başkanı ve belde belediye meclisi üyeleri için belde belediyesi sınırları; ilçe belediye başkanı ve ilçe belediye meclisi üyeleri için ilçe belediyesi sınırları; il genel meclisi üyeleri için ilçenin mülki idare sınırları; büyükşehir ve il belediye başkanları için ilin belediye sınırlarıdır.

Ön seçimlerde, büyükşehir ve il belediye başkan adaylığı için, partinin il belediyesi sınırları içindeki teşkilat kademelerinde kayıtlı bütün üyeleri; ilçe belediye başkanı ile ilçe belediye meclisi adaylıkları için ilçenin belediye sınırları içinde kayıtlı bütün üyeleri; il genel meclisi adaylıkları için ilçenin mülki sınırları içinde partiye kayıtlı bütün üyeleri, belde belediye başkanı ve belde belediye meclisi adaylıkları için belde belediyesi sınırları içinde kayıtlı bütün üyeler, ön seçim seçmeni olarak Mahalli İdareler Seçimi Kanunu ile Siyasi Partiler Kanunu'nda, Parti Tüzüğü'nde ve ilgili mevzuatta yazılı ön seçime ilişkin usul ve esaslara göre kullanacakları oylarla belediye başkan adayı ile belediye ve il genel meclisi asıl ve yedek adaylarını sıralama yaparak belirlerler.

Teşkilat yoklaması; Tüzüğü'nün 120.2 bendinde yazılı teşkilat yoklaması seçmenleri, büyükşehir ve il belediye başkan adaylığı teşkilat yoklama seçmenidirler.

İlçe belediye başkan adayları ile belediye ve il genel meclisleri adaylarının teşkilat yoklaması usulü ile belirlenmesinde ise, Tüzüğü'nün 120.2 maddesinde yazılı

olanlardan ilçede kayıtlı olanlar ile ilçe kademesi ve ilçe yan kuruluş üyeleri, teşkilat yoklama seçmeni olarak oy kullanırlar.

Belde belediye başkanı ile belde belediye meclisi adaylarının teşkilat yoklaması yöntemi ile belirlenmelerinde; Tüzüğün 120.2 maddesinde yazılı olanlardan; beldede kayıtlı olanlar ile belde teşkilat kademesi ve belde yan kuruluş üyeleri, teşkilat yoklama seçmeni

olarak oy kullanırlar. Ön seçim veya teşkilat yoklamasında eşit oy alanların liste sırası, çekilecek kur'a ile belirlenir.

Merkez yoklaması, adayların Genel İdare Kurulu" nca doğrudan veya bu kurulun yetki devri halinde belediye başkan adaylarının il yönetim kurullarınca, belediye ve il genel meclisi adaylarının ise ilçe yönetim kurullarınca tespit ve sıralamalarının yapılmasıdır.

Belediye meclisi kontenjan adayları, Genel İdare Kurulu'nca veya bu kurulca yetki verilmiş olması halinde il veya ilçe yönetim kurullarınca belirlenir. Aday listelerinde meydana gelecek boşalmalar, tüzüğün 121. maddesine göre, adaylar merkez yoklaması ile belirlenmiş ise, yoklamayı yapan organın bildireceği isimle doldurulur.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM ORTAK HÜKÜMLER

Madde 119 – Alt Kademe Teşkilat Yöneticisinin Aday Adaylığı (SPK, md. 40/4)

Adayların ön seçim veya teşkilat yoklaması usullerinden birisi ile belirlendiği hallerde; görev yaptıkları yerden aday adaylığı olan alt kademe teşkilat başkan ve yönetim kurulu üyelerinin, seçim takviminde belirtilen süre içinde görevlerinden istifaları zorunludur.

Madde 120 – Partide Kayıtlı Olmayanların Adaylık Başvurusu

Milletvekili ve yerel seçimlere aday adaylığı için parti üyesi olma şartı aranmaz. Parti üyesi olmadan aday gösterilip seçilenler, parti üyeliliğine alınmış sayılırlar. Milletvekili seçilenlerin üyelik kayıtları Tüzüğün 11. maddesi gereği genel merkezce ikmal ettirilir. Diğerleri ise, üyelik kaydı için gereken evrakları, seçim sonuçlarının ilanından sonra on gün içinde ilgili ilçeye verirler ve kayıt işlemlerini ikmal ettirirler.

Madde 121 – Parti Adayı Olarak Seçilmiş Olanların Yeniden Adaylığı

ADALET PARTİSİ listelerinden aday gösterilip seçilmiş olan belediye başkanları ve milletvekilleri, yeniden aday gösterilebilir.

Madde 122 – Seçim İşleri Yönetmeliği

Tüzükte, seçim işleri ve adaylıklarla ilgili olarak yönetmelikle düzenleme yapılacağı belirtilen konular dâhil, kanun ve parti tüzüğüne aykırı olmamak şartıyla, genel veya kısmi yerel ve milletvekili seçimlerinde adayların başvuru usul ve esasları, ön seçim ve teşkilat yoklamalarıyla ilgili üye kayıt defterleri, teşkilat yoklama seçmen listelerinin hazırlanması ve seçim kurullarına verilmesi, sandık kurulu üyeliği, adayların tanıtım çerçevesi, müşahitlik, oy pusulalarının hazırlanması, seçim

sonuçlarına itiraz gibi konularda ve ayrıca Tüzükte yazılı olanlar dışında teşkilat yoklaması seçmeni olabilecekleri belirlemek, gerek adaylıklar ve gerekse seçimlerle ilgili olup, açık olmayan veya tüzükte gösterilmeyen diğer konularda nasıl hareket edileceği, Genel İdare Kurulu'nca çıkarılacak Seçim İşleri Yönetmeliği ile düzenlenir. Genel İdare Kurulu, seçimlere ilişkin adaylık başvuru ve şartlarını, her seçime özgü olacak şekilde ilke kararlarıyla belirlemeye de mezun ve yetkilidir.

YEDİNCİ KISIM
MALİ
HÜKÜMLER
BİRİNCİ BÖLÜM
PARTİNİN GELİRLERİ

Madde 123 – Partinin Gelirleri (SPK, md. 61)

Partinin gelirleri ve gelir kaynakları şunlardır;

Giriş ve Üyelik Aidatı (SPK, md. 62) Parti üyelerinden alınacak giriş aidatının miktarı ile üyelik aidatının alt ve üst sınırları aşağıdaki şekildedir:

- a)** Giriş aidatı: En az 1 TL en fazla 35.000 TL.
- b)** Üyelik aidatı (aylık): En az 1 TL en fazla 3.000 TL. Giriş ve üyelik aidatının taban ve tavan miktarlarıyla ilgili olarak kanuni sınırlar içinde olmak kaydıyla, her yıl tüketici fiyat artış oranı kadar artırılarak uygulama yapmaya GİK yetkilidir. Üye adayı giriş beyannamesini imzalarken, yukarıdaki limitler arasında ne kadar aidat ödemeyi taahhüt ettiğini belirtir.

Üye hakkında, aidat borcu nedeniyle geçici ve kesin ihraç disiplin cezaları verilemez. Aidat borcu olması, aksi Genel İdare Kurulu'nca kararlaştırılmış olmadıkça, parti içi kademe seçimleri ile aday yoklamalarına katılmaya engel değildir. Bu konuda yapılacak kayıtlamanın geçerli olması için borçlu üyeye 10 günlük süre içeren yazılı uyarı yapılmış olması gerekir.

Milletvekilliği Aidatı (SPK, md. 63) Partili milletvekillerinin ödeyeceği aidattır. Bu aidatın miktarı ile ne kadarının grup giderlerine, ne kadarının parti genel merkezine ayrılacağına TBMM Parti Grubu'nca karar verilir. Ancak bu aidatın yıllık miktarı, milletvekili ödeneğinin net bir aylık tutarını aşamaz. Parti grubunun olmaması halinde aidat miktarı, Genel İdare Kurulu'nca kararlaştırılır. Ancak bunun yıllık miktarı, milletvekillerine ödenen aylık net ödenek tutarının yarısını aşamaz.

Tanıtıcı Unsur ve Yayınların Satışından Sağlanacak Gelirler (SPK, md. 65) Satış fiyatları yasa gereği Genel İdare Kurulu'nca belirlenecek olan parti bayrağı, rozeti, flaması ve benzeri rumuz ve unsurların satışları ile parti yayınları, üye kimlik kartları, parti defter, makbuz ve kağıtlarının sağlanması karşılığında elde edilecek gelirlerdir.

Etkinliklerden Sağlanacak Gelirler Genel merkezin oluru ile parti kademe organları tarafından düzenlenecek sosyal etkinliklerden elde olunacak gelirlerdir. Bu etkinliklerden nasıl gelir temin edileceği vb. mali hususlar, faaliyetin yerel ve ulusal özelliğine göre, etkinliği düzenleyen kademe yönetim kurulunca kararlaştırılır.

Aday Adaylarından Alınacak Özel Aidat (SPK, md. 64) Milletvekili, belediye başkanlığı, belediye meclisi üyeliği ve il genel meclisi üyeliği aday adaylarından alınacak özel aidattır. Bu aidatın miktarı, yasadaki sınırlar içinde Genel İdare Kurulu'nca karara bağlanır.

Mal Varlığından Elde Edilecek Gelirler Genel İdare Kurulu, amaç ve çalışmalar için gerekli olan taşınmazları satın almaya, maliki olduğu taşınır ve taşınmaz mal varlığını satmaya, kiralamaya, her çeşit takyit yaptırmaya mezun ve yetkilidir. Bu faaliyetlerden elde edilecek gelirler, parti gelirleridir.

Bağışlar (SPK, md. 66) 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun 66. maddesi hükümlerine uygun olarak yapılacak bağışların kabulü ile elde edilecek gelirlerdir.

Hazine Yardımları Şartları taşıması halinde hazinece partiye yapılacak yardımlardır. Hazine yardımının en az % 45'i, il ve ilçe kademe teşkilatlarına gönderilir.

Madde 124 – Gelirlerin Sağlanması Usulü (SPK, md. 69)

Partinin bütün gelirleri, parti tüzel kişiliği adına yapılır ve kabul edilir. Partinin genel merkezi ile bütün teşkilat kademe organlarınca kabul ve tahsil edilecek gelirler, Genel İdare Kurulu'nca bastırılan, seri ve sıra numaraları belli olan makbuz karşılığı sağlanır. Bastırılan bütün tahsilat makbuzları ile alt kademe organlarına gönderilecek tahsilat makbuzlarının seri ve sıra numaraları, genel muhasiplikçe bir deftere yazılarak takip edilir. Teşkilat kademeleri, aldıkları ve kullandıkları makbuzlar nedeniyle Genel İdare Kurulu'na karşı mali sorumluluk taşırlar.

Sağlanan gelirin türü ve miktarıyla, gelirin sağlandığı kimsenin adı, soyadı ve adresi, makbuzu düzenleyeninin sıfatı, adı, soyadı ve imzası, makbuz ile dip koçan veya kopyasında yer alır. Makbuzların asıl kısımlarıyla kopyalarında ve dip koçanlarında aynı seri ve sıra numarası bulunur. Makbuz dip koçan veya kopyalarını saklama süresi, Anayasa Mahkemesi'nin ilk inceleme kararının partiye bildirim tarihinden itibaren beş yıldır.

İKİNCİ BÖLÜM

PARTİ

GİDERLERİ

Madde 125 – Harcamaların Yapılmasında Gözetilecek Usul (SPK, md. 70)

Partinin amaçlarına aykırı harcama yapılamaz. Partinin bütün giderleri parti tüzel kişiliği adına yapılır. Siyasi Partiler Kanunu'nun 70. maddesinde yazılı miktarı aşan bütün harcamaların makbuz veya fatura gibi bir belge ile tevsiki gereklidir.

Harcamalar, gideri yapan kademeye göre yetkili organın kararıyla yapılır. Acil hallerin gerekli kıldığı harcamanın parti muhasebesine girebilmesi için, yetkili organ kararı ile olura bağlanması gerekir. Ancak yetkili organca onaylanmış ve teşkilat kademe bütçesinde bulunması şartıyla mevzuatta belirtilen miktarı geçmeyen harcamalar ile genel tarifeye bağlı giderler için ayrıca karar alınmasına gerek yoktur. Parti kademe teşkilatları, bağlı buldukları üst kademeye, gelir ve giderleri hakkında altı ayı geçmeyen sürelerde hesap bildirimini yapmak zorundadırlar.

Madde 126 – Muhafaza ve Harcamalardan Doğan Mali Sorumluluk (SPK, md. 71)

Elde edilen gelirlerin, demirbaş eşya ve malzemelerin muhafazası ile yapılacak harcamalar, sözleşmeler ve girişilecek yükümlülükler; genel merkezde parti tüzel kişiliği adına, illerde il yönetim kurulu, ilçelerde ilçe yönetim kurulu, beldelerde belde yönetim kurulu adına bu tüzükte yetkili kılınmış veya adına iş yapılan organca işin niteliğine göre yetkilendirilmiş kişi yahut kurulca sağlanır ve yapılır. Parti alt kademe yönetim organları, üst kademe ve genel merkeze karşı muhafaza ve harcamadan ötürü şahsen ve müteselsilen sorumludurlar. Parti tüzel kişiliği adına sözleşme yapılmasına ve yükümlülük altına girilmesine ilişkin usul ve esaslar, Genel İdare Kurulu'nca tespit edilir. Bu esaslara aykırı olarak veya Genel İdare Kurulu'nun yazılı oluru ile yetkili kılmadığı alt kademe organlarının yaptıkları sözleşmeler ve giriştikleri yükümlülüklerden dolayı parti tüzel kişiliği hiçbir surette sorumlu tutulamaz; Genel İdare Kurulu veya genel başkan yahut parti tüzel kişiliği aleyhine sorumluluk yollarına başvurulamaz. Yetkilendirilmeksizin veya oluru sağlanmamış işlem ve eylemlerden doğan sorumluluk, sözleşme veya yükümlülük getiren işlem altında imzası olan kişi veya kişilere aittir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BÜTÇE VE KESİN HESAP (SPK, md. 73)

Madde 127 – Bütçe ve Kesin Hesabın Hazırlanması ve Onaylanması:

Partinin hesapları bilanço esasına göre düzenlenir.

Bütçenin Hazırlanması ve Onaylanması Her il kademe yönetimi, bağlı ilçeleri de kapsayacak şekilde gelir tahminleri ile gider miktarlarını gösteren bir yıllık bütçe hazırlar ve ilgili takvim yılından önceki ekim ayı sonuna kadar genel merkeze gönderir. İllerden gelen bütçeler ile aynı süre içinde hazırlanacak genel merkez bütçesi, en geç ilgili takvim yılın dan önceki aralık ayı sonuna kadar Genel İdare Kurulu tarafından incelenir ve karara bağlanır. Yapılan bu işlemin bütünü, partinin yıllık tahmini bütçesini oluşturur.

Kesin Hesabın Hazırlanması ve Onaylanması Her il kademe yönetimi, bağlı ilçeleri de kapsayacak şekilde bütçe yılını izleyen nisan ayı sonuna kadar, bir önceki yıla ait bütçe uygulama sonuçlarını gösteren kesin hesabını hazırlar ve Genel Merkeze gönderir. Genel Merkez de aynı sürede kesin hesabını hazırlar ve illerden gelenlerle birlikte, incelenip birleştirilerek karara bağlanmak üzere, Genel İdare Kurulu'na sunar. Bu işlemlerin tamamı, partinin kesin hesabını oluşturur.

Kesin Hesabın Bildirimi Parti Genel Merkezi, Genel İdare Kurulu tarafından incelenerek birleştirilen ve karara bağlanan partinin kesin hesabı ile her ile ait kesin hesap evrak örneğinin onaylı birer suretini, haziran ayı sonuna kadar Anayasa Mahkemesi'ne verir ve bir örneğini ise bilgi amacıyla Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'na gönderir.

SEKİZİNCİ KISIM

TEFTİŞ VE

DENETİM

Madde 128 – Teftiş ve Denetimin Amacı

Her derecedeki parti alt kademeleri ile yan ve yardımcı kuruluş organ ve üyelerinin, parti adına yaptıkları tüm eylem ve işlemlerinin kanun, parti tüzüğü ve yönetmelikleri ile kademe kongreleri ve Genel İdare Kurulu kararlarına uygunluğunun tespiti ile teşkilatı daha aktif hale getirmek, alınması gereken tedbirleri ve yapılması gereken çalışmaları yerinde belirlemek amacıyla yapılacak faaliyetlerin bütünü, teftiş ve denetimin konusu ve amacıdır.

Madde 129 – Denetim Yetkisi ve Görevi

Her kademenin birinci ve en yetkili teftiş ve denetim mercii, ilgili kademenin kongre genel kuruludur. Genel İdare Kurulu, yan kuruluşlarıyla birlikte partinin bütün teşkilatını doğrudan veya görevlendireceği elemanlar aracılığıyla; kademe organları da kendilerine bağlı alt kademe organları ile kademesindeki parti yan kuruluşlarını, yan kuruluş merkez teşkilatları ise, kendisine bağlı bütün alt kademe kuruluşlarını, parti tüzüğü ile partinin amaç ve ilkelerine uygunluk açısından teftiş ve denetimle yetkili ve görevlidirler. Teftiş ve denetimle görevlendirilecek olanlar ile teftiş ve denetimin usul ve esasları, GİK' nca belirlenir.

DOKUZUNCU KISIM

DANIŞMA MECLİSLERİ VE YARDIMCI ÜNİTELER

BİRİNCİ BÖLÜM

PARTİ DANIŞMA MECLİSİ, DANIŞMANLAR VE YARDIMCI ÜNİTELER

Madde 130 – Parti Danışma Meclisi

Genel İdare Kurulu, gerek gördüğü zamanda ve yılda en az bir defa olmak üzere parti faaliyetlerine ve önemli siyasal, ekonomik ve sosyal gelişmelere karşı teşkilatın ve halkın bakışını belirlemek ve ona göre politikalar oluşturmak amacıyla partililerden oluşan Parti Danışma Meclisi'ni toplar. Danışma niteliğinde işlev gören bu meclis, hazır olanların iştiraki ile toplanır. Bu meclisin toplantılarında icra nitelikte kararlar alınmaz. Yapılan müzakerelerde öne sürülen ve kabul gören görüşler ve varılan sonuçlar, gerek görülmesi halinde bir bildiri ile kamuoyuna duyurulur. Uygulama için gerekli kararları alma yetkisi, Genel İdare Kurulu'na aittir.

Madde 131 – Parti Danışma Meclisi Üyeleri

Parti Danışma Meclisi, aşağıda yazılı kişilerden oluşur:

Genel başkan, üyeliği devam eden parti kurucuları ile Genel İdare Kurulu ve Başkanlık Divanı'nın asil üyeleri.

Partinin TBMM grup üyeleri.

İl başkanları.

Yan kuruluşların merkez başkanları ile merkez yürütme kurulu üyeleri.

Yan kuruluşların il başkanları. Partili il belediye başkanları.

İl belediye ve il genel meclisleri grup başkan vekilleri.

GİK ve BD' nca davet edilmelerinde yarar görülen kişiler.

Madde 132 – İl ve İlçe Danışma Meclisleri

İl ve ilçe danışma meclisleri, partinin il ve ilçe düzeyindeki çalışmalarını gözden geçirmek, kademeler arasındaki çalışma ve iş birliğini sağlamak, örnek çalışmaları duyurmak,

sorunları tahlil etmek, yerel ve genel hizmetleri gözden geçirmek gibi parti ve siyasi her tür çalışma amaçlı olarak, yılda en az bir defa olmak üzere ilgili yönetim kurulunca düzenlenen toplantılardır.

Bu toplantılar danışma mahiyetinde olup çoğunluk aranmadan yapılır. İl ve ilçe danışma meclislerinin toplantı takvimleri ile gündemleri, karar organlarınca belirlenir. İlçe meclisleri, il meclisi toplantısından önce yapılır. Toplantılar sonunda toplantıda dile getirilen konuları özetleyen bir rapor hazırlanır ve üst kademeye sunulur.

İl Danışma Meclisi Üyeleri İl danışma meclisi aşağıda yazılı üyelere oluşur:

- a)** İlde oturan ve parti üyeliği devam eden Kurucu Üyeler.
- b)** O ilin Partili TBMM Üyeleri ile il çevresinde oturan Partili Eski Milletvekilleri.
- c)** İl Başkanı ile İl Yönetim Kurulu üyeleri
- d)** İl Disiplin Kurulunun Başkan ve üyeleri.
- e)** İlçe Başkanları ile İlçelerin Başkanlık Divanı üyeleri.
- f)** Yan Kuruluşların İl Başkanları ile Başkanlık Divanı üyeleri ve İlçe Başkanları.
- g)** Partili İl, İlçe ve Belde Belediye Başkanları.
- h)** İl Genel Meclisi Üyeleri
- i)** İl Belediye Meclisi üyeleri.
- j)** İl çevresinde oturan partili İl Eski Başkanları ile İl Eski Belediye Başkanları.
- k)** İl Yönetim Kurulunca davet edilmeleri uygun görülenler.

İlçe Danışma Meclisi Üyeleri İlçe danışma meclisi aşağıda yazılı üyelere oluşur:

- a)** Yukarıda (a) ve (b) şıklarında yazılı olanlar.
- b)** İl Yönetiminin kendi üyeleri arasından belirlemiş olduğu kişiler.
- c)** İlçe Yönetim Kurulu Başkan ve üyeleri.
- d)** İlçede Kurulu Yan Kuruluşların Başkanları ve üyeleri.
- e)** İlçe belediye başkanı ile belediye ve il genel meclisi üyeleri.
- f)** Mahalle ve Köy Temsilcileri.
- g)** İlçeye Bağlı Belde Başkanları ile Belde Başkanlık Divanı Üyeleri.
- h)** Partili Belde Belediye Başkanları.
- i)** İlçede oturan partili eski ilçe ve eski belediye başkanları.
- j)** İlçe yönetim kurulunca davet edilmeleri uygun görülenler.

Madde 133 – Yan Kuruluşlar Danışma Meclisleri

Partinin kadın ve gençlik kolları, birlikte veya ayrı olarak parti, Genel İdare Kurulu'nun kararıyla “**Yan Kuruluşlar Danışma Meclisi**” ismi altında geniş danışma toplantıları yapabilirler. Yan kuruluşlar il ve ilçe düzeyinde, parti teşkilat kademe yönetiminin bilgisi dâhilinde danışma toplantıları yapabilirler. Yan kuruluşların danışma toplantılarının zamanı, gündemi ve katılacak olanlar, Tüzüğün 138 ve 139 maddelerinde belirtilen eş düzey parti danışma meclislerine ilişkin düzenleme gözetilerek, toplantıyı yapacak olan yan kuruluş kademe yönetim kurulunca belirlenir.

Madde 134 – Genel Başkan Danışmanları

Genel başkan, ihtiyaç duyduğu her konuda çalışmalar yaptırmak amacıyla, partili veya partili olmayan yeteri kadar uzman kişileri, danışman olarak atayabilir. Bu şekilde istihdam olunan danışmanlar, Genel Başkanın belirleyeceği gündeme göre çalışmalar yapar, yetkili organlarca alınacak kararların alt yapısını oluştururlar. Danışmanlar, Genel Başkan'ın davetine göre Genel İdare Kurulu toplantılarına, oy hakkı olmaksızın, katılabilirler. Danışmanların ücret ve sosyal hakları, Genel İdare Kurulu'nca kararlaştırılır ve parti bütçesinden ödenir. **İKİNCİ BÖLÜM**

YARDIMCI

ÜNİTELER

Madde 135 – Araştırma Kurulları, Komisyonlar ve Çalışma Mekânları

Partinin kademe yönetim kurulları, Tüzüğün 148. Maddesinde belirtilen nitelik, amaç ve kapsamda yahut kongrelerde alınmış kararlar doğrultusunda belli konular için sürekli veya geçici araştırma, inceleme, danışma kurul ve komisyonları oluşturabilirler. Parti kademe teşkilatları, teşkilat kademe merkezine bağlı olarak araştırma merkezi, lokal ve irtibat büroları gibi hizmet sunacak mekanlar temin edip çalışma yapabilirler. Parti teşkilatları ile parti yan kuruluş teşkilatları kongre, düğün ve toplantı salonları gibi parti dışındaki mekanlarda da gerek gördükleri toplantı ve çalışmalar yapabilirler.

Madde 136 – Bürolar ve Merkezler

Parti Genel Merkezi'nde yapılacak düzenleme ve faaliyetler gibi her konu ve alanda profesyonelce çalışacak hukuk bürosu, basın bürosu, seçim bürosu gibi hizmet ve faaliyetin gerekli kıldığı bürolar veya merkezler oluşturulur.

Ayrıca Genel Sekretere ve teşkilat başkanlığına bağlı Bilgi İşlem Merkezi ile toplumsal hayatın bütün alanlarında çalışmalar yapmak üzere Genel Başkan'a bağlı Araştırma Geliştirme Merkezi (ARGE) oluşturulur. Bu büro ve merkezler için gerekli kadrolar, Genel İdare Kurulu'nca belirlenir. Benzeri büro ve merkezler, duyulan ihtiyaca göre il ve ilçe yönetim kurulu kararıyla alt kademelerde de oluşturulabilir.

ONUNCU KISIM

HÜKÜMET

FAALİYETLERİ

Madde 137 – Hükümet Kurma Kararı Verme Yetkisi (SPK, md. 28)

Tek başına veya koalisyon halinde hükümet kurmaya, hükümetten yahut koalisyondan ayrılmaya karar verme yetkisi, Genel İdare Kurulu'na aittir. Hükümet kurma görevi üslenen Genel Başkan, Genel İdare Kurulu üyeleri ile TBMM Parti Grubu'nu birlikte toplayarak istişarede bulunur. Hükümet üyeleri, hükümeti kurma görevi verilmiş kişi tarafından belirlenir. Koalisyon hükümetinden ayrılma kararı verilmesi halinde, grup üyesi veya parti kontenjanından açıktan atanmış bakanlar, en geç üç gün içinde hükümet üyeliğinden istifa ederler. Aksi takdirde partiden istifa etmiş sayılırlar.

Madde 138 – Partili Bakanlar Hakkında Parti İçi Güven Oylaması

Partili bakanlar kurulu üyeleri, çalışmalarında hukuka, kanuna, yürürlükte olan amir düzenlemelere, partinin genel politikaları ile temel ilkelerine ve hükümet programına uygunlukta gerekli özeni göstermek zorundadırlar. Yukarıda yazılı ilke ve ölçülere aykırı tutum ve uygulama içinde olan grup üyesi bakan hakkında, TBMM Parti Grubu'nda güven oylaması yapılabilir.

Güven oylaması istemi, üyenin bizzat kendisi tarafından talep edilebileceği gibi, Grup Yönetim Kurulu veya Grup Genel Kurulu yahut Genel İdare Kurulu tarafından da talep edilebilir. Güven konusunun müzakere edilebilmesi için karar alacak kurulun üye tam sayısının salt çoğunluğunun oyu gereklidir. Bakanın güvensizlik oyu ile düşürülebilmesi için TBMM Parti Grubu'nda yapılacak gizli güvensizlik oylamasında grup üye tam sayısının 2/3 çoğunluğunun oyu gerekir. Grupta düşürülen bakan, üç gün içinde bakanlıktan istifa etmez ise partiden istifa etmiş sayılır.

ON BİRİNCİ KISIM PARTİ DEFTERLERİ

Madde 139 – Parti Defterleri (SPK, md. 60)

Üye Kayıt Defteri sadece ilçelerde olmak üzere, parti teşkilat kademelerinin yönetim organları tarafından aşağıda yazılı defterlerin tutulması zorunludur:

- a)** Üye kayıt defteri
- b)** Karar defteri
- c)** Gelen ve giden evrak kayıt defteri
- d)** Gelir ve gider defteri
- e)** Demirbaş eşya defteri Defterlerin sayfaları ile kaç sayfadan ibaret oldukları, teşkilat kademesinin bulunduğu yer ilçe seçim kurulu başkanı tarafından mühürlenerek onaylanır. Yasa gereği tutulması zorunlu defterler dışında kalan ve parti organ ve kurullarınca tutulmasında yarar görülen defterler ile kadın ve gençlik kollarının tüzükte yazılı olanlar dışında tutacakları defterler yönetmelikte gösterilir.

Üye Kayıt Defteri Her ilçe yönetimince, ilçeye bağlı mahalle ve köy sayısı kadar, genel merkez tarafından hazırlanan üye kayıt defterleri tutulur. Üyelerin, mahalle ve köy esasına göre kayıt sıra numarası verilerek üye defterlerine yazımları yapılır. Üye giriş beyannameleri iki nüsha düzenlenir ve üzerine üye defterinde yer alan kayıt

sıra numarası yazılır. Üye giriş beyannamesinin asıl nüshası, ilçede bu işe ayrılmış dosyada muhafaza edilir. Kopyası ise aynı şekilde muhafaza edilmek üzere il başkanlığına gönderilir. Mevzuatın müsait olduğu ölçüde üyelik işlemleri için bilgisayar programından yararlanılır.

Karar Defteri İlgili organ veya kurul kararlarının, tarih ve sıra numarasına göre yazıldığı defterdir. Kararlar, toplantıya iştirak edenler tarafından imzalanır. Muhalif olan üye muhalefetini yazarak imza eder. İstek halinde karar örneği kendisine verilir. Kongre tarafından alınan kararları içeren kongre tutanak özetleri, karar defterine geçirilir. Bu karar ve özetler, kongre divanı tarafından imzalanır.

Gelen ve Giden Evrak Kayıt Defteri Kademeye gelen ve giden evrakların, tarih ve numara sırası ile kayıtlarının yapıldığı defterlerdir. Gelen evrakın asılları ile giden evrakın suretleri, kayıt numara ve tarihleri şerh düşülerek dosyalarda saklanır.

Gelir ve Gider Defteri Parti adına elde edilen gelirin, alınış nedeninin ve yapılan giderlerin nereye harcandığının, evrakı müsbitesi – özellikleri belli olacak şekilde işlendiği defterdir.

Demirbaş Eşya Defteri Parti adına alınan veya partiye bağışlanan demirbaş eşyalar, taşıt araçları ve taşınmaz malların, ilgili belgeleri de belirtilerek tarih sırasına göre yazıldığı defterdir.

Madde 140 – Yetki ve Görev Devri ON İKİNCİ KISIM MÜTEFERRİK HÜKÜMLER

Parti organ veya makamları, kanunun devrine olur vermedikleri dışında kalan bütün konulardaki yetki ve görevlerini, belirleyeceği esas ve usuller çerçevesinde geçici veya sürekli olarak alt kademe organ veya makamlarına devredebilir. Yetkili organ veya makamın, alt bir organ veya makama görev vermiş olması, o görevi yapmak için gerekli olan yetkinin de devri anlamına gelir.

Madde 141 – Tüzükte Yazılı Süreleri Kısaltma Yetkisi

Tüzükte yapılacak işlemlerle ilgili ön görülmüş süreleri kısaltmaya, yasaların amir hükümlerine aykırı olmamak kaydıyla GİK yetkilidir.

Madde 142 – Yetki Sınırı, Bağdaşmaz ve Birleşmez Konumlar

Hiçbir alt kademe başkan veya üyesi yahut kurulu, parti genel politikalarına aykırı ve partiyi bağlayıcı nitelikte eylem ve işlemde bulunamaz. Belde, ilçe ve il yönetim kurulu başkan ve üyeliği, milletvekilliği, belediye başkanlığı, parti yan kuruluş başkan ve üyeliği, aynı veya farklı belde, ilçe ve ilde mevcut başka bir kurul üye veya başkanlığı ile bağdaşmaz. Merkez organlarında görev alanlar il başkanlığı görevi dışında hiçbir alt kademede görev alamazlar.

Madde 143 – Parti İçi Referandum

Önemli politik tercihlerin söz konusu olduğu hallerde alınacak kararların partili üyelerin tamamıyla geniş kapsamlı veya teşkilatlarda görevli olanlarla sınırlı olmak üzere dar kapsamlı parti içi referandum yapılabilir. Parti içi referandumunun usul ve esaslarını belirlemek ve referanduma karar vermek GİK' na aittir.

Madde 144 – Milletvekillerinin Halkla İrtibat Büroları

Partili milletvekilleri çalışmalarını ve halkla temaslarını, teşkilat kademesine ait mekanlar ile seçim çevrelerinde, il veya ilçe ölçeğinde açacakları irtibat bürolarında gerçekleştirebilirler.

Madde 145 – Organlarda Görev Alanların İlgili Makamlara Bildirilmesi (SPK, md. 33)

Parti kongreleri ve bu kongrelerde yapılan delege seçimleri ile parti gruplarındaki görevlendirmeler, personel ve partiyi temsil yetkisi olmayan uzman atama, temsilcilik ve komisyon görevlendirmeleri hariç olmak üzere her kademedeki parti organları ile bu tüzükte yazılı parti görevine getirilenlerin adları ve soyadlarını, doğum yeri ve tarihlerini, meslek veya sanatlarını gösterir liste ile ikametgahları ve nüfus cüzdan örnekleri, ilgili kademe birim başkanlığınca mahallin en büyük mülki amirliğine seçim veya atanmadan itibaren 15 gün içinde yazı ile bildirilir. Birinci fıkrada yazılı seçim ve görevlerin, Genel Merkez organlarıyla ilgili olması halinde bildirim aynı şekilde ve aynı süre içinde doğrudan İçişleri Bakanlığı ile Cumhuriyet Başsavcılığı'na yapılır.

Madde 146 – Parti Tüzel Kişiliğinin Sona Ermesi (SPK, md. 109, 110)

Parti tüzel kişiliğinin feshine ancak büyük kongre tarafından karar verilebilir. Bu karar gizli oyla alınır. Toplantı yeter sayısı ise, bu tüzükte büyük kongre ile alakalı toplantı yeter sayısının salt çoğunluğudur. Büyük Kongrenin fesih kararı aldığı tarihte parti tüzel kişiliği sona erer. Genel Başkan fesih kararını, kararın alınmasından hemen sonra TBMM

Başkanlığı'na, Anayasa Mahkemesi'ne, İçişleri Bakanlığı'na ve Cumhuriyet

Başsavcılığı'na yazı ile bildirir. Parti tüzel kişiliğinin feshi kararı alınması halinde parti mal varlığının nasıl tasfiye olunacağı, Siyasi Partiler Kanunu'nun 110. maddesi gereklerine uygun olarak büyük kongrece karara bağlanır.

Madde 147 – Tüzük ve Program Değişikliği (SPK, md. 14)

Parti tüzük ve programının kısmen veya tamamen değiştirilmesine karar verme yetkisi, kanun ve tüzükte belirtilen usullere uygun olarak büyük kongreye aittir.

Madde 148 – Parti İç Yönetmelikleri

Tüzükte çıkarılması öngörülen bütün iç yönetmelikler ile iş ve faaliyetin gerekli kıldığı her tür yönetmelik, genelge ve benzeri düzenleyici metinleri oluşturmaya, Genel İdare Kurulu yetkilidir. Her hangi bir konuda tüzükte öngörülen yönetmeliğin çıkarılmamış olması, o alanda faaliyette bulunmayı engellemez ve geciktirmez.

Madde 149 – Parti Merkez Organlarının İlk Oluşumu

Parti kurucuları, partinin tüzel kişilik kazanmasını takip eden 10 gün içinde toplanarak belirleyeceği seçim yöntemine göre üyeleri arasından veya kurucular dışındaki kişiler arasından önce partinin genel başkanını, daha sonra belirleyeceği sayıdaki GİK üyeleri ile Yüksek Haysiyet Divanı üyelerini gizli oylama ile seçer, Tüzüğün 152. Maddesinde belirtilen makamlara gerekli bildirim yapılır. Parti kurucularının bu maddeye göre yapacakları toplantılara, partinin TBMM'de

bulunan grup üyeleri de katılır. Kurucular tarafından oluşturulan ilk GİK, yapacağı toplantıda toplantı takvimini belirler, BD üyelerinin seçimini yapar.

Madde 150 – Kurucular Kurulu Üyeleri (SPK, md. 14/8)

Kurucular Kurulu, kuruluş bildirisinde yer alan parti kurucuları ile bunlar tarafından ilk büyük kongreye kadar oluşturulacak olan Genel İdare Kurulu ile Yüksek Haysiyet Divanı'nın parti kurucuları dışından olan asil üyeleri, parti Genel Başkanı ve partili milletvekillerinden oluşan kuruldur.

Bu kurul üyeleri, göreve başlama tarihini izleyen bir ay içinde mal bildiriminde bulunurlar. Mal bildiriminde bulunma zorunluluğu, kongre sonucu oluşan Genel İdare Kurulu, Merkez Karar Kurulu ile Yüksek Haysiyet Divanı üyeleri için de geçerlidir. Bildirimin verileceği merci Genel Başkan için Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı, diğerleri için parti Genel Başkanlığı'dır. Bildirimlerin konusu, yenilenmesi, gizliliği ve cezai hükümleri hakkında 3628 sayılı yasanın ilgili maddeleri uygulanır.

Geçici Madde 1 – Kurucular Kurulu'nun Görev ve Yetkileri

Kurucular Kurulu ilk olağan büyük kongre yapılıncaya kadar, bu tüzüğe göre parti büyük kongresinin sahip olduğu bütün hak ve yetkileri kullanır.

Geçici Madde 2 – Kademe Organlarının İlk Oluşumunda Organların Üye sayıları

Kademelerin ilk kuruluşlarında merkez organları dâhil, bütün kademe organları üye sayıları, Siyasi Partiler Kanunu'nda belirtilen asgari üye sayısı esas alınarak oluşturulabilir. Kurucu kurulların oluşturulmasında yedek üye gösterilmesi zorunlu değildir.

Geçici Madde 3 – Kurucular Kurulu'nun Çalışma Usulü

Kurucular Kurulu iki ayda bir olağan toplantı yapar. Toplantı yer ve zamanı, ilk toplantılarda belirlenir. Genel başkan, GİK veya Kurucular Kurulu'nun en az 1/3'ünün talep etmesi halinde olağanüstü toplanır. Olağanüstü toplantı tarihinin tespiti ve üyelerin daveti, Genel Başkan tarafından sağlanır. Kurul toplantılarına genel başkan başkanlık eder. Açık oylamalarda eşitlik halinde genel başkanın oyu çift sayılır. Sekreterlik görevi, GİK'nun sekreter üyesi tarafından yapılır. 1. Olağan Kongre'nin yapılması ile birlikte Kurucular Kurulu'nun iki ayda bir toplanması sona ermiştir.

Geçici Madde 4 – Kurucu Kademe Organ Üyelerinin Kongre Delegeliği

Parti teşkilat kademe yönetim kurullarının, kongre sürecinde parti üyeliği devam eden kurucu üyeleri, kademelerin yapılacak ilk olağan kongresinin tabii delegesidirler.

Geçici Madde 5 – Kuruluşta Üye Yazım Yetkisi

Partinin, Siyasi Partiler Kanunu'nun 8. maddesine göre tüzel kişilik kazanmasından sonra alt kademe teşkilatları oluşturuluncaya kadar, üyelik başvuruları GİK tarafından karara bağlanır ve bu işlere özgü klasörde muhafaza edilir. Bu şekilde yapılacak üye kayıt işlemleri, alt kademelerin oluşmasından sonra ekleri ile birlikte ilgili alt kademelere gönderilir.

Alt kademeler, belirtilen şekilde yapılmış üye yazım işlemlerini üye kayıt defterlerine aynen kaydetmek zorundadırlar.

Geçici Madde 6 – Kadın ve Gençlik Kollarının İlk Oluşumu

Kadın ve gençlik kolları belde ve ilçe başkan ve yönetim organlarının ilk oluşumları, parti eş düzey yönetiminin görüşü alınarak kolun bir üst düzey yönetim kurulunun yapacağı atama ile, il yönetimleri ise teşkilattan sorumlu genel başkan yardımcısının oluruna göre kolun genel merkez yönetiminin yapacağı atama ile gerçekleştirilir. Kolların genel merkez yönetim kurullarının ilk oluşumları, partinin teşkilattan sorumlu genel başkan yardımcısının hazırlayacağı listenin, parti Genel İdare Kurulu tarafından onaylanması ile gerçekleşir. Yan Kolların Merkez Teşkilatları henüz oluşmamış ise kolların alt kademe kurucu başkan ve yönetimleri, partinin teşkilat işlerinden sorumlu genel başkan yardımcısı tarafından yapılacak atama ile gerçekleştirilir.

Madde 151 – Tüzükte Hüküm Bulunmayan Konularda Yapılacak Uygulama

Tüzükte hüküm bulunmayan hallerde Türk Medeni Kanunu ve Siyasi Partiler Kanunu'nun konuya ilişkin amir hükümleri ile Dernekler Kanunu'nun Siyasi Partiler Kanunu'na aykırı olmayan hükümleri uygulanır.

Madde 152 – Yürütme

Bu tüzük hükümlerini Genel İdare Kurulu yürütür.

Madde 153 – Yürürlük

Parti kurucuları tarafından onaylanmış olan 161 esas ve 6 geçici maddeden ibaret ADALET PARTİSİ Tüzüğü, parti kuruluş bildirgesinin İçişleri Bakanlığı'na verilmesiyle 2820 sayılı yasanın 8. maddesi gereği yürürlüğe girer.

Tüzük değişikliği Kurucular Kurulu'nun kabul ettiği tarihte yürürlüğe girer.

Madde 154 – Kurucular Kurulu Listesi

S. NO	ADI	SOYADI	DURUM	
1	VECDET	ÖZ	Kurucu	
2	AHMET	ÇEVİK	Kurucu	
3	AHMET FARUK	GÜZELBEY	Kurucu	
4	ASIM	AKKAYA	Kurucu	
5	AYCAN	ÜNAL	Kurucu	
6	ERGİN	UTKU	Kurucu	
7	ERGÜN	AKIN	Kurucu	
8	GÜRSEL	BAYAT	Kurucu	
9	HALİM İSLAM	GÜÇLÜ	Kurucu	
10	HALİT CAN	YURTCU	Kurucu	
11	HALİT METE	ALPMAN	Kurucu	
12	HAMZA	EROL	Kurucu	
13	HASAN KAYA	AŞCI	Kurucu	
14	HASAN PAŞA	YORULMAZ	Kurucu	
15	HAYRETTİN	GAŞ	Kurucu	

16	HIZIR	YAZICI	Kurucu	
17	HÜSEYİN	NİŞAN	Kurucu	
18	İBRAHİM MURAT	AKTÜRK	Kurucu	
19	İSKENDER	HANCI	Kurucu	
20	KEMAL	GENÇ	Kurucu	
21	LATİF	AKGÜL	Kurucu	
22	MEHMET SALİH	AKGÜN	Kurucu	
23	MELEK	UYANIKSOY	Kurucu	
25	METİN	ÖZER	Kurucu	
26	MUSTAFA	ERDEM	Kurucu	
27	MUSTAFA ERHUN	EYÜBOĞLU	Kurucu	
28	MUVAFFAK	BATUR	Kurucu	
29	MUZAFFER	ÇIKLABAKKAL	Kurucu	
30	MUZAFFER	KARAKOÇ	Kurucu	
31	NAHİDE	LÜLEÇİ	Kurucu	
32	NEVİN	AKTÜRK	Kurucu	
33	NEZİR	ÖZDEMİR	Kurucu	
34	NİLGÜN	ÇETİNKAYA	Kurucu	
35	OSMAN	ÇAKMAK	Kurucu	
36	ÖZCAN	ÖZSOY	Kurucu	
37	ÖZGÜR ERSEL	UTKU	Kurucu	
38	PERİHAN	ÖZCAN	Kurucu	
39	RAMAZAN BAHATTİN	SABAHCI	Kurucu	
40	RIDVAN	ZEREN	Kurucu	
41	SEVİL	UZUNAY	Kurucu	
42	SITKI	ADA	Kurucu	
43	SÜREYYA	ÖZYURTKAN	Kurucu	
44	ŞABAN	YİĞİT	Kurucu	
45	TURHAN	YALÇIN	Kurucu	
46	YAŞAR	KARAHAN	Kurucu	
47	YAŞAR	DEMİR	Kurucu	
48	YAVUZ	YILMAZ	Kurucu	
49	ZELİHA	SÜREK	Kurucu	
50	ZEYNEP	ÖZLÜK	Kurucu	

Kurucu Genel Başkan: Genel Kurmay Eski Başkanı Orgeneral Ragıp Gümüşpala